

Program rozvoja obce Chminianska Nová Ves na roky 2023 – 2030

Identifikačné údaje - Spracovateľ	
Obec	Chminianska Nová Ves
Zadávatel' tvorby stratégie	Chminianska Nová Ves
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorú sa dokument spracováva	Obec Chminianska Nová Ves, okres Prešov, Prešovský samosprávny kraj
Plánovacie obdobie	2023-2030
Schválený zastupiteľstvom	06.03.2024, Uznesenie č. 133/2024
Gestor spracovania PRO	Mgr. Matúš Harničár - starosta obce Obecný úrad Chminianska Nová Ves, 082 33 Chminianska Nová Ves 32 tel. 051/7958510 e-mail: obec@chminianska.sk
Koordinátor tvorby stratégie PRO	Ing. Leopold Miženko MBA mizenko@arrpsk.sk +421 905 998 711
Členovia Tímu pre koordináciu tvorby a implementáciu	Mgr. Matúš Harničár Tomáš Harničár Mgr. Daniel Bomba
Členovia pracovných tímov	
Juraj Jakubko Marek Rigas Peter Valenčín Matúš Rigas Roman Jakubko Matúš Szák Matúš Cižmarik RNDr. Anton Kozák	

Obsah

1. ÚVOD – ZÁKLADNÉ VÝCHODISKÁ PROCESU TVORBY A OBSAHU	5
1.1. INŠTITUCIONÁLNE VÝCHODISKÁ (LEGISLATÍVA, KOMPETENCIE, PARTNERI A INŠTITUCIONALIZOVANÉ ŠTRUKTÚRY PARTNERSTIEV)5	
1.2. OBSAHOVÉ VÝCHODISKÁ.....	6
1.3. RELEVANTNÉ VSTUPY Z NADRADENÝCH PROGRAMOVÝCH A STRATEGICKÝCH DOKUMENTOV	7
1.4. INFORMÁCIA O PRÍPRAVNOM PROCESSE, PROCESSE PARTICIPATÍVNEJ TVORBY PRO	8
2. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ	9
2.1. ZHODNOTENIE IMPLEMENTÁCIE DOTERAJŠÍCH STRATÉGIÍ	9
2.2. IDENTIFIKÁCIA VNÚTORNÝCH POTENCIÁLOV, VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV V ŠTRUKTÚRE: SOCIO-EKONOMICKÉ, ÚZEMNO-TECHNICKÉ, PRÍRODNO-ENVIRONMENTÁLNE, KULTÚRNE, INŠTITUCIONÁLNO-ORGANIZAČNÉ	12
2.3. IDENTIFIKÁCIA VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV Z VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....	33
2.4. STROM VÝZIEV A PROBLÉMOV	36
2.5. VÝSTUPY SWOT ANALÝZY PRE VOĽBU TYPU STRATÉGIE	37
3 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	50
3.1 VÍZIA ROZVOJA A HLAVNÝ CIEĽ.....	50
3.2 ŠTRUKTÚRA PRIORÍT A ICH VÄZBY	51
3.3.SYSTÉM CIEĽOV, ICH SÚVISLOSTI, INDIKÁTOROV A STROM CIEĽOV	51
3.4.STRATEGICKÝ PRÍSTUP PRE DOSIAHNUTIE VÍZIE A HLAVNÉHO CIEĽA, PRIORÍT A SYSTÉMU CIEĽOV PRO	53
3.5.PARTNERI PRE IMPLEMENTÁCIU PRO A STRATÉGIA ICH ZAPOJENIA.....	53
4. IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA	54
4.2. PODROBNÝ PLÁN IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE PRO (ROZDELENIE ÚLOH, ČINNOSTÍ A ZODPOVEDNOSTÍ, ČASOVÝ HARMONOGRAM, IMPLEMENTAČNÁ ŠTRUKTÚRA VRÁTANE PRINCÍPOV A PROCESOV)	84
4.3 SYSTÉM MONITOROVANIA PLNENIA PRIORÍT A CIEĽOV STRATÉGIE	85
5. PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU	87
5.1 PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE	87
6. RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA	89
6.1 IDENTIFIKÁCIA A ZHODNOTENIE RIZÍK IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE PRO A OPATRENIA NA ZNÍŽENIE RIZÍK (OPATRENIA, ZODPOVEDNOSTI ZA ICH REALIZÁCIU, MONITOROVANIE A HODNOTENIE)	89
7. RIADENIE IMPLEMENTÁCIE	90
7.1 ZABEZPEČENIE SÚLADU PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY S PODROBNÝM PLÁNOM IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE	90
7.2 SYSTÉM TRANSPARENTNÉHO HODNOTENIA PLNENIA PRIORÍT A CIEĽOV STRATÉGIE.....	90
7.3 SYSTÉM IDENTIFIKÁCIE POTREBY AKTUALIZÁCIE ALEBO TVORBY NOVEJ PRO	90
8. ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE ZO SPRACOVANIA PRO	92
9. VYUŽITÉ LITERÁRNE ZDROJE	93

1. Úvod – základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)

Program rozvoja obce **Chminianska Nová Ves** (PRO Chminianska Nová Ves 2023-2030), spolu s územným plánom obce, je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiach v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami, investičnými projektmi a inými konkrétnymi aktivitami a spolu s návrhom na zdrojové krytie ich zabezpečenia. Plánovanie je základným predpokladom pre systematický a efektívny rast kvality života obyvateľov obce a plánovacie dokumenty základným nástrojom pre dosahovanie plánovaného a želaného stavu.

PRO Chminianska Nová Ves 2023-2030 je vypracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z.

Pre potreby spracovania *Programu rozvoja obce Chminianska Nová Ves na roky 2023-2030* boli analyzované už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty na:

- **regionálnej a lokálnej úrovni** (PHRSR PSK na roky 2021-2030, Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja, Kostrová sieť cyklistických trás v Prešovskom samosprávnom kraji, Stratégia rozvoja cestovného ruchu v okrese Prešov, Územný plán obce Chminianska Nová Ves, PRO Chminianska Nová Ves 2015-2022,
- **národnej** (Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001, Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030, Partnerská dohoda SR na roky 2021 - 2027),
- **medzinárodnej** - cezhraničné a európske strategické dokumenty (Stratégia Európa 2020).

Legislatívne východiská pre tvorbu a obsah PRO

- Obsah a základné prístupy k tvorbe programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PRO) upravuje Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).
- PRO podlieha Smernici 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (ďalej Smernica SEA) a Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Nadradené strategické dokumenty vo vzťahu k PRO Chminianska Nová Ves

PRO Chminianska Nová Ves vychádza z rámcov nadradených plánovacích dokumentov a plánov a zámerov rozvoja aktérov regionálneho rozvoja v zmysle princípu subsidiarity.

Nadnárodné dokumenty

- Agenda OSN pre udržateľný rozvoj 2030 (Agenda 2030)

Dokumenty SR

- Návrh národných priorít implementácie Agendy 2030
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 (Národná stratégia regionálneho rozvoja)
- Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 –2027
- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030
- Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky
- Konceptia územného rozvoja Slovenska (skrátene KURS)
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 - Fáza II

- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike
- Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 - 2030

Regionálne dokumenty

- Územný plán vyššieho územného celku Prešovský kraj v znení ďalších zmien a doplnkov
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021-2030

Ďalšie regionálne dokumenty

- Stratégia výchovy a vzdelávania v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2017 – 2022
- Konceptia rozvoja sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2020 – 2025,
- Ďalšie sektorové koncepcné dokumenty SR a VÚC Prešov

Kompetencie v rámci schvaľovania PRO Chminianska Nová Ves

Program rozvoja obce Chminianska Nová Ves (PRO) schvaľuje obecné zastupiteľstvo v zmysle zákona č.539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

1.2. Obsahové východiská

Spracovaním PRO Chminianska Nová Ves 2023-2030 získala obec základný strednodobý rozvojový dokument, ktorý bude:

- cielene a koncepcne usmerňovať a podporovať celkový sociálno – ekonomický rozvoj obce,
- jasne stanovovať priority a ciele za účelom realizácie strednodobého trvalo udržateľného rozvoja založeného na cielenej stratégii a nie na náhlych a nekoordinovaných rozhodnutiach,
- zohľadňovať aktuálne trendy a akceptovať požiadavky európskych štruktúr a iniciatív, ako aj aktuálnu ekonomicko – sociálnu situáciu v Slovenskej republike, Prešovskom kraji, ale i v jeho okrese.

Analytická časť *Programu rozvoja obce Chminianska Nová Ves na roky 2023-2030* sa venuje analýze územia. Opisuje obec s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socio-ekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú sociálny a ekonomický rozvoj obce. Jej súčasťou je spracovanie súhrnnej analýzy rozvojového potenciálu obce, vyhodnotenie jej silných a slabých stránok a taktiež príležitostí a ohrození, s cieľom získania súhrnného pohľadu na reálnu situáciu obce a možnosti jej rozvoja.

Strategická časť vymedzuje oblasti možného rozvoja územia a jeho víziu. Je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja obce. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný prípadne rozvojový charakter. Stabilizačné ciele, a s tým súvisiace opatrenia, sú zamerané na riešenie súčasného stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k prehľbovaniu jestvujúcich problémov. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na možnosti aktivácie potenciálu obce a na podporu jej dlhodobého rozvoja.

Programová časť sa zaoberá riešením potrieb územia a plánovaním realizácie jednotlivých aktivít. Spracúva zoznam opatrení a aktivít určených na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ako aj časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a aktivít.

Realizačnú časť programu rozvoja obce tvorí podrobný opis organizačného zabezpečenia riadenia, zodpovednosti a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi a subjektami pri realizácii jednotlivých cieľov vyplývajúcich z *Programu rozvoja obce Chminianska Nová Ves 2023-2030*.

Finančná časť hovorí o finančnom zabezpečení t.j. o zdrojoch financovania, ktoré je potrebné pre zabezpečenie realizácie jednotlivých aktivít a ich rozdelenie medzi finančné zdroje vnútorné (štátne a súkromné) a zdroje EÚ.

Základným cieľom takto spracovaného *Programu rozvoja obce Chminianska Nová Ves na roky 2023-2030* ako kľúčového strategického a rozvojového dokumentu v strednodobom horizonte je analýza hospodárskych a sociálnych daností a potrieb obce a definovanie príslušných cieľov a opatrení, ktoré napomôžu rozvoju obce s ohľadom na potreby občanov obce.

Zdôvodnenie potreby spracovania PRO

Hlavnými impulzmi spracovania Programu rozvoja obce (PRO) sú:

- Legislatívna povinnosť (zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov)
- Programové obdobie EÚ (2021-2027) a s tým spojené nové priority rozvoja v EÚ, vrátane uplatňovania nových prístupov k regionálnemu rozvoju v rámci SR,
- Nové výzvy a problémy, ktoré prinášajú zmeny na trhu práce; zavádzanie nových technológií a pod.,
- Budovanie partnerského prístupu a potreba spoločných riešení v rámci územnej spolupráce,
- Nová situácia v európskych ekonomikách v spojitosti s COVID-19, 20
- Konflikt na Ukrajine, meniaci sa geopolitická situácia, ktorá vo výraznej miere ohrozuje mier, bezpečnosť, hospodársky a sociálny rozvoj v EÚ

1.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v základnom implementačnom dokumente plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike, ktorým je *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja SR – Slovensko 2030*, a ktorá plní úlohu národnej stratégie regionálneho rozvoja SR. PHSR obce pritom zohľadňuje aj ciele a priority ustanovené v programe rozvoja príslušnej VÚC a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu a obce. PHSR korešponduje aj s ostatnými programovými a strategickými dokumentami regionálneho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni, ale je v súlade aj s ďalšími rozvojovými dokumentami obce. Prehľad kľúčových relevantných vstupov pre tvorbu PHSR

Tabuľka 1 Vzťah PRO k iným strategickým dokumentom

Vzťah PRO k iným strategickým dokumentom			
Názov dokumentu	Subjekt, ktorý dokument obstaral/schvaľoval	Časové zameranie	Relevantnosť k spracovávanému PHRSR
Územný plán obce Chminianska Nová Ves Vrátane zmien a doplnkov	Obec Chminianska Nová Ves	2009 - 2022	Vysoká miera
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chminianska Nová Ves na roky 2015-2022	Obec Chminianska Nová Ves	2015-2022	Vysoká miera
Stratégia rozvoja cestovného ruchu v okrese Prešov	Prešovský samosprávny kraj	2018 - súčasnosť	Stredná miera
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021-2030	Prešovský samosprávny kraj	2022 - 2030	Stredná miera
Národná stratégia regionálneho a územného	Ministerstvo dopravy,	2015 - 2035	Stredná miera

rozvoja SR do roku 2035	výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky		
Východisková pozícia Slovenskej republiky k politike súdržnosti Európskej únie po roku 2020	Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, Úrad vlády	2020 - súčasnosť	Stredná miera
Národné priority implementácie Agendy 2030	Úrad vlády SR	Súčasnosť - 2030	Stredná miera
Návrh Partnerskej dohody 2021-2027	Úrad vlády SR	2021-2027	Stredná miera
Návrh Vízie a stratégie rozvoja SR 2030	Úrad vlády SR	Súčasnosť - 2030	Stredná miera

Zdroj: Vlastné spracovanie

1.4. Informácia o prípravnom procese, procese participatívnej tvorby PRO

Proces tvorby Programu rozvoja obce Chminianska Nová Ves v systéme strategického riadenia integruje rozvojové programové dokumenty tak, aby predstavoval ústrednú časť strategického plánovania zastrešujúcu všetky ostatné plánovacie dokumenty obce. Integrované rozvojové plánovacie dokumenty sú pritom chápané ako dokumenty, ktoré prevádzujú, harmonizujú a zastrešujú viaceré oblasti rozvoja obce, ktoré môžu byť predmetom aj samostatných odvetvových strategických dokumentov. Metodický prístup k riešeniu programu rozvoja vychádzal z aktuálnej verzie metodického príručky „Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja“.

Na príprave Programu rozvoja obce spolupracovali: zamestnanci obce Chminianska Nová Ves, členovia obecného zastupiteľstva a členovia pracovných skupín, ktorým sa chceme aj touto cestou poďakovať za spoluprácu na príprave tohto dokumentu.

2. Analytické východiská

Spracovanie primárnych analýz doterajšieho vývoja a stavu obce Chminianska Nová Ves je dôležitým krokom v procese tvorby PRO. Primárna analýza má identifikovať vnútorné rozvojové potenciály a limity a zároveň prehĺbiť poznanie príčin problémov a obsahu výziev vyplývajúce z vývoja a súčasného stavu územia aj na základe sledovania vývoja štatistických údajov za posledných 5 rokov. Tieto analýzy zahŕňajú problematiku socio-ekonomickej analýzy, územno-technickej analýzy, prírodno-environmentálnej analýzy zameranej na analýzu prírodného prostredia a inštitucionálno-organizačnej analýzy. Predmetom primárnej analýzy je aj zhodnotenie už (v minulosti) plánovaných a realizovaných opatrení, aktivít, projektov, ktoré boli realizované na území, vrátane kritického zhodnotenia dopadov, efektov a efektívnosti, resp. príčin ich nerealizácie. Osobitná pozornosť sa má venovať otázkam súladu jednotlivých parciálnych stratégií a strategických dokumentov. Tiež by súčasťou tejto kritickej analýzy malo byť vyhodnotenie súladu existujúcej územnoplánovacej dokumentácie s aktuálne identifikovanými prioritami a cieľmi rozvoja. Rozpor totiž môže byť dôvodom pre zaradenie aktualizácie resp. spracovanie novej územnoplánovacej dokumentácie.

2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Doterajší Program rozvoja obce Chminianska Nová Ves bol spracovaný na programovacie obdobie 2014 – 2020, jeho platnosť bola uznesením č.79/2023 zo dňa 29.06.2023 predĺžená do schválenia nového PRO. Predmetný dokument definoval priority obce v niekoľkých oblastiach: v environmentálnej, sociálnej a hospodárskej. Nasledovná tabuľka uvádza zoznam plánovaných a zrealizovaných projektov/aktivít vrátane termínu realizácie a výšky nákladov (aj podľa jednotlivých zdrojov).

Tabuľka 2 Stav realizácie a plnenia projektov/aktivít obce Chminianska Nová Ves

Realizované projekty/názov aktivity	Termín realizácie	Náklady celkom v EUR	Zdroj financovania	Stav realizácie
1. Kvalitné sociálne a zdravotnícke služby, príležitosti pre kvalitné vzdelávanie, dostatok možností pre oddych a regeneráciu obyvateľov, podproa kultúrneho dedičstva a propagácia kultúrnych pamiatok v obci				
Špecifický cieľ 1.1. Transformácia zariadení sociálnych služieb				
1.1.1. Vytvorenie podmienok pre zabezpečenie komunitnej starostlivosti				
1.1.2. Vytvorenie denných rehabilitačných centier a centier včasnej starostlivosti				
1.1.3. Príprava priestorov pre stretávanie sa občanov v dôchodkovom veku				
1.1.4. Vznik mobilných odborných centier				
1.1.5. Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a sociálne odkázaných				
1.1.6. Výstavba centra pre mládež/matky s deťmi				
1.1.7. Zabezpečenie starostlivosti o deti do 3 rokov				
1.1.8. Zabezpečiť poskytovanie domácej ošetrovateľskej starostlivosti				
Špecifický cieľ 1.2. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry zdravotníckych zariadení a služieb				
1.2.1. Zabezpečiť komplexnú lekársku starostlivosť pre obyvateľov obce				
Špecifický cieľ 1.3. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských a školských zariadení				
1.3.1. Obnova a rozšírenie predškolských zariadení				
1.3.2. Obnova a rozšírenie školských zariadení				

1.3.3. Podpora záujmovej činnosti v mimoškolských zariadeniach				
1.3.4. Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení				
1.3.5. Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry				
Špecifický cieľ 1.4 Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry pre rekreačný šport				
1.4.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry				
1.4.2. Podpora organizácie športových podujatí				
Špecifický cieľ 1.5 Zachovanie a podpora kultúrno-historického dedičstva				
1.5.1. Obnova historických budov a pamiatok				
1.5.2. Výstavba/rekonštrukcia kultúrneho zariadenia				
1.5.3. Výstavba/rekonštrukcia prírodného amfiteátra				
1.5.4. Rozšírenie a vyabvenie obcenej knižnice				
1.5.1. Organizovanie pravidelných a nových kultúrnych podujatí				
Špecifický cieľ 1.6 Propagácia a organizačné zabezpečenie v oblasti kultúry				
1.6.1. Vytvorenie podmienok pre propagáciu obce				
1.6.2. Vytvorenie podmienok pre organizačné zabezpečenie kultúrnych podujatí v obci				
1.6.3. Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni				
2. Podpora cestovného ruchu v obci, propagácia obce, vytvorenie zázemia pre cestovný ruch				
Špecifický cieľ 2.1 Podpora podnikateľských aktivít v oblasti cestovného ruchu				
2.1.1. Dohoda s poskytovateľmi služieb v agroturistike a oblasti CR				
2.1.2. Podpora podnikateľských subjektov, NO a inštitúcií pri získavaní FP z grantov a fondov EÚ				
Špecifický cieľ 2.2 zabezpečenie účinnej propagácie obce				
2.2.1. Aktualizácia webovej stránky obce				
2.2.2. Budovanie informačných tabúl				
2.2.3. Propagačná činnosť v cestovnom ruchu				
Špecifický cieľ 2.3 Budovanie relaxačno-rekreačného zázemia v obci				
2.3.1. Podpora vytvárania zázemia a udržiavania zaujímavých a nových atraktivít v obci				
3. Vytváranie podmienok pre podnikanie, zvyšovanie zamestnanosti a zamestnateľnosti obyvateľov				
Špecifický cieľ 3.1 Vytváranie podmienok pre malé podnikanie a služby				
3.1.1. Podpora budovania sietí malých a stredných firiem v obci				
3.1.2. Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb				
Špecifický cieľ 3.2. Podpora zamestnanosti a sociálnej inkluzie rizikových skupín obyvateľov				
3.2.1. Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania				
3.2.2. Podpora klientskej formy individuálneho poradenstva				
4. Výstavba a rekonštrukcia komunikácií, infraštruktúry, tvorba bytového fondu				
Špecifický cieľ 4.1. Zabezpečenie výstavby a rekonštrukcie miestnych komunikácií				
4.1.1. Výstavba a rekonštrukcia miestnych				

komunikáci				
4.1.2. Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu				
4.1.3. Výstavba a dostavba parkovísk				
4.1.4. Výstavba a rekonštrukcia chodníkov pri miestnych komunikáciach				
4.1.5. Výstavba a rekonštrukcia mostova lávok				
4.1.6. Výstavba a rekonštrukcia doplnkovej dopravnej infraštruktúry				
Špecifický cieľ 4.2. Zabezpečenie výstavby a rekonštrukcie technickej infraštruktúry				
4.2.1. Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete				
4.2.2. Zvýšenie kapacity plynovej rozvodnej siete				
4.2.3. Rekonštrukcia a rozšírenie vodovodnej siete				
4.2.4. Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia				
4.2.5. Rekonštrukcia a rozšírenie obecného rozhlasu				
4.2.6. Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV				
4.2.7. Rekonštrukcia telekomunikačnej siete a IKT				
4.2.8. Rekonštrukcia kanalizačnej siete				
Špecifický cieľ 4.3 Výstavba a rekonštrukcia ostatnej infraštruktúry v obci				
4.3.1. Zvýšenie bezpečnosti v obci				
4.3.2. Výstavba požiarnej zbrojnice				
4.3.3. Rekonštrukcia pietnych miest				
Špecifický cieľ 4.4 Výstavba nájomných bytov v obci				
4.4.1. Výstavba/rekonštrukcia nájomných bytov v obci				
5. Vytvorenie kvalitného prostredia v obci a jej okolí				
Špecifický cieľ 5.1 Zabezpečenie nakladania s komunálnym odpadom				
5.1.1. Zabezpečenie a rozšírenie separácie odpadu				
5.1.2. Rekultivácia čiernych skládok				
5.1.3. Výstavba zberného dvora				
Špecifický cieľ 5.2 Zvýšenie ochrany ovdušia v obci				
5.2.1. Zabezpečenie znižovania produkcie emisií				
Špecifický cieľ 5.3 Zabezpečenie podmienok pre ochranu vôd				
5.3.1. Zabezpečenie dostatočného množstva pitnej vody				
5.3.2. Výstavba protizáplavových opatrení				
5.3.3. Revitalizácia a úprava vodných tokov				
5.3.4. Rekonštrukcia čističky odpadových vôd				
Špecifický cieľ 5.4 Zabezpečenie podmienok pre ochranu pôdy				
5.4.1. Realizácia protierozných opatrení				
Špecifický cieľ 5.5 Zabezpečenie ochrany ostatných zložiek ŽP				
5.5.1. Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci				
Špecifický cieľ 5.6 Zvýšenie energetickej efektívnosti				
5.6.1. Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie				
Špecifický cieľ 5.7 Osveta v ochrane ŽP				

2.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov v štruktúre: socio-ekonomické, územno-technické, prírodno-environmentálne, kultúrne, inštitucionálno-organizačné

Analytická časť obsahuje kompletnú analýzu vnútorného prostredia a analýzu východiskovej situácie s väzbami na širšie územie.

Analýza vnútorného prostredia

Základná charakteristika

Obec Chminianska Nová Ves patrí svojim katastrálnym územím do okresu Prešov. Je súčasťou Prešovského kraja, ktorý patrí medzi regióny s trvale nepriaznivými ekonomickými podmienkami.

Obec sa nachádza v Šarišskej vrchovine (oblasť južnej časti regiónu Šariš) a to konkrétne v jej podcelku - Chminianskej brázde. Vrchovina je pretiahnutá v smere SZ - JV a je takmer 30 km dlhá, 12 – 15 km široká, s rozlohou asi 300 km². Katastrálne územie obce susedí s katastrami obcí Svinia, Chmiňany, Bertotovce, Daletice, Jarovnice a Hermanovce. Poloha obce vo vzdialenosti 15km od sídla krajského mesta Prešov priamo aj nepriamo ovplyvňuje vývoj obce

História

Obec Chminianska Nová Ves leží v Šarišskej vrchovine, v doline Veľkej Svinky, v nadmorskej výške okolo 365 m.n.m. V tunajšom chotári, v údolí Daletického potoka, v polohe Pankovec boli objavené sídliskové objekty so sprievodnou keramikou z 9-teho až 10-teho storočia. Sú pozostatkom činnosti obyvateľov dediny Pankovec, nie však Novej Vsi, ktorá je mladšia. Nová Ves patrila k tým dedinám panstva hradu Šariš, z ktorých tri štvrtiny desiatku miestni farníci do roku 1248 odovzdávali jágerskému biskupovi. Od roku 1248 táto časť desiatku patrila kráľovi. Pri uvedenej príležitosti vznikla najstaršia správa o tejto dedine, ktorá ako vyplýva z obsahu listiny, existovala dávnejšie ako pred rokom 1248. Z obsahu listiny ďalej vyplýva, že štvrtina desiatku od poddaných z Novej Vsi pred rokom 1248 patrila miestnemu farárovi. To vedie k domnienke, že pred uvedeným rokom tu bol kostol. Tento predpoklad podporuje aj skutočnosť, že v 30. rokoch 14. storočia tu dokázateľne stál kostol, v ktorom pôsobil farár Peter. Kostol bol zasvätený apoštolovi Pavlovi. Novoveská farnosť existovala aj v 15. - 16. storočí.

V písomnostiach od 13. do polovice 16. storočia sa vyskytuje pravidelne pod maďarským názvom Wyfalu, ojedinele v latinskom Nová Villa, oba vo význame Nová Ves. Názov presne vyjadril skutočnosť, že bola mladšou ako susedná či susedné blízke dediny. Z vývinu osídlenia najbližšieho okolia je nesporné, že staršími dedinami boli Svinia a Chmiňany, jestvujúce pred 11. storočím. Keďže obyvateľmi Sviny v uvedenom období boli Slováci, oni jej dali pôvodný názov Nová Ves, podľa ktorého vznikol doslovný maďarský preklad a latinský názov tejto

dediny. Chminianska Nová Ves patrí do skupiny dedín s pôvodným názvom Nová Ves, ktoré vybudovali obyvatelia z blízkych starobylých dedín pred 13. storočím.

Novou Vsou viedla krajinská cesta z údolia Veľkej Svinky do doliny Hornádu a do Gelnice. Doklad z roku 1352 ju charakterizoval ako veľkú cestu, z čoho tiež vyplýva, že to bola dávna cesta. Už pred rokom 1262 v Novej Vsi bola mýtnica, kde z prevážaného tovaru vyberali mýto. Vyberanie mýtnych poplatkov tu nepochybne zaviedli uhorskí králi v 12. storočí. Mýtnica bola v dedine aj v 15. - 16. storočí a mala vplyv na vznik ojedinelého maďarského názvu s významom Mýtna Nová Ves. O miestnom mlyne je správa z roku 1466, hoci nepochybne existoval v 13. - 14. storočí, ale aj v 16. storočí. Nová Ves bola od začiatku 13. storočia majetkovou súčasťou panstva Sviňa. Od roku 1262 boli nepretržite jej vlastníkami zemanovia Meršeovci zo Svine.

Trvalá majetková príslušnosť k tomuto panstvu a všeobecná administratívna potreba rozlíšiť názvami viacero dedín v Šariši s pôvodným názvom Nová Ves, viedli v polovici 16. storočia k zavedeniu úradného maďarského názvu Swynie Vyfalw v zmysle Svinská Nová Ves. Nová Ves bola veľkou dedinou. V druhej polovici 15. a 16. storočia väčšina sedliakov stratila pozemky, stali sa želiarmi alebo sa odsťahovali.

V roku 1600 základ sídliska pozostával zo 14 obývaných poddanských domov. Bola tu mýtnica, kostol, fara, škola, prípadne mlyn. Koncom 16. storočia bola Nová Ves stredne veľkou dedinou. Okrem poddaných tu žilo len osadenstvo fary. Pri Novej Vsi sa nachádzala obec Pankovec, ktorá v polovici 15. storočia zanikla.

Prírodné danosti

Šarišská vrchovina je tvorená na geologickom podloží pochádzajúcom zo starších treťohôr, kedy sa v morskom prostredí usadili vrstvy pieskovcov a ílovcov. Táto montánna geologická stavba sa odráža v miernych, hladko modelovaných tvaroch povrchu, na ktorom sa striedajú poľnohospodárske pôdy so zalesnenými plochami.

Prevažnú časť vrchoviny budujú flyšové súvrstvia centrálno-karpatského paleogénu zložené z pieskovcov, zlepcov, ílovcov, slieňov a brekcií. Jednotlivé stavebné jednotky budované rozlične odolnými horninami a zlomové poruchy sa prejavujú v morfológii povrchu Šarišskej vrchoviny, v ktorých možno rozlíšiť vrchovinný, až pahorkatinný reliéf. Široké a pomerne nízke chrbty (450 – 700 m), budované odolnejšími pieskovicami a zlepcami, sa striedajú so širokými dolinami a eróznymi brázdami, ktoré sa vyvinuli na ílovitých bridliciach a ílovcoch.

Na sprašových hlinách najnižších polôh prevládajú kambizeme oglejené a luvizeme, vo vyšších polohách, na flyšových horninách kambizeme nasýtené a v najvyšších polohách sú to kambizeme nenasýtené. Na katastrálnom území obce sa nachádza orná pôda (480 ha), záhrady (27,6 ha), trvalý trávny porast (205 ha) a lesné pozemky (19,6 ha).

Táto oblasť Šarišskej vrchoviny patrí do mierne teplej klimatickej oblasti s chladnou zimou. Priemerný ročný úhrn zrážok je 600 – 780 mm, priemerné januárové teploty -4 až -6, júlové 14,5 – 18 °C. Letných dní v roku je 15 – 56, snehová pokrývka trvá 70 – 120 dní.

Šarišská vrchovina patrí do povodia Hornádu. Túto časť vrchoviny odvodňuje rieka Svinka s najlepšie vyvinutou riečnou sieťou. Ďalšími vodnými tokmi v katastri obce sú Križovianka, Daletický potok, Pankovský potok a Chminiansky potok. Podľa vodného režimu patrí vrchovina k stredohorskej oblasti s max. prietokmi v apríli a min. V zime. Nepriepustné ílovcové horniny, ako aj andezitové ostrovné vrchy sú bez zásob podzemných vôd. V obci sa nenachádzajú žiadne minerálne pramene. Pieskovcový flyš má menšie výskyty podzemnej vody.

Tabuľka 3 Výmera územia, využitie pôdy

	2022	1996
Celková výmera územia obce - (v m ²)	10 172 000	10 575 500
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m ²)	6 771 900	7 200 300
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m ²)	4 518 300	4 687 900
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica (v m ²)	0	0
Poľnohospodárska pôda - vinica (v m ²)	0	0
Poľnohospodárska pôda - záhrada	276 100	272 800
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad (v m ²)	27 100	56 300
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m ²)	1 950 500	2 183 300
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	3 400 100	3 375 200
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m ²)	1 960 300	1 960 500
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m ²)	131 800	134 100
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m ²)	360 400	305 500
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m ²)	947 500	975 200

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Rozdelenie pôdy je uvedené v Tabuľke 3. Medzi poľnohospodársku pôdu patrí: orná pôda, chmeľnica, vinica, záhrada, ovocný sad a trvalý trávny porast. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy sa za skúmané obdobie (26 rokov) znížila o 42,84 hektára. Z celkovej výmery poľnohospodárskej plochy (677,19 ha) je aktuálna rozloha ornej pôdy 451,83 hektárov, čo je v porovnaní s rokom 1996 menej o 16,96 hektárov. Chmeľnice a vinice sa na katastrálnom území obce nenachádzajú vôbec. Výmera záhrad od roku 1996 stúpla o 0,33 hektára a výmera ovocných sádov klesla o 2,92 hektára. Trvalý trávny porast zaznamenal pokles výmery o 23,28 hektárov.

Demografia

Za posledné roky obec Chminianska Nová Ves zaznamenáva mierny úbytok obyvateľstva. Ku koncu roka 2022 bolo podľa štatistického úradu v obci 1280 obyvateľov.

Tabuľka 4 Prehľad stavu trvalo bývajúceho obyvateľstva k 31.12.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Muži	652	647	643	650	654	651	632	640
Ženy	652	652	650	650	652	648	637	640
Spolu	1304	1299	1293	1300	1306	1299	1269	1280

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec>

Vývoj trvale bývajúceho obyvateľstva nám znázorňuje tabuľka 4 v ktorej sledujeme obdobie 7 rokov. V tomto období nastal mierny pokles počtu obyvateľov, pomer pohlavia sa za sledované obdobie takmer nezmenil a je vyrovnaný.

Tabuľka 5 Veková štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia

	Muži	Ženy	spolu
0-4 rokov	41	31	72
5-9 rokov	34	38	72
10-14 rokov	31	43	74
15-19 rokov	40	33	73
20-24 rokov	40	37	77
25-29 rokov	48	42	90
30-34 rokov	51	47	98
35-39 rokov	48	38	86
40-44 rokov	64	55	119
45-49 rokov	53	56	109
50-54 rokov	39	38	77
55-59 rokov	30	38	68
60-64 rokov	38	33	71
65-69 rokov	31	39	70
70-74 rokov	23	29	52
75-79 rokov	19	13	32
80-84 rokov	6	15	21
85-89 rokov	4	8	12
90-94 rokov	0	5	5
95-99 rokov	0	2	2
100 + rokov	0	0	0
Spolu	640	640	1280

Zdroj: <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva>

V tabuľke 5 máme vekovú štruktúru obyvateľov obce. Na základe štatistických údajov môžeme konštatovať, že najväčšiu skupinu obyvateľstva tvoria občania vo veku od 40-44 rokov, z ktorých je 64 mužov a 55 žien. Druhou najväčšou skupinou tvoria občania vo veku 45-49 rokov, z toho 53 mužov a 56 žien. Alarmujúci demografický vývoj môžeme vidieť z dát vekovej skupiny od 0-4 rokov a 5-9 rokov, ktoré majú zhodne po 72 obyvateľov obce v počte 41 mužov a 31 žien, respektíve 34 mužov a 38 žien čo predstavuje približne 39,49 % úbytok v porovnaní s najväčšou skupinou (40-44).

Tabuľka 6 Vývoj prírastkov obyvateľstva (osoby)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Prírodný prírastok obyvateľstva	2	-3	3	2	8	10	4	2
Migračné saldo	13	-2	-9	5	-2	-17	6	9
Celkový prírastok obyvateľstva	15	-5	-6	7	6	-7	10	11

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK041D581674>

Na základe štatistických údajov uverejnených v tabuľke 6 môžeme konštatovať, že najvyšší prírodný prírastok v sledovanom období bol dosiahnutý v roku 2020 ale v tomto roku bola dosiahnutá aj najvyššia hodnota „Migračného salda“ čo sa prejavilo aj na celkovom prírastku obyvateľstva. V rokoch 2021 a 2022 bol prírodný prírastok pomerne nízky ale hodnoty Migračného salda vytvorili najvyššie hodnoty „Celkového prírastku obyvateľstva od roku 2015.

Tabuľka 7 Živonarodení a zomretí (osoby)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Živonarodení	15	12	17	13	19	18	16	13
Zomretí	13	15	14	11	11	8	12	11

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html?obec=SK041D581674>

V sledovanom období t.j. za roky 2015 až 2022 došlo jeden krát k situácii a to v roku 2016, že počet živonarodených osôb bol nižší ako počet zomretých osôb. Najvyšší rozdiel medzi zomretými osobami a živonarodenými osobami bol v roku 2020 a to 10 v prospech živonarodených osôb.

Tabuľka 8 Ekonomické vekové skupiny (k1.1.2021)

Ekonomická veková skupina	Predproduktívny vek (0-14 rokov)	Produktívny vek (15-64 rokov)	Poproduktívny vek (65 a viac rokov)
Počet osôb	222	852	185

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 vyplýva, že v obci obyvatelia predproduktívneho veku (0-14 rokov) tvoria 17,63 % obyvateľov obce. Obyvatelia v produktívnom veku (15-64 rokov) tvoria 67,67 % z celkového počtu obyvateľov obce a v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) tvoria 14,69 % obyvateľov obce.

Tabuľka 9 Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

	Počet	Percenta
Bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	146	11,6
Základné vzdelanie	199	15,81
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	306	24,31
Úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	315	25,02
Vyššie odborné vzdelanie	78	6,2
Vysokoškolské vzdelanie	171	13,58
Bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	3	0,24
Nezistené	41	3,26

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Na základe údajov uvedených v tabuľke 9 konštatujeme, že najviac obyvateľov (315) má ukončené úplné stredné vzdelanie s maturitou, čo predstavuje 25,02%, nasleduje skupina (306) s ukončeným stredným odborným vzdelaním bez maturity (306), čo predstavuje 24,31%. Základné vzdelanie dosiahlo 199 osôb, teda 15,81%. Vyšším odborným vzdelaním disponuje 78 osôb, čo predstavuje 6,2%. Bez ukončenia vzdelania – osôb vo veku 0-14 rokov (146) je 11,6% obyvateľov obce a u 41 osôb bolo dosiahnuté vzdelanie nezistené. Najmenej početnú skupinu – iba 0,24% tvoria osoby bez školského vzdelania vo veku 15 rokov a viac (3).

Tabuľka 10 Počet obyvateľov podľa náboženskej vyznania

	Počet	Percenta
Bez náboženskej vyznania	59	4,69
Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike	1 055	83,8
Evanjelická cirkvi augsburského vyznania na Slovensku	53	4,21
Gréckokatolícka cirkvi na Slovensku	26	2,07
Pravoslávna cirkvi na Slovensku	3	0,24
Apoštolská cirkvi na Slovensku	2	0,16
Ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	1	0,08
Ad hoc hnutia	8	0,64
Nezistené	52	4,13

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

V Tabuľke 10 uvádzame štruktúru obyvateľov na základe náboženského vyznania. Z celkového počtu sa najviac osôb (1 055) prihlásilo k Rímskokatolíckej cirkvi, čo predstavuje až 83,8 %. Nasleduje Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku s počtom 53 (4,21 %). Bez náboženského vyznania je 59 osôb, čo predstavuje 4,69 % z celkového počtu.

Tabuľka 11 Počet obyvateľov podľa rodinného stavu

	Počet	Percenta
Slobodný, slobodná	552	43,84
Ženatý, vydatá	585	46,47
Rozvedený, rozvedená	36	2,86
Vdovec, vdova	85	6,75
nezistené	1	0,08

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Z Tabuľky 11 a v nej zverejnených štatistických údajov je zrejmé, že počet slobodných osôb (552) a ženatých/vydatých (585) sa pohybuje na rovnakej úrovni – nad 40%. V štruktúre je uvedený počet rozvedených jedincov spolu 36, čo predstavuje 2,86 % a počet ovdovených je 85 osôb – teda 6,75 %. U 1 osoby nebol rodinný stav nezistený.

Tabuľka 12 Počet obyvateľov podľa národnosti

	Počet	Percenta
Slovenská	1 197	95,08
Rusínska	8	0,64
Česká	4	0,32
Ukrajinská	1	0,08
Bulharská	1	0,08
Rumunská	1	0,08
Nezistená	47	3,73

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Národnostné zloženie obyvateľstva obce Chminianska Nová Ves podľa SODB z r. 2021 je uvedené v Tabuľke 12. Najväčšie zastúpenie má národnosť slovenská (95,08 %). Eviduje sa aj skupina rusínskej národnosti (0,64%). Ostatné národnosti tvoria 0,56 percenta obyvateľov obce a u 47 obyvateľov sa tento štatistický údaj podarilo zistiť čo predstavuje 3,73 % obyvateľov obce.

Tabuľka 13 Počet obyvateľov podľa súčasnej ekonomickej aktivity

	Počet	Percenta
Pracujúci (okrem dôchodcov)	534	42,41
Pracujúci dôchodca	43	3,42
Osoba na materskej dovolenke	6	0,48
Osoba na rodičovskej dovolenke	12	0,95
Nezamestnaný	40	3,18
Žiak strednej školy	48	3,81
Študent vysokej školy	33	2,62
Osoba v domácnosti	63	5
Dôchodca	224	17,79
Prijemca kapitálových príjmov	1	0,08
Žiak základnej školy	139	11,04
Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	93	7,39
Iná	2	0,16
Nezistené	21	1,67

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Najpočetnejšou skupinou podľa tabuľky 13 sú pracujúci (okrem dôchodcov), ktorí predstavujú 42,41 % z celkového počtu, ďalej nasledujú dôchodcovia s 17,79 % a žiaci ZŠ s 11,04 % a žiaci strednej školy 48 (3,81 %). Dôchodcov v obci je 224 čo predstavuje 17,79 % a pracujúcich dôchodcov je 43 (3,42 %) a podobné zastúpenie majú nezamestnaní – 40 (3,18 %).

Tabuľka 14 Počet obyvateľov podľa postavenia v zamestnaní

	Počet	Perenta
Zamestnanec	466	78,32
Podnikateľ	82	13,78
Iné	2	0,34
Nezistené	45	7,56
Spolu	595	100

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Podľa údajov z Tabuľky 14 je zrejmé, že 78,32 % obyvateľov obce je podľa postavenia v zamestnaní zamestnancom, 13,78 % podniká a u 7,56 % obyvateľov sa ich postavenie v zamestnaní nepodarilo zistiť.

Občianska infraštruktúra

Obec Chminianska Nová Ves je obcou s typickým dedinským osídlením ulicového typu a strednej časti sa nachádza námestie, ktorému dominuje kostol. Obec sa nachádza 12,5 km od krajského mesta Prešov v smere na Poprad, ktorý je od obce vzdialený 56 km.

V strede obce sa nachádza cesta I. triedy č.18 v smere Prešov – Poprad. Katastrom obce prechádza diaľnica D1, ktorá obchádza obec od ČOV, autocampingu, Chminian a Bertotoviec. Spustením tohto diaľničného úseku výrazne klesol počet motorových vozidiel v obci čo sa prejavilo hlavne na znížení hlučnosti a zvýšení bezpečnosti cestnej premávky v obci.

Občianska vybavenosť je rozložená hlavne v centre obce v priestoroch križovatky v smere na Križovany resp. Chminianske Jakubovany opačným smerom sa dá dostať až do ďalšieho okresného mesta Sabinov, ktorý je od obce vzdialený 18 km. Bytová výstavba je sústredená okolo cesty I. triedy ale pomerne hustá je aj sieť miestnych komunikácií okolo ktorých je bytová zástavba realizovaná vo forme bytových a rodinných domov.

Plochy priemyslu sú sústredené najmä v južnej časti obce vo väzbe na hlavnú cestu. Zo severu až severovýchodu nad centrálnou časťou obce dominuje masív lesa.

V centre obce sa nachádza kostol a smerom k obecnému úradu stojí kaštieľ, ktorý je v súkromnom vlastníctve a v súčasnom období chátra.

Na základe prieskumu a následného hodnotenia súčasného stavu možno konštatovať, že obec má územné a priestorové možnosti pre potrebnú vybavenosť a bývanie, má pomerne vyhovujúce existujúce kapacity občianskej vybavenosti, dostatok verejnej zelene a je dobre vybavené aj infraštruktúrou.

Bývanie, bezpečnosť

Bývanie v Chminianskej Novej Vsi

Na základe výsledkov posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov sa ku 31.12.2021 v obci Chminianska Nová Ves nachádzalo 315 domov, z toho 300 rodinných domov a 7 bytových domov. Čo sa týka vlastníctva, vo vlastníctve fyzickej osoby bolo 273 domov. Vodovodnú prípojku v dome z verejnej siete má 37 domov a vlastnú 273 domov, plynovú prípojku má 288 domov na kanalizačnú sieť je pripojených 267 domov čo predstavuje 84,76

% . Bez rekonštrukcie sa v obci nachádza 149 domov. V obci sa nachádza 351 bytov, z toho 300 bytov v rodinných domoch a 42 bytov v bytových domoch. Vodovod zo spoločného zdroja užíva 73 bytov a plynové vykurovanie má 302 bytov.

Obec Chminianska Nová Ves nedisponuje žiadnymi obecnými bytmi.

Tabuľka 15 Počet bytov podľa počtu obytných miestností

	Počet	Percenta
1 obytná miestnosť	2	0,57
2 obytné miestnosti	24	6,84
3 obytné miestnosti	133	37,89
4 obytné miestnosti	77	21,94
5 obytných miestností	53	15,1
6 obytných miestností	37	10,54
7 obytných miestností	16	4,56
8 obytných miestností	6	1,71
9 obytných miestností a viac	1	0,28
nezistený	2	0,57
Spolu	351	100

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Zo štatistických údajov uvedených v Tabuľke 15 môžeme konštatovať, že v obci sa nachádza najviac bytov s 3 obytnými miestnosťami (37,89 %) a so 4 obytnými miestnosťami, ktorých je 77 čo predstavuje 21,94 %. Nasledujú byty s 5 a 6 obytnými miestnosťami čo predstavuje spolu 25,64 % všetkých bytov v obci.

Tabuľka 16 Počet bytov podľa polohy bytv dome

	Počet	Percenta
Prízemie	311	88,6
1. poschodie	23	6,55
2. poschodie	14	3,99
Suterén alebo pivnica	1	0,28
nezistená	2	0,57
Spolu	351	100

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Podľa polohy bytu v dome údaj v Tabuľke 16 môžeme konštatovať že 88,6 % bytov sa nachádza na prízemí a 6,55 % bytov sa nachádza na 1. pochodí. V dvoch prípadoch sa tento štatistický údaj nepodarilo zistiť

V nasledujúcich tabuľkách uvádzame štruktúru domov podľa typu domu, podľa obdobia výstavby, podľa formy vlastníctva, formy rekonštrukcie a podľa obdobia poslednej rekonštrukcie.

Tabuľka 17 Počet domov podľa typu domu v obci Chminianská Nová Ves k 1. 1. 2021

	Počet	Percenta
Rodinný dom	300	95,24
Bytový dom	7	2,22
Ostatné budovy na bývanie	1	0,32
Neskolaudovaný rodinný dom	1	0,32
Núdzový objekt, neurčený na bývanie	1	0,32
Inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	1	0,32
Ostatné	4	1,27
nezistená	0	0
Spolu	315	100

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Tabuľka 18 Počet domov podľa obdobia výstavby v obci Chminianská Nová Ves k 1. 1. 2021

	Počet	Percenta
Pred rokom 1919	6	1,9
1919 - 1945	23	7,3
1946 - 1960	48	15,24
1961 - 1980	99	31,43
1981 - 2000	66	20,95
2001 - 2010	25	7,94
2011 - 2015	19	6,03
2016 a neskôr	27	8,57
nezistená	2	0,63
Spolu	315	100

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Tabuľka 19 Počet domov podľa formy vlastníctva v obci Chminianská Nová Ves k 1. 1. 2021

	Počet	Percenta
Fyzická osoba	273	86,67
Štát	1	0,32
Obec	0	0
Iná právnická osoba	0	0
Cirkev	0	0
Zahraničný vlastník	2	0,63
Kombinácia vlastníkov	25	7,94
Bytové družstvo	0	0
Obchodná spoločnosť	0	0
nezistený	14	4,44
Spolu	315	100

Zdroj: www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva

Sociálne nájomné bývanie

Obec Chminianska Nová Ves nevlastní žiadne nájomné byty.

Bezpečnosť v meste

V obci Chminianska Nová Ves sídli obvodné oddelenie Policie, ktoré má na starosti celú spádovú oblasť obce. .

Monitorovací kamerový systém /MKS/

Obec Chminianska Nová Ves disponuje MKS, ktorý bol postupne doplnený a v súčasnosti pozostáva zo 4 stacionárnych kamier. Systém je multifunkčný a možno ho rozširovať. Vek kamier je 11-13 rokov, preto niektoré sú už na hranici funkčnosti.

Obec v prípade vyhlásenia vhodnej výzvy by malo záujem rozšíriť počet nových bezpečnostných kamier, ktoré budú monitorovať značnú časť obce a prípadne aj príľahlé časti. MKS má nezastupiteľnú úlohu pri prevencii

kriminality, ale aj ako nástroj jej včasného odhaľovania a zdokumentovania priestupkov a trestných činov. Často dochádza k poškodzovaniu majetku obce, rušeniu nočného klúdu a iným protiprávnym konaniam, ktoré je takto možné zdokumentovať a operatívne vykonávať opatrenia na zamedzenie takejto činnosti a zadržanie podozrivých osôb.

Požiarina ochrana

V obci sa nenachádza požiarina zbrojnica. Sídlo požiarnej jednotky ZPO pre obec Chminianska nová Ves je situované v okresnom meste Prešov. V prípade väčšieho požiaru je najbližšia zásahová jednotka s dojazdom do 10 minút. Obec má činný dobrovoľný hasičský zbor a vlastní jedno hasičské vozidlo typu AVIA 30, ktoré je však v zlom technickom stave a obec plánuje jeho výmenu.

Civilná ochrana

Civilná ochrana je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu ustanovenom týmto zákonom chrániť život, zdravie a majetok a utvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas vyhlásenej mimoriadnej situácie. Civilnú ochranu upravuje zákon NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva.

Školy, školské zariadenia, vzdelávanie

Materské školy – predprimárne vzdelávanie

Podľa Konceptie rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Chminianská Nová Ves do roku 2026 **Materské školy** zabezpečujú výchovu a vzdelávanie detí v predškolskom veku. Dopĺňajú rodinnú výchovu o výchovno-vzdelávaciu činnosť zameranú na všestranný rozvoj osobnosti dieťaťa.

Predprimárne vzdelávanie sa v súčasnosti chápe ako výchova pre život. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť u dieťaťa optimálnu perceptuálno-motorickú, kognitívnu a socio-emocionálnu úroveň ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. Výhodiskom je jedinečnosť dieťaťa, aktívne učenie a jeho začleňovanie do skupiny a kolektívu.

V súvislosti s prijatím zákona č. 209/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa ustanovilo **povinné predprimárne vzdelávanie** pre deti, ktoré do 31. augusta dosiahli päť rokov veku v roku, ktorý predchádza začiatku školského roka, v ktorom majú začať plniť povinnú školskú dochádzku v základnej škole. Povinné predprimárne vzdelávanie trvá jeden školský rok. V praxi to znamená, že podľa platnej legislatívy nastúpia deti, ktoré do 31. augusta 2023 dovърšili piaty rok života, na povinné predprimárne vzdelávanie od 1. septembra 2023.

Základné školstvo

Na území obce Chminianska Nová Ves sa nachádza základná škola, ktorej zriaďovateľom je obec Chminianska Nová Ves.

Základná škola v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podporujú rozvoj osobnosti žiaka vychádzajúc zo zásad humanizmu, rovnakého zaobchádzania, tolerancie, demokracie a vlastenectva, a to po stránke rozumovej, mravnej, etickej, estetickej, pracovnej a telesnej. Poskytuje žiakovi základné poznatky, zručnosti a schopnosti v oblasti jazykovej, prírodovednej, spoločenskovednej, umeleckej, športovej, zdravotnej,

dopravnej a ďalšie poznatky a zručnosti potrebné na jeho orientáciu v živote a v spoločnosti a na jeho ďalšiu výchovu a vzdelávanie.

Základná škola v zriaďovateľskej pôsobnosti obce pracuje podľa vlastného inovovaného školského vzdelávacieho programu, ktorý vychádza z inovovaného štátneho vzdelávacieho programu ISCED 1 a ISCED 2. Obsahujú všeobecné ciele a požiadavky vzdelávania (základné učivo), ktoré sa vzťahujú na obsah a kľúčové spôsobilosti. Vytvorením inovovaného školského vzdelávacieho programu získala každá škola časť zodpovednosti za voľbu cieľov a obsahu vzdelávania.

Obec Chminianska Nová Ves je zriaďovateľom jednej základnej školy

Základná škola s materskou školou v obci je plne organizovaná a poskytuje žiakom úplné základné vzdelanie a pripravuje ich na ďalšie štúdium na stredných školách. Škola má vypracovaný školský vzdelávací program, podľa ktorého prebieha vyučovací proces zameraný čiastočne na posilnenie hlavných predmetov ako je Slovenský jazyk a literatúra (na 1. aj 2. stupni). Na 1.stupni sa slovenský jazyk rozšíril o Tvorivé čítanie a písanie. Počnúc prvým ročníkom sa zaviedlo vyučovanie cudzieho jazyka zábavnou formou s cieľom nenásilne rozvíjať u žiakov zmysel pre učenie sa cudzieho jazyka. Žiakom na 1.stupni bolo doplnené vyučovanie o predmety prírodopis a pracovné vyučovanie a na oboch stupňoch bolo posilnenie vyučovanie telesnej výchovy o 1 hodinu týždenne. V prvom a druhom ročníku sa v rámci hodín telesnej výchovy vyučuje priezovná téma – dopravná výchova. Na druhom stupni bolo posilnenie vyučovanie matematiky, druhého cudzieho jazyka a informatiky a taktiež bolo doplnené vyučovanie o dva vyučovacie predmety a to mediálna výchova a dramatická výchova. 1. až 9. ročník navštevuje v súčasnej dobe 424 žiakov. V škole je zriadených aj 9 špeciálnych tried, 7 odborných učební, 3 PC učebne, 1 učebňa tabletová a v súčasnom školskom roku vyučovací proces prebieha v 18 triedach.

V rámci základej školy svoju činnosť prevádzkuje aj **ZUŠ- ka**, ktorá sa venuje hudobnej výchove a to predovšetkým hre na rôzne hudobné nástroje.

Sociálne služby

Z hľadiska demografického vývoja obyvateľstva je zrejмый pokles produktívneho obyvateľstva a mierny pokles aj predproduktívneho obyvateľstva, naopak nepriaznivo stúpa kategória poproduktívneho obyvateľstva.

Na základe údajov poskytnutých sociálnou poisťovňou konštatujeme rastúci trend vyplácaných starobných dôchodkov. Z uvedeného vyplýva, že v obci narastá počet obyvateľov - seniorov, ktorí budú odkázaný na sociálne služby.

V obci sa nachádza súkromné zariadenie pre seniorov „Dar pokoja, n. o.“, ktoré poskytuje celoročné pobytové sociálne služby 25 seniorom. K dispozícii sú zamestnanci zariadenia, ktorí organizujú rôzne voľno-časové aktivity pre strávenie času v zariadení. Zariadenie s takouto kapacitou je v súčasnosti postačujúce, ale na základe predpokladaného demografického vývoja bude potrebné vytvoriť aspoň jedno podobné centrum, ktoré by podporilo život obyvateľov odkázaných na pomoc inej osoby, či už pobytovou alebo ambulantnou formou - denný stacionár, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby.

Ostatnú absentujúcu sociálnu starostlivosť kompenzujú okolité sídla, konkrétne zariadenia v meste Prešov, Sabinov, Spišské podhradie, Poprad, Košice.

Najčastejšia pomoc pre osamelých občanov, o ktorých sa nemá kto postarať v starobe, je zabezpečenie opatrovateľskej služby v zmysle zákona o sociálnej pomoci. V rámci tejto aktivity obec nezamestnáva žiadnu opatrovateľku v zmysle zákona o opatrovateľskej službe.

Na území Prešovského samosprávneho kraja poskytuje sociálne služby 268 poskytovateľov zabezpečujúcich rôzne druhy sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách:

- sociálne služby krízovej intervencie,
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi,
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku,
- sociálne služby s poskytnutím telekomunikačných technológií,
- podporné služby,
- odborné činnosti.

V okrese Prešov sa nachádza 68 zariadení, ktoré poskytujú sociálne služby občanom odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách definuje sociálnu službu ako odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Obec predstavuje neopomenuteľný subjekt pri zabezpečovaní sociálnych služieb pre svojich obyvateľov a to prostredníctvom sociálnej pomoci, sociálno-právnej ochrany, sociálnej kurately a riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov. Kompetencia obce v danej oblasti sa týkajú všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia a sú upravené samostatnou právnou normou, zákonom č. 448/2008 Z. z o sociálnych službách.

Zdravotníctvo

Podľa **Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030** hlavnými črtami vývoja obyvateľstva SR v prvej polovici 21. storočia bude znižovanie prírastku obyvateľstva a starnutie. Intenzita týchto procesov bude bezprostredne závisieť od vývoja plodnosti, úmrtnosti a migrácie, avšak nepriamo ich budú ovplyvňovať aj ďalšie demografické faktory ako aj faktory spoločenské, politické, ekonomické, kultúrne a mnohé ďalšie. Prírastok obyvateľstva bude s najväčšou pravdepodobnosťou ešte nejaké obdobie stagnovať. Len zvýšenie plodnosti na úroveň jednoduchej reprodukcie a kladné migračné saldo vo výške najmenej 10 tisíc osôb ročne by umožnilo zachovať mierny prírastok obyvateľstva až do konca prognózovaného obdobia. Takýto vývoj je však veľmi málo pravdepodobný. Predpokladá sa, že najneskôr v priebehu 15 až 20 rokov sa začne obdobie trvalejšieho úbytku obyvateľstva, ktorý sa zastaví najskôr ku koncu storočia. Proces starnutia obyvateľstva sa bude v najbližších desaťročiach zrýchľovať. Je to dôsledok poklesu počtu narodených a predlžovania ľudského života. Ide o proces, ktorý je v horizonte tejto projekcie nezvratný, nemožno ho zastaviť, len zmierniť. Starnutie obyvateľstva je najzávažnejším dôsledkom súčasného demografického vývoja. Podľa prognózy počtu obyvateľov do roku 2060 sa ako najpravdepodobnejší vývoj z dnešného pohľadu zdá byť mierny nárast počtu obyvateľov do roku 2030 (na hodnotu 5558 tis. osôb) a následné zníženie na hodnotu 5345 tis. osôb do roku 2060.

Základná zdravotná starostlivosť je dostupná v zdravotnom stredisku nachádzajúcom sa priamo v obci a zabezpečujú ju 2 ambulancie pediatra, ambulancia stomatóloga a jedna ambulancia všeobecného lekára pre dospelých. Dostupná je aj doplnková služba špecialistu – fyzioterapeuta. Za odbornou zdravotnou ambulanciou a pohotovostnou službou dochádzajú občania do okresného mesta Prešov.

Budova v ktorej sídlia lekári je samostatná budova, je vo vlastníctve obce a je v zlom stavebno-technickom stave. Vstup do budovy nie je zabezpečený bezbariérovou rampou pre imobilných, a tiež priestory v zariadení nie sú bezbariérové. Budova si vyžaduje rekonštrukciu, čo si obec dáva ako prioritu v prípade, že bude možnosť využiť finančné prostriedky z fondov EÚ v programovom období 2014-2020. Technické zabezpečenie zdravotníckeho zariadenia je nevyhovujúce. Nachádzajú sa v nich len nevyhnutné stroje, prístroje a zariadenia na zabezpečenie primárnej zdravotnej starostlivosti.

V prípade rozšírenia bytových jednotiek a investičnej bytovej výstavby sa predpokladá nárast počtu obyvateľov natoľko, že bude potrebné rozšíriť kapacity v zdravotníckom zariadení, vrátane všeobecného lekára a ostatných špecialistov. Okrem ambulancií sa v obci nachádza aj lekárň.

Kultúra v obci, kultúrno – spoločenské a osvetové zariadenia, pamäťové a fondové inštitúcie

Dominantou obce je rímskokatolícky kostol. Kostol Obrátenia sv. Pavla apoštola je rokokovo - klasicistická stavba postavená v roku 1782 na mieste starého ranogotického kostola z druhej polovice 13. storočia. V kostole je súbor dvoch bočných oltárov s jedným hlavným a kazateľnicou, ktoré sú na zozname kultúrnych pamiatok. Tieto kultúrne pamiatky sú v stave vyžadujúcom reštauráciu (reštaurovanie bočného oltára Panny Márie národnej kultúrnej pamiatky v rímskokatolíckom kostole Obrátenia sv. Pavla v Chminianskej Novej Vsi **bolo spolufinancované z dotácie Ministerstva kultúry SR**), to isté sa týka aj sanktória.

Veľmi dôležitú úlohu v kultúrnom živote občanov má Miestna ľudová knižnica, ktorá sa v súčasnej dobe nachádza v priestoroch budovy obecného úradu a má 94 registrovaných čitateľov. Služi nie len miestnym obyvateľom, ale aj obyvateľom zo spádových obcí. V jej depozitári sa nachádza 9 863 titulov knižného fondu. V súčasnosti v nej nie je zavedený knižničný systém LIBRIS pre obecné knižnice.

V centre obce, v blízkosti obecného úradu je situovaný kaštieľ (sprivatizovaný v rámci privatizácie), ktorý je ale značne schátralý. Okolo kaštieľa sa nachádza neudržiavaný park s rozlohou rozlohe cca 1 ha o ktorý sa súčasný vlastník nezaujíma.

Obec má plne funkčnú internetovú stránku (www.chminianska.sk) a vydáva obecný časopis *Obec Chminianska Nová Ves*, v počte 300 výtlačkov, s periodicitou raz za pol roka.

V rámci kultúrno-spoločenských podujatí sa v obci koná obecný ples, furmanské preteky, fašiangové posedenie pre dôchodcov a iné menšie akcie ako napríklad Hoscinská zábava, deň detí a mesiac úcty k starším. V rokoch v obci pôsobilo aj ochotnícke divadlo, ktoré v súčasnosti neexistuje. V obci sa 4.7.1845 narodil významný maliar Szinyei Merse Pál.

Družobné obce a cezhraničná spolupráca

Obec v súčasnom období nemá nadviazanú domácu prípadne cezhraničnú spoluprácu s inými obcami.

Šport

Obec má vybudované futbalové ihrisko s fungujúcim futbalovým klubom. Mužská kategória hrá v okresnej súťaži. Obec tiež z rozpočtu pravidelne prispieva na rozvoj športu podporou mládeže. Žiacka a dorastenecká kategória hrá tiež v okresnej súťaži. Stav ihriska je v síce vo vyhovujúcom stave pre uskutočňovanie prevažne futbalových

zápasov, ale bola by vhodná jeho rekonštrukcia, t.j. úprava trávnatého povrchu, oplotenia ihriska, rekonštrukcia zábradlia, inštalácia ochranných sietí za bránami ... Budova ktorá slúži ako šatňa a hospodárska budova je v zlom technickom stave a nutne si vyžaduje rekonštrukciu. Sociálne zariadenia sú tiež v zlom technickom stave. Pre skvalitnenie a zároveň zvýšenie záujmu o pohybovú činnosť prostredníctvom tohto športu by bolo vhodné zabezpečiť materiálo-technické vybavenie potrebné pre lepšie fungovanie klubu.

Futbalové ihrisko je v prípade potreby k dispozícii aj pre usporadúvanie iných, než futbalových podujatí. Sú to predovšetkým hasičské súťaže, športové dni obce, kultúrne podujatia a iné významné udalosti v obci.

Obec disponuje posilňovňou, ktorá je verejne dostupná všetkým obyvateľom. Súčasťou ZŠ je telocvičňa a betónové ihrisko slúžiace predovšetkým pre všeobecný rozvoj pri vyučovaní telesnej výchovy, ale slúži aj obyvateľom obce pri rekreačnom športe a iných športovo-pohybových aktivitách.

Každoročne sa v obci koná športovo-kultúrne podujatie s názvom „Hasičská súťaž o pohár starostu obce“.

Detské ihriská - Na území obce Chminianska Nová Ves sa nachádzajú dve detské ihriská.

Rekreačný šport

Rekreačný šport je neorganizovaný, neinštitucionalizovaný šport, ktorý predstavuje dobrovoľnú, neriadenú, individuálne plánovanú športovú aktivitu, najčastejšie vykonávanú samostatne, či s rovesníkmi. Medzi rekreačné športy, ktorým sa obyvatelia obce venujú patria: futbal a turistika.

Výkonnostný šport

Výkonnostný a vrcholový šport sú činnosti vymedzené pravidlami, osvojené v tréningovom procese, uskutočňované v súťažiach a organizované na zásadách dobrovoľnosti. Do kategórie dospelých môžeme zaradiť športovcov už vo veku 17 rokov. Talentovaní mládežníci majú možnosť pôsobiť v družstvách dospelých, ktorých horná veková hranica nie je určená.

Podmienky pre športovanie sú primerané možnostiam obce. V obci funguje a pravidelnú súťaž hráva futbalový oddiel OŠK Sokol Chminianska Nová Ves.

Šport pre všetkých

Prioritou a jedným z cieľov koncepcie obce je podpora športu pre všetkých. Podľa § 3 písm. e) zákona o športe, šport pre všetkých je šport určený pre obyvateľstvo vykonávaný organizovane alebo neorganizovane na účely naplňovania sociálneho, kultúrneho a zdravotného prínosu športu.

Šport pre telesne znevýhodnených občanov

Telesne znevýhodnení občania obce nemajú na šport vytvorené primerané podmienky.

Technická infraštruktúra

Telekomunikácie a informačná infraštruktúra

Telekomunikačné služby v obci zabezpečuje Slovak Telekom, a.s. Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné: T-mobile 100 %, Orange 100 % a O2 100 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na internet prostredníctvom mobilných operátorov.

V obci je vybudovaný káblový miestny rozhlas, ktorý je ovládaný z rozhlasovej ústredne v objekte Obecného úradu. Využíva ho najmä samospráva na informovanie občanov. Obec plánuje jeho rekonštrukciu a rozšírenie na ďalšie časti obce.

Zásobovanie vodou a kanalizácia

Výstavba verejného vodovodu je v prípravnom štádiu. Objekty občianskej vybavenosti a veľká časť rodinných domov sú zásobované z vlastných studní a malých domových vodární typu DARLING. Vodné zdroje (studne) v sídle sú malej výdatnosti bez potrebných ochranných pásiem.

V obci Chminianska Nová Ves je vybudovaná verejná kanalizácia na 90 %. Obec plánuje dobudovať kanalizáciu, výstavba by sa mala zrealizovať v roku 2016. Obec má vybudovanú ČOV, ktorú aj spravuje. Domácnosti v obci nemajú domové ČOV a 10 % domácností má žumpy. Splaškové odpadové vody v obci sú čistené v obecnej ČOV s vyústením do Svinky v rkm 27,00. Prechodne ovplyvňuje kvalitu vody v Svinke a jej prítokoch v Chminianskej Novej Vsi výstavba diaľnice. Okrem iného je v obci vybudovaná obalovačka živíčných zmesí, ktorá zasahuje aj do katastrálneho územia obce Chmiňany.

Dažďové vody z intravilánu obce sú odvádzané priekopami a dažďovou kanalizáciou, ktoré sú zaústené do potokov. Priekopy sú neutržiavané a zanesené. Dažďová kanalizácia bola vybudovaná v rámci rekonštrukcie cesty 1/18 Poprad - Prešov.

V najbližších rokoch by bolo potrebné zamerať sa v investíciách na dobudovanie kanalizácie a vybudovanie vodovodu, pričom je možné na financovanie využiť zdroje z EÚ.

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Obec Chminianska Nová Ves leží pozdĺž významného cestného ťahu – štátnej cesty 1/18 vo vzdialenosti 15 km od okresného mesta Prešov, 45 km od Košíc, 56 km od Popradu a 18 km od Sabinova. V oblasti cestnej infraštruktúry je momentálne v realizácii významná investičná akcia – diaľnica D1 južný variant, ktorý obchádza obec od ČOV, autocampingu, Chminian a Bertotoviec. Po ukončení výstavby D1 bude obec odhlučnená.

Správu a údržbu miestnych komunikácií v dĺžke 14 km zabezpečuje obec z vlastných zdrojov. Miestne a štátne cesty sú v zlom technickom stave, čo nepriaznivo ovplyvňuje dopravnú nehodovosť. Mosty, ktoré sa nachádzajú v obci sú v užívateľskom stave. Obec plánuje ich rekonštrukciu, tento zámer je však zatiaľ iba vo fáze príprav.

Železničná doprava

Obec nemá priame prepojenie na železničnú sieť. Najbližšia železničná stanica je v okresnom resp. krajskom meste Prešov, z ktorého sa možno pripojiť na hlavné železničné ťahy Košice – Prešov – Bratislava.

Letecká doprava

Z obce sa da dialnicou D-1 dostať k dvom medzinárodným letiskám, ktoré sa nachádzajú v Košisiach (letisko je od obce vzdialené 47 km a meste Poprad, ktoré je od obce vzdialené 66 km. Z oboch letísk lietajú pravidelné medzinárodné linky a počas letných mesiacov aj pred sviatkami aj lety do prímorských destinácií prípadne do väčších miest v celej Európe. Tieto letiská využívajú obyvatelia obce k letom na dovolenky alebo za prácou.

Nemotorová doprava

Rozvoj cyklistickej dopravy a cykloturistiky je spracovaný na národnej úrovni. Cieľom národnej cyklostratégie je na úrovni štátu, samosprávnych krajov i jednotlivých miest a obcí postupne dosiahnuť efektívne začlenenie cyklistickej dopravy do dopravných systémov, čo prispeje k uznaniu cyklistickej dopravy ako rovnocenného druhu dopravy a jej integrácie s ostatnými druhmi dopravy. Cieľom je dospieť k redukcii negatívnych dôsledkov automobilovej dopravy a k celkovému zlepšeniu životného prostredia a kvality života obyvateľstva.

V územnom pláne PSK sú riešené cyklistické koridory, ktoré kopírujú cykloturistické magistrály a je v ňom zachytený koridor medzinárodnej cyklistickej trasy EuroVelo 11. Pripravuje sa návrh konceptu nového územného plánu VÚC, v ktorom sa počíta so zapracovaním tzv. Kostrovej siete cyklistických komunikácií, kde budú zohľadnené regionálne prepojenia a táto Kostrová sieť PSK bude pokračovaním a napojením na cyklotrasu EuroVelo 11. Kostrová sieť PSK je plánovaná v dĺžke 860 km a je hotová v rozsahu 42 %, čo je takmer 350 km. Obsahuje podrobný popis vedenia jednotlivých koridorov, textovú časť, výškové profily trás, navrhnuté technické opatrenia a zdôvodnenie výberu trasy, ktoré sú v súlade s podmienkami ECF (Európska cyklistická federácia). Kostrová sieť PSK je napojená na EuroVelo 11 a spája všetky okresné mestá v PSK.

Cyklistická doprava spočíva v zabezpečení rýchleho a bezpečného prepojenia dvoch a viacerých lokalít, medzi jednotlivými sídlami za účelom bezpečnej a rýchlej prepravy do zamestnania, školy, za službami, občianskej vybavenosťou, za kultúrou a pod. Je v záujme samospráv v okrese Prešov zvýšiť kvalitu života obyvateľov aj prostredníctvom plánovania a budovania cyklistickej infraštruktúry ako udržateľnej mobility pracovnej sily a podpory cestovného ruchu.

Vo Vranovskom okrese sú zakreslené 3 vetvy, z toho jedna je priamym napojením na Kostrovú sieť PSK s východným bodom vo Vranove nad Topľou a prepojením na Stropkov. V súčasnosti je táto trasa napojenia prioritnou oblasťou riešenia cyklistickej komunikácie.

Moderné technológie

V cestnej doprave sa každoročne zvyšuje počet dopravných prostriedkov na cestách s čím sú spojené mnohé negatívne javy. Je to predovšetkým vzrastajúci počet dopravných nehôd, ohrozenie zdravia a života ľudí a dopravné kongescie, kolapsy, problémy s parkovaním a ďalšie negatívne dopady.

Zlepšenie rozhodovacích procesov v oblasti dynamickej a statickej dopravy má dopad aj na zlepšenie situácie v oblasti ochrany ovzdušia a podporu ochrany prírody a krajiny priamymi aj nepriamymi prostriedkami. Environmentálne ukazovatele sa v priebehu dňa menia a podanie aktuálnej informácie má veľký vplyv aj na zdravie občanov, hlavne tých, ktorí trpia rôznymi respiračnými ochoreniami. Dôležitou súčasťou pre občanov je aj zabezpečenie bezpečnosti na verejných priestranstvách, ktoré zahŕňajú verejný poriadok v obci, poskytovanie ochrany obyvateľstvu pred ohrozením života a zdravia, dbanie o dodržiavanie poriadku, čistoty, hygieny na verejných priestranstvách a dbanie na ochranu životného prostredia. V obci sú za účelom zabezpečenia monitorovania verejných priestranstiev inštalované kamery, ktorú sú staršieho dáta a nie je možné ich považovať za IoT prvky. Tieto kamery nedisponujú SW resp. funkcionalitami, ktoré by merali, analyzovali alebo vyhodnocovali dané záznamy (online, alebo offline).

Životné prostredie

Životné prostredie v mestách sa výrazne odlišuje od okolitej krajiny vo viacerých mikroklimatických charakteristikách ako je teplota, vlhkosť a kvalita ovzdušia. A práve zeleň verejných priestorov zohráva

v optimalizácii týchto parametrov hlavnú úlohu. Zvyšuje sa vlhkosť ovzdušia, poskytuje sa tieň, znižujú sa výkyvy teplôt a aj rýchlosť a sila vetra. Množstvo zelene a priestorové vzťahy medzi jednotlivými zelenými plochami majú vplyv na vývoj biodiverzity v mestskom prostredí, čiže rozmanitosť živočíšnych alebo rastlinných druhov.

Zeleň v obci zároveň musí spĺňať určitú funkcionálnu a environmentálne ciele. Zákon NRSR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržania ekologickej stability.

Starostlivosť o úpravu zelene v obci má na starosti pracovník obecného úradu.

V riešenom území obce Chminianska Nová ves nie sú zastúpené chránené územia prírody a nie sú potenciálne navrhované chránené územia prírody v rámci sústavy NATURA 2000.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon č.79/2015 Z.z. o odpadoch, ktorý je platný od 1.1.2016. Zákon o odpadoch zaviedol tzv. rozšírenú zodpovednosť výrobcov a dovozcov za výrobok od jeho výroby až po jeho spracovanie ako odpadu. Znamená to, že výrobcovia zodpovedajú za recykláciu a spracovanie vlastných výrobkov. Platí to napríklad pre výrobcov alebo dovozcov elektrozariadení, vozidiel, pneumatík, akumulátorov, ale aj papiera, plastov alebo skla. O vytriedený odpad sa starajú Organizácie zodpovednosti výrobcov. Obce po uzavretí dohody s organizáciami sú povinné platiť len za vývoz zmiešaného komunálneho odpadu.

V obci je zavedený triedený zber papiera, skla, plastov, kovov a viacrstvových kombinovaných materiálov v súlade so zákonom č.79/2015 Z.z. o odpadoch.

Obec zabezpečuje vývoz komunálneho odpadu 6x do mesiaca. V obci je zriadený separovaný zber TKO. Odpad sa separuje na zbernom dvore, ktorý je rozostavaný spolu s obecnou kompostárňou. Ide o kontajnerový typ separovaného zberu, ktorý zatiaľ postačuje, ale uvažuje sa aj o kuka nádobách. Triedi sa sklo, plast, nebezpečný odpad, papier, železo, batérie a textil. Vývoz komunálneho a separovaného odpadu zabezpečuje firma ENVI-GEOS Nitra s.r.o. Ročne obec vyprodukuje cca 228 ton komunálneho odpadu a ročne vykonajú vývoz 72 veľkokapacitných kontajnerov na skládku Svinia. V obci sa nachádza rozostavaná kompostáreň biologicky rozložiteľných odpadov.

Ochrana pred povodňami

Pre zabezpečenie ochrany intravilánu obce pred privalovými dažďovými vodami sú vybudované nad obcou záchytné priekopy. V súčasnosti sú vybudované záchytné priekopy, ktoré kapacitne nepostačujú. Úpravu záchytných priekop a potoka je potrebné previesť čo najjednoduchšie - polo vegetačne. Na konci úpravy potokov je potrebné vybudovať záchytné zariadenie na zachytenie splavenín.

Ovzdušie

Hlavným znečisťovateľom je doprava.

V obci sa nenachádzajú veľké zdroje znečistenia ovzdušia.

Ekonomický rozvoj a zamestnanosť

Podnikanie a služby

Obec Chminianska Nová Ves sa nachádza v blízkosti krajského mesta Prešov kde je sústredená väčšina výrobných podnikov, bankových inštitúcií, služieb a zároveň vytvorených aj najviac pracovných príležitostí. Aj preto je hospodárska základňa v obci pomerne málo rozvinutá. Podstatnou zložkou v podnikateľskom prostredí obce je podnikateľská činnosť obyvateľov zameraná v oblastiach reštauračných zariadení, stavebníctva, autodopravy, poľnohospodárstva a ostatných služieb občanom.

Medzi najväčšie podnikateľské subjekty patria:

KARPATOVKA, s.r.o. predmet podnikateľskej činnosti - zmiešané hospodárstvo a chov dojníc.

Firmy DETSKÉ LEKÁRSTVO, s.r.o., ABEROTT, s.r.o. a ŽONCA-APL, s.r.o. majú podnikateľskú činnosť zameranú na zdravotníctvo a predmetom ich podnikateľských aktivít je činnosť všeobecnej lekárskej praxe a činnosť špeciálnej lekárskej praxe.

Priemyselný park

V obci sa nenachádza žiaden priemyselný park ale niektoré prevádzky nachádzajúce sa v obci sídlia v južnej časti obce avšak blízko individuálnej bytovej výstavby.

Tabuľka 20 Fyzické osoby a živnostníci v obci Chminianská Nová Ves k 31. 12. 2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Fyzické osoby – podnikatelia	70	70	76	71	80	100	83	94
Živnostníci	66	69	75	70	79	98	79	91

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Na základe údajov v Tabuľke 20 môžeme konštatovať, že v sledovanom období za roky 2014 až 2021 počet Fyzických osôb a Podnikateľov do roku 2016 stúpал v roku 2017 klesol a za roky 2018 a 2019 opäť stúpал, v roku 2020 ich počet mierne klesol z dôvodu pandemickej situácie, následne v roku 2021 začal ich počet opäť stúpať.

Tabuľka 21 Fyzické osoby a živnostníci v obci Chminianská Nová Ves k 31. 12. 2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Právnické osoby neziskové	12	2	3	7	5	5	8	6
Právnické osoby ziskové	14	8	9	12	13	24	31	26
Spolu:	26	10	12	19	18	29	39	32

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Obchodná sieť a poskytované služby v obci:

COOP Jednota

Stavebniny – súkromná predajňa

Rozličný tovar – súkromná predajňa

Potraviný/rozličný tovar p. Starinec – súkromná predajňa

Karma – predajňa sanity
 Predajňa mäsa a mäsových výrobkov
 Pneuservis NAZAL
 MOTOREST Pod lesíkom
 BAR na Ihrisku
 Pohostinstvo GAS GASTRO

Uchádzači o zamestnanie

Nezamestnanosť v Prešovskom kraji je dlhodobo vyššia oproti celkovej evidovanej nezamestnanosti v SR. Za posledných 10 rokov bola najnižšia v roku 2019. V nasledujúcich dvoch rokoch sa mierne zvyšovala, čo bolo s najväčšou pravdepodobnosťou dôsledkom pandemickej situácie.

Tabuľka 22 Uchádzači o zamestnanie v obci Chminianská Nová Ves k 31. 12. 2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Muži	62	44	28	22	14	23	16	19
Ženy	35	22	20	16	13	17	21	23
Spolu:	97	66	48	38	27	40	37	42

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Na základe Tabuľky 22 môžeme konštatovať, že za sledované obdobie od roku 2015 do roku 2019 bol stáli pokles uchádzačov o zamestnanie v čase pandémie COVID-19 v roku 2020 došlo k zvýšeniu počtu uchádzačov o zamestnanie a ich počet po miernom znížení v roku 2021 v roku 2022 opäť stúpol.

Tabuľka 23 Ekonomická aktivita v obci Chminianská Nová Ves k 31. 12. 2022 (%)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Predproduktívny vek (0-14)	18,33	18,55	18,48	19,00	19,14	18,94	17,49	17,03
Produktívny vek (15-64)	69,17	68,51	68,60	68,00	67,46	66,74	67,85	67,81
Poproduktívny vek (65 a viac)	12,50	12,93	12,92	13,00	13,40	14,32	14,66	15,16

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Z vyššie uvedených údajov v Tabuľke 23 vidíme, že za sledované obdobie od roku 2015 do roku 2022 klesá percento v kategórii predproduktívny vek a stúpa percento obyvateľov v poproduktívnom veku. Percento obyvateľov v produktívnom veku tiež mierne klesá. Tieto čísla poukazujú na trend posledných rokov a to v tom, že je stále viac rodín s menším počtom detí a naopak predĺžovaním veku narasta počet obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Index starnutia (Tabuľka 24) sa vyjadruje v percentách a vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku k osobám v predproduktívnom veku

Tabuľka 24 Index starnutia v obci Chminianská Nová Ves k 31. 12. 2022 (%)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Muži	57,72	60,48	60,66	59,84	60,63	63,08	75,23	78,3
Ženy	79,31	79,49	79,49	77,50	79,67	89,66	92,04	99,11
Spolu	68,20	69,71	69,87	68,42	70	75,61	83,78	88,99

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Tabuľka 25 Index ekonomického zaťaženia v obci Chminianská Nová Ves k 31. 12. 2022 (%)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Muži	42,36	44,42	43,85	45,41	45,33	48,29	43,31	41,91
Ženy	46,85	47,51	47,73	48,74	51,28	51,4	51,67	53,48
Spolu	44,57	45,96	45,77	47,06	48,24	49,83	47,39	47,47

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Index ekonomického zaťaženia (Tabuľka 25) udáva počet osôb v predproduktívnom a poproduktívnom veku k osobám v produktívnom veku a vyjadruje sa v percentách.

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov, v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonávajú politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobu nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP podporuje predovšetkým vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou.

Cestovný ruch

Na základe Regionalizácie cestovného ruchu v SR, PSK je zastúpený tradičnými regiónmi cestovného ruchu - Hornozemplínsky, Šarišský, Tatranský, ktoré presahujú svojim významom nielen územie kraja ale aj celého Slovenska. Obec Chminianská Nová Ves spadá do Šarišského regiónu cestovného ruchu.

Cestovný ruch v okrese Prešov

V okrese Prešov pozorujeme priaznivý trend v oblasti CR, nakoľko mierne stúpa počet návštevníkov, ktorí sa aj ubytujú a zostanú v okrese a taktiež počet prenocovaní ubytovaných návštevníkov.

Turistické informačné kancelárie (TIK) alebo Turistické informačné centrá (TIC) poskytujú komplexné a stále aktuálne informácie o ponuke cestovného ruchu v oblasti svojho pôsobenia. Ich význam pre obec a región spočíva v schopnosti poskytnúť domácemu obyvateľstvu, turistom alebo obchodným cestujúcim neustále aktuálnu ponuku firiem, služieb cestovného ruchu a možností na strávenie voľného času. Informácie z databanky poskytujú zamestnanec TIK osobne, telefonicky, písomnou formou alebo elektronicky.

Partnerstvá

Obec je členom v organizáciách a združeniach: Združenie miest a obcí Slovenska

Samospráva a verejná správa

Zákomom 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky boli prenesené kompetencie zo štátnej správy na samosprávu. Cieľom týchto zmien vo verejnej správe bolo vytvorenie podmienok na miestnej úrovni pre presun maximálne možného rozsahu kompetencií na obce a

samosprávne kraje a tým zabezpečenie ich efektívneho výkonu. Podľa tohto zákona kompetencie prechádzali na územnú samosprávu postupne od 1. januára 2002 do 1. januára 2004. Podstatou tohto procesu bol prechod od poskytovania dotácií územnej samospráve zo štátneho rozpočtu na financovanie kompetencií prostredníctvom daňových príjmov.

Obec Chminianska Nová Ves je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jeho území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jeho majetku za predpokladu, že osobitný zákon takéto úkony nezveruje štátu alebo inej právnickej alebo fyzickej osobe. Na plnenie samosprávnych úloh alebo ak to ustanovuje zákon obec vydáva všeobecne záväzné nariadenie. Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia: orgánmi obce, hlasovaním alebo verejným zhromaždením obyvateľov obce. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jeho územia a o potreby jeho obyvateľov. Obec spolupracuje s právnickými a fyzickými osobami v ich územných obvodoch, ako aj s politickými stranami, politickými a záujmovými hnutiami, verejno-prospešnými inštitúciami, verejno-právnymi inštitúciami, štátnymi orgánmi a občanmi. Ukladať mestu povinnosti alebo zasahovať do jeho práv možno len za základe zákona. Na samospráve obce sa zúčastňujú obyvatelia obce. Majú právo: voliť orgány samosprávy obce a byť zvolení do orgánu samosprávy obce, hlasovať o dôležitých otázkach života a rozvoja obce (miestne referendum), zúčastňovať sa na verejných zhromaždeniach obyvateľov obce a zasadnutiach obecného zastupiteľstva, obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány obce, používať obvyklým spôsobom obecné zariadenia a ostatný majetok obce slúžiaci na verejné účely, požadovať súčinnosť pri ochrane svojej osoby a rodiny a svojho majetku nachádzajúceho sa v obci, požadovať pomoc v čase náhlej núdze.

Územie obce Chminianska Nová Ves tvorí katastrálne územie Chminianskej Novej Vsi. Orgánmi obce sú: Obecné zastupiteľstvo obce Chminianska Nová Ves (ďalej len obecné zastupiteľstvo) a starosta obce Chminianska Nová Ves (ďalej len starosta). Obecné zastupiteľstvo, ktoré má v našej obci 9 členov – poslancov.

Činnosť samosprávy zabezpečuje obecný úrad. Tento vedie a jeho prácu organizuje starosta obce.

Základná organizačná štruktúra Obecného úradu Chminianska Nová Ves

Obecný úrad má zamestnancov a to:

- a) Starosta obce
- b) Matrikárka, Ekonómka, Referentka
- c) Technický pracovník, technický pracovník, Technický pracovník, Upratovačka

V rámci obecného zastupiteľstva sú vytvorené komisie:

- a) Komisia finančná a správy majetku
- b) Komisia preškolstvo, kultúru, šport a sociálne veci
- c) Komisia na ochranu verejného poriadku a ŽP
- d) Komisia na ochranu verejného záujmu

Tieto komisie za svoju činnosť zodpovedajú priamo starostovi obce, pričom hlavný kontrolór obce za svoju činnosť zodpovedá priamo obecnému zastupiteľstvu.

Elektronizácia verejnej správy

Obec spolu s dodávateľom IS firmou sa bude snažiť splniť všetky povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente).

Podstatou zákona je kodifikovanie elektronickej komunikácie ako nosnej formy komunikácie s verejnou mocou i samotnej verejnej moci medzi sebou tak, aby sa komunikačné procesy zjednodušili, zrýchlili, sprehľadnili, zjednotili a aby sa zvýšila bezpečnosť tejto komunikácie. Cieľom pritom nie je nahrádzať existujúce predpisy, (najmä upravujúce správne/súdne konanie), ale ustanoviť takpovediac elektronicnú alternatívu k „papierovému, listinnému“ spôsobu výkonu verejnej moci, pri zachovaní regulácie tohto výkonu v jeho podrobnostiach osobitnými predpismi.

Najväčším nedostatkom súčasného riešenia je chýbajúca úplná vzájomná prepojenosť všetkých využívaných informačných systémov a tiež chýbajúca vrstva front-office, ktorá by priamo zabezpečovala elektronicnú výmenu informácií medzi občanom/podnikateľom a obcou.

Obyvatelia a podnikatelia veľkých miest využívajúcich tento informačný systém budú mať jeden prístupový bod pri prístupe k elektronickým službám samosprávy a pri prístupe k vybraným dátam, ktoré o nich samospráva eviduje vo svojej súkromnej zóne. Portál www.dcom.sk je integrovaný s ústredným portálom slovensko.sk a vďaka tomu nájdú všetko na jednom mieste. Informačné systémy veľkých miest integrovaných s IS DCOM budú môcť využívať integrácie pre elektronicke služby tak, aby zabezpečili obyvateľom a podnikateľom miest inteligentné formuláre podaní a informácie o konaniach, ktoré sú na úradoch vedené o danom občani (evidencia psov, poskytovanie sociálnych služieb, spisy a záznamy ku konaniam občanov a pod.). Veľké mestá budú môcť aj selektívne využívať elektronicke služby IS DCOM a integrácie na spoločné moduly ÚPVS, centrálny registre (RFO, RPO, RA, KN) a agendové ISVS. (napr. NEV, Sociálna poisťovňa, UPSVAR a iné).

Hospodárenie obce

Tabuľka 26 Prehľad rozpočtu obce – Celková bilancia v rokoch 2018 - 2022

	Rozpočet rok 2018	Rozpočet rok 2019	Rozpočet rok 2020	Rozpočet rok 2021	Rozpočet rok 2022
Bežné príjmy (obec, ZŠ)	1 296 097,31	1 465 861,35	1 532 829,39	1 663 285,95	1 633 027,61
Kapitalové príjmy (obec, ZŠ)	7 200,00	87 730,00	92 696,85	89 748,21	47 081,43
Príjmy spolu	1 303 297,31	1 553 591,35	1 625 526,24	1 753 034,16	1 680 109,04
Bežné výdavky (obec)	400 335,75	496 256,34	438 890,74	537 395,62	502 379,95
Kapitalové výdavky (obec)	15 124,08	53 496,21	142 589,83	50 883,88	176 749,17
Bilancia (príjmy / výdavky)	887 837,48	1 003 838,80	1 044 045,67	1 164 754,66	1 000 979,92
Finančné operácie príjmové (obec, ZŠ)	17 923,18	79 497,31	36 276,03	55 454,57	213 915,52
Finančné operácie výdavkové (obec)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková bilancia	905 760,66	1 083 336,11	1 080 321,70	1 220 209,23	1 214 895,44

Zdroj: obec Chminianska Nová Ves

2.3. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

STEEP analýza

STEEP faktory - V analýze vonkajšieho prostredia bola použitá STEEP analýza, ktorá posudzuje vonkajšie faktory v sociálnej, technologickej, ekonomickej, ekologickej a politickej oblasti. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Zmeny v spoločnosti prebiehajú neustále, jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Sociálne faktory - Na vývoj spoločnosti majú v súčasnosti najväčší vplyv demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov, zvyšovanie priemerného veku obyvateľov, odchod obyvateľov v produktívnom veku do zahraničia za prácou a kariérou. Prejavujú sa zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, množstvo informácií, vplyv techniky a médií. Dochádza k oslabovaniu tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva. Na druhej strane sa posilňujú skupiny oživujúce tradície a tradičné hodnoty, ktoré sa týkajú stravovania, bývania a celkového životného štýlu.

Prešovský kraj má v rámci Slovenskej republiky najvyššiu pôrodnosť a najvyšší prirodzený prírastok obyvateľstva. Vplyvom migrácie je však celkový prírastok obyvateľstva len druhý najvyšší v SR.

Technologické faktory - Rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšuje produktivitu i kvalitu výroby, umožňuje ľahší prístup k zdrojom a službám, zlepšujú sa formy spolupráce na diaľku. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné nielen prostredníctvom elementárnych technológií (televízia, rozhlas, káblová televízia). K dispozícii sú aj vyspelejšie informačno-komunikačné technológie (počítače, internet, mobilné telefóny) a zariadenia domácej zábavy (domáce kiná, prehrávače hudby a videa, tablety, herné konzoly). **eGovernment** na Slovensku započal svoju púť v roku 1995 s prijatím zákona č.261/1995 Z.z. o informačných systémoch verejnej správy. eGovernment alebo informatizácia (elektronizácia) spoločnosti (verejnej správy) sú založené na princípe využívania informačno-komunikačných technológií v rámci inštitúcií verejnej správy, vďaka ktorým je možné efektívne a promptne zabezpečiť splnenie prioritných potrieb obyvateľstva súvisiacich s činnosťou a poskytovaním konkrétnych služieb jednotlivých orgánov verejnej správy.

eGovernment teda označuje aktivity verejnej/štátnej správy sprístupnené elektronickou formou prostredníctvom informačno-komunikačných technológií. Elektronické schránky sú základným nástrojom komunikácie medzi občanmi a podnikateľskými subjektmi s orgánmi verejnej moci, a orgánmi verejnej moci navzájom. Schránky umožňujú elektronické doručovanie úradných podaní a úradných dokumentov. V súčasnosti, keď stále prevláda klasická forma doručovania žiadostí v listinnej podobe, je cieľom zavedenia elektronických schránok efektívnejšia a rýchlejšia elektronická komunikácia s verejnou správou.

Ekonomické faktory - Až do roku 2008 bol na Slovensku zaznamenaný pozitívny makroekonomický vývoj a rast životnej úrovne obyvateľov. V posledných rokoch je vývoj vo svete a na Slovensku ovplyvnený ekonomickou krízou. Týka sa oblasti výroby, dopravy, obchodu, finančného kapitálu a spotreby. Obdobie krízy nepriaznivo vplyva na podniky, podnikateľov, verejný sektor, neziskový sektor, ako aj samotných obyvateľov. Kvalita podnikateľského prostredia na Slovensku nie je hodnotená ako dobrá. Počas prvého štvrtroku r. 2014 však zaznamenalo rast viacero hodnotených položiek. Väčšina z nich bola z kategórie subjektívnych vplyvov podnikov na podnikateľské prostredie, kde si najviac polepšili informačná otvorenosť podnikov a vzťah podnikov k životnému prostrediu. Spomedzi externých faktorov si hodnotenie zlepšila stálosť a predvídateľnosť kurzu eura a cenová stabilita. Zlepšil sa aj prístup k finančným zdrojom, za čo môžu nižšie úroky a lepšie podmienky splácania. Napriek zhoršovaniu externých podmienok na podnikanie dokážu podniky zlepšovať svoje fungovanie a vnútorné procesy a takýmto spôsobom brzdiť celkový prepád kvality podnikateľského prostredia.

Prešovský samosprávny kraj patrí medzi kraje ktoré zaostávajú za rozvojom ostatných slovenských regiónov ako aj regiónov EU. Jeho úroveň HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily nedosahuje ani 40 % úrovne v súčasných krajinách EU. A aj keď nárast sa postupne znižuje, toto znižovanie je mierne a pri súčasných tempách rastu by hospodárstvo Prešovského kraja dosiahlo hladinu Európskej únie až v roku 2259. Prešovský kraj sa na tvorbe celoštátneho hrubého produktu (HDP) podieľa najmenším podielom zo všetkých krajov Slovenska. Najvýznamnejším odvetvím hospodárstva Prešovského kraja je obchodná činnosť, ktorej sa v regióne venuje najviac podnikateľských subjektov. K významným hospodárskym odvetviam patrí aj spracovateľský priemysel, predovšetkým potravinársky, založený na poľnohospodárskej produkcii, odevný, textilný, drevospracujúci priemysel. V priemysle Prešovského kraja je zamestnaných približne 34 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Ekologické faktory - Medzi hlavné globálne ekologické problémy patria: znečisťovanie životného prostredia (ovzdušia, vôd a pôdy), poškodzovanie zdravia ľudí, populačná explózia, kyslé dažde, skleníkový efekt, zväčšovanie ozónovej diery, znižovanie tvorby kyslíka, ohrozenie biodiverzity, úbytok a znehodnocovanie pôdy, rozširovanie púští, úbytok lesov, nadmerné čerpanie nerastných zdrojov, nárast objemu odpadov a problémy s ich odstraňovaním. Hrozba zmeny klímy a jej negatívnych dôsledkov predstavuje v súčasnosti vážny problém. Najnápadnejším prejavom klimatickej zmeny je globálne otepľovanie. Popri čoraz častejších extrémnych prejavoch počasia (vlny horúčav, dlhšie trvajúce a intenzívnejšie sucho, silnejšie a prudšie búrky, povodne a pod.) treba do budúcnosti počítať najmä s rozšírenejším výskytom hmyzích a iných škodcov ako aj ľudských patogénov. Významným dôsledkom klimatickej zmeny bude ústup horských ľadovcov, častejší výskyt nebezpečných poveternostných javov a nárast hladiny svetových oceánov. Súčasná klimatická a energetická politika EÚ sa zameriava na 3 ciele: zníženie emisií skleníkových plynov, zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov a úspora primárnej energetickej spotreby.

Politické faktory - Z medzinárodného hľadiska možno považovať za najvýznamnejšie politické faktory poslednej dekády najmä vstup SR do NATO (2004), EÚ (2004) a Schengenského priestoru (2007), zavedenie eura (2009), globalizáciu ekonomiky a životného štýlu. Na zmiernenie dopadov ekonomickej krízy sú prijímané politické rozhodnutia v oblasti znižovania verejných výdavkov a zvyšovania príjmov do štátneho rozpočtu, čo negatívne ovplyvňuje podnikanie i aktivity samospráv. Rozpočty samospráv sú v podobe nižších príjmov v rámci podielových daní. Kvalitný výkon prenesených kompetencií zo štátu na samosprávy, najmä v oblasti školstva a sociálnych služieb je obmedzený znižovaním normatífov, a tým aj finančnými možnosťami na rozvoj týchto oblastí. Na Slovensku je možné pozorovať nízku dôveryhodnosť obyvateľov najmä v oblasti justície, korupčného správania vo verejnej správe a čerpania eurofondov. Ďalej obmedzenie výdavkov domácností na základné potreby, a to najmä v kategórii najmä mladých ľudí s rodinami a dôchodcov. Sociálno-ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľstva je taká nepriaznivá, že sú odkázaní na pomoc obce či štátu. Vzdelávacie, kultúrne a športové aktivity sa stávajú pre niektoré skupiny obyvateľov nedostupné z ekonomických dôvodov.

Analýza konkurencie

Obec Chminianska Nová Ves vníma konkurenčné prostredie iných obcí a blízkosť miest z hľadiska občanov, návštevníkov a investorov.

Občania

Čo sa týka občanov, obec realizuje projekty a aktivity ktoré prispievajú k zlepšovaniu kvality života obyvateľov. Sú to najmä aktivity v oblasti: školstva, kultúry a športu, sociálnych vecí, bývania a občianskej vybavenosti, cestovného ruchu, dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia.

Návštevníci

Počet návštevníkov obce je na nízkej úrovni aj keď okolie obce ponúka niekoľko zaujímavých atrakcií v blízkosti obce sa nachádza krajské mesto Prešov, ktoré je od obce vzdialené 12,5 km a ponúka množstvo možností pre voľnočasové aktivity návštevníkov a v katastri obce Zlatá Baňa 30,6 km od obce sa nachádzajú jedinečné Opáľové bane v ktorých sa nachádza jedinečná expozícia. Opačným smerom (smerom na Levoču) sa pri obci Lipovce vzdialenej od obce 15,1 km nachádza kaňon s jaskyňou „Zlá diera“ a pri meste Sabinov v katastri obce Drienica vzdialené od obce 19,6 km sa nachádzajú známe lyžiarske strediska a to Drienica a Lysá.

Podnikatelia

Konkurenčné prostredie v oblasti vytvárania možností pre príchod investorov môžeme v obci považovať za vyhovujúce. Predstavitelia obce sa snažia všetkými dostupnými prostriedkami podporiť každú snahu obyvateľov obce o podnikanie respektíve príchod potenciálneho investora do obce s perspektívou vytvorenia pracovného miesta.

Analýza väzieb územia

Mezopoloha obce je pomerne výhodná – obec leží v blízkosti viacerých centier zamestnanosti a terciárnej obsluhy. Konceptcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obsluhy (úroveň vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín miest (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastnú obec, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre obec predstavujú mestá Levoča (3b. skupina centier osídlenia), Prešov (1a. skupina) a Sabinov (4. skupina centier osídlenia).

Na základe podrobnej analýzy vonkajšieho prostredia pre spracovanie PRO obce Chminianska Nová Ves na roky 2021-2030 boli identifikované nasledovné výzvy a potenciály, resp. limity a problémy z vonkajšieho prostredia.

Výzvy a potenciál:

- Postupné oživenie ekonomiky a pracovného trhu,
- Investície z Plánu obnovy a odolnosti EÚ,
- Možnosti spolufinancovania rozvojových aktivít zo zdrojov EÚ a iných dotačných titulov,
- Trend presunu časti obyvateľstva z miest do okolitých vidieckych obcí s výhodnou polohou a dobrou dostupnosťou,
- Priaznivé podmienky na rozvoj pešej turistiky a cykloturistiky aj v okolitých obciach

Limity a problémy z vonkajšieho prostredia:

- Hospodárske a spoločenské dopady pandémie,
- Globálny trend starnutia obyvateľstva,
- Klimatické zmeny,
- Negatívne zmeny v životnom štýle,
- Narastajúci podiel individuálnej automobilovej dopravy a nedostatočné využívanie ekologických druhov dopravy (vrátane cyklistickej),
- Slabá podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie,
- Bariéry pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ a iných dotačných titulov.

2.4. Strom výziev a problémov

S cieľom zvýšiť prehľadnosť je vhodné výzvy, potenciály, limity a problémy znázorniť v podobe stromu výziev a problémov vizualizujúceho ich hierarchiu:

Strom potenciálov a výziev:

- ❖ Výhodná geografická poloha a dobrá dopravná dostupnosť obce
- ❖ Pracovné príležitosti v dostupnej vzdialenosti
- ❖ Životné prostredie bez akútnych ekologických záťaží
- ❖ Existencia základnej občianskej vybavenosti – Proaktívne vedenie obce
- ❖ Podpora IBV
- ❖ Zavedený triedený zber odpadov
- ❖ Prírodné prostredie s predpokladmi pre rozvoj pešej a cyklistickej turistiky

- ❖ Vhodné prírodné a podnebné podmienky, ktoré nevytvárajú žiadne obmedzenia pre rozvoj obce v ľubovoľnom smere
- ❖ Dostatočné množstvo športových a kultúrno-spoločenských podujatí
- ❖ Existencia záujmových skupín (rôzne združenia a organizácie)

Strom problémov a limitov:

- ❖ Nedostatok a nedostupnosť finančných zdrojov na rozvojové zámery obce
- ❖ Nedobudovaná environmentálna infraštruktúra
- ❖ Nevyhovujúci stav dopravnej infraštruktúry
- ❖ Nedostatočné reflektovanie na problematiku dopadov zmeny klímy
- ❖ Nevyhovujúci stav a kapacita niektorých obecných budov
- ❖ Malá miera využívania OZE
- ❖ Nevyhovujúci stav niektorých voľno-časových a oddychovo-rekreačných plôch
- ❖ Existencia nepriaznivých demografických tendencií: zvyšovanie poproduktívnej zložky obyvateľov
- ❖ Starnutie obyvateľstva
- ❖ Nedostatočné využívanie daností prírodného prostredia pre rozvoj pešej a cyklistickej turistiky

2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Analýza SWOT

Analýza SWOT patrí medzi základné nástroje strategického plánovania. Používa sa na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ktoré sa týkajú danej oblasti. Ide o metódu, ktorá sumarizuje množstvo faktov a informácií o skúmanej oblasti. Analýza SWOT odpovedá na otázku: „Kde sa teraz nachádzame?“ Umožňuje urobiť prehľad východiskovej situácie pred formulovaním stratégie. Je to metóda založená na skúsenostiach odborníkov. Silné a slabé stránky pomenúvajú súčasný stav riešenej problematiky v samospráve z hľadiska vnútorných faktorov – čo je v súčasnosti v území pozitívne a negatívne. Príležitosti a ohrozenia vyjadrujú predpoklad vplyvu vonkajších faktorov na budúci rozvoj územia.

SWOT analýza - časť 1 Školstvo a vzdelávanie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dostatočná kapacita a dobrá dostupnosť MŠ a ZŠ, • Dostatočná priestorová kapacita materských škôl, väčšina detí pokračuje v štúdiu na ZŠ, dobrá dostupnosť aj pre deti zo soc. znevýh. prostredia • Úspešné využívanie možností získať nenávratné finančné prostriedky z cudzích zdrojov • Rekonštrukcia škôl, zníženie energetickej náročnosti budov • Zlepšovanie materiálno-technického zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu, zavedenie moderných didaktických pomôcok • Kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci na školách, vysoká odbornosť vzdelávania • Vzdelávanie a rozvoj zamestnancov • Ochota pedagógov vzdelávať sa a rozvíjať svoje zručnosti • Využívanie alternatívnych prvkov vo výchovno-vzdelávacom procese • Vytvorené podmienky pre rozvoj detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami • Existujú špeciálne triedy, integrovaní žiaci, špeciálni pedagógovia 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok finančných zdrojov na prevádzku škôl a školských zariadení, ich rekonštrukciu, vybavenie • Vysoké energetická náročnosť niektorých budov – materská škola, základná škola, • Zastaranosť časti didaktických pomôcok a materiálno - technického vybavenia škôl, nedostatočný počet moderných učebni a učebných pomôcok • Nedostatočné investície do oprava modernizácie technického stavu telocviční • Chýbajúce športoviská pri ZŠ • Nedostatočné vybavenie a priestorové kapacity pre telesnú výchovu v prípade zvyšovania počtu hodín telesnej výchovy • Nedostatočné vybavenie IKT • Chýbajúce prepojenie medzi štúdiom a praxou, medzi podnikateľskými subjektmi a odbornými školami, • Zvyšujúci sa vekový priemer pedagógov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Ďalší rozvoj informatizácie v spoločnosti a jeho uplatnenie vo vzdelávacom procese • Ďalšie vzdelávanie zamestnancov školstva • Účasť škôl v medzinárodných projektoch, spolupráca škôl s ďalšími subjektmi (podniky, MVO, inštitúcie) • Novelizácia školskej legislatívy • Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií, ŠR, sponzorov • Aplikácia aktivačných vyučovacích metód • Zvyšovanie kvality vzdelávania pedagógov • Využívanie školských zariadení a areálov škôl počas prázdnin, 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokles počtu detí a žiakov na školách • Pretrvávajúci nedostatok financií v rezorte školstva • Nedostatočné finančné ohodnotenie práce pedagógov, odchod pedagógov do iných odvetví a krajín, starnutie populácie, starnutie pedagógov • neustále legislatívne zmeny nosných právnych predpisov • Zvyšovanie nákladov na prevádzku škôl a školských zariadení, nárast cien energií (znižovanie počtu žiakov a následne zdrojov financovania)

SWOT analýza 2 Sociálna a zdravotná oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Poskytovanie sociálnych služieb prostredníctvom existujúcich zariadení sociálnej starostlivosti • Poskytovanie sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately detí a mládeže • Existencia občianskych združení a neziskových organizácií a inštitúcií • poskytujúcich voľno časové aktivity a organizácií združujúcich osoby s rovnakými záujmami a okruhom problémov • Existencia denných centier na realizáciu záujmovej činnosti • Aktivačné činnosti organizovaná obcou • Podpora aktivít občanov a MVO v sociálnej oblasti formou dotácií, • zriadené chránené pracovisko • Aktivity samosprávy v oblasti pomoci ohrozenej cieľovej skupine: program terénnej sociálnej práce, organizovanie verejnoprospešných prác pre získanie pracovných návykov, finančné príspevky a úľavy na vzdelávanie detí, inštitút osobitného príjmcu • Existencia ambulantnej zdravotnej starostlivosti, špecializovanej ambulantnej starostlivosti, • Kvalifikovaní sociálni pracovníci <p>Zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostatok súkromných zdravotných zariadení 	<ul style="list-style-type: none"> • Existujúce zariadenia s nedostatočnou kapacitou • Neexistencia zariadenia sociálnych služieb na zabezpečovanie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb pre dospelých (napr. nízkoprahové denné centrum), na podporu rodiny s deťmi (napr. nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu) • Chýbajúce špecializované sociálne zariadenia a podporné služby (napr. stredisko osobnej hygieny) • Chýbajúce zariadenie s opatrovateľskou službou • Chýbajúce jasle (zariadenie pre deti do 3 rokov veku) • Chýbajúci monitorovací a signalizačný systém na privolanie pomoci, • Vysoká a dlhodobá nezamestnanosť <p>Zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordinácie v obci sú poddimenzované počtom pracovných miest
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Sociálne služby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj terénnych sociálnych prác • Rozvoj ambulantných sociálnych služieb • Využitie fondov EÚ na financovanie opatrovateľskej služby a na zriadzovanie nových sociálnych zariadení na komunitnej úrovni • Spolupráca obce v sociálnej oblasti s PSK, MVO, inými samosprávami a ďalšími domácimi a zahraničnými organizáciami • Zriadenie nových sociálnych služieb na komunitnej úrovni • Záujem o dobrovoľníctvo v sociálnej oblasti • Práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej 	<p>Sociálne služby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok financií v sociálnej oblasti, nedostatočná podpora sociálnych služieb zo strany PSK a štátu • Nárast počtu obyvateľov vyžadujúcich sociálne služby (starnutie populácie, zhoršenie ekonomickej situácie, MRK) • Migračné saldo, odchod kvalifikovanej pracovnej sily <p>Marginalizované rómske komunity</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvýšené tempo rastu počtu rómskych obyvateľov (prirodzený prírastok a prírastok sťahovaním) • Nárast počtu MRK vyžadujúcich sociálne služby z pohľadu ekonomiky štátu pre obdobie ďalšieho vývoja

<p>účasti pri riešení životných situácií</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj nových druhov a foriem sociálnych služieb (napr. zariadenie s opatrovateľskou službou) • Vzdelávanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce, • Vzdelávanie sociálnych pracovníkov a zamestnancov poskytujúcich sociálne služby <p>Marginalizované rómske komunity</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využitie fondov EÚ (MRK ako horizontálna priorita NSRR SR), • Využitie nástrojov aktívnej politiky trhu práce ÚPSVaR • spôsob prideľovania v závislosti povinnosti člena rodina s deťmi byť zamestnaný <p>Zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostatok súkromných zdravotných zariadení • Prevádzkovanie lekárskej služby 1.pomoci 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok pracovných príležitostí pre Rómov, obmedzená možnosť uplatnenia sa na trhu práce •
--	--

SWOT analýza 3 Kultúra, kultúrne dedičstvo, spoločenský život a medzinárodná spolupráca

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Silné zázemie rôznorodej záujmovo umeleckej činnosti • Bohatý kultúrno-historický potenciál • Pestré multikultúrne dedičstvo regiónu • Etablované inštitúcie a odborné zázemie • Koncentrácia kultúrneho dedičstva v oblasti tradičnej ľudovej kultúry v regióne • Umelecké školy • Rozmanitosť kultúrneho života v obci • Dostatok kvalifikovaných odborníkov pôsobiach v oblasti kultúry, • Kvalitné kultúrne inštitúcie pôsobiace v obci • Nachádzajú sa tu nehynúce pamätníky a pamätné miesta. • Podpora kultúry zo strany obce: poskytovanie financií pre inštitúcie, organizovanie podujatí obcou, koordinácia podujatí v obci, niektoré kultúrne objekty v majetku obce, rekonštrukcia kultúrnych objektov vo vlastníctve obce • Záujem obyvateľov o kultúru, návštevnosť podujatí • Aktívne medzinárodné partnerstvá, družobné aktivity a spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočné financovanie kultúry • Nedostatočné využívanie pamiatkových objektov na kultúrne účely, nedostatočné previazanie kultúry a CR • Nepriaznivý technický stav kultúrneho domu (energetická náročnosť) • Chýbajúce zázemie pre organizovanie kultúrno-spoločenských aktivít väčšieho rozsahu • Pretrvávajúci deficit vo financovaní kultúry, s tým spojený úpadok kultúry (infraštruktúry, inštitúcií, tvorby, zdrojov)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Využitie fondov EÚ na rekonštrukciu pamiatkových objektov, kultúrnych objektov, verejných zón, • Spolupráca inštitúcií pôsobiach v oblasti kultúry a cestovného ruchu, • Nadviazanie partnerstiev v rámci krajín V4 a Central Europe • Využitie hodnôt kultúrneho dedičstva na formovaní identity obce • Akcentovanie a podpora udržiavania a rozvoja kultúrneho dedičstva prostredníctvom starostlivosti o pomníky, pamätníky a diela vo verejnom priestore • Využitie nových technológií v prezentácii kultúrneho dedičstva a pamätihodností obce • Využitie trendov a dobrých skúseností zo zahraničia • Potenciál využitia kultúrneho dedičstva ako zázemia pre kultúru 	<ul style="list-style-type: none"> • Strata záujmu o kultúru • Vysoká cena produkcie kultúrnych a spoločenských podujatí • Prílišný dôraz na finančnú efektívnosť kultúrnych inštitúcií, následná komercializácia kultúry a zníženie kvality kultúrnej produkcie, • Neúmerné podriaďovanie sa požiadavkám trhu • Komerčné správanie sa sprostredkovateľov kultúry na území obce • Poddimezovanie kultúry

SWOT analýza 4 Šport

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • organizovanie športových a pohybových podujatí • existencia športových klubov v obci • aktívne občianske a športové združenia v obci • široká ponuka možností na športovanie • kvalitné materiálo-technické zabezpečenie športovísk • podpora športových klubov v obci • vysoký záujem miestneho obyvateľstva a návštevníkov obce a regiónu o doplnkové športové vyžitie • existencia vhodných plôch na výstavbu športovísk 	<ul style="list-style-type: none"> • opotrebovanosť športovísk • nevyhovujúci technický stav športovísk • nevysporiadané vlastnícke právo k pozemkom • neochota obyvateľov spolupodieľať sa na ochrane a údržbe športovísk a ich okolia • nedostatočne využívané prírodné zdroje na oddych • nezáujem podnikateľských subjektov o podporu športu • nedostatočné plochy a areály na športovo-rekreačné aktivity • chýbajúca sieť cyklotrás • problém s využívaním školských telocviční a športovísk verejnosťou • málo možností pre športové aktivity dospelých
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • možnosti získania finančných prostriedkov z externých zdrojov (eurofondy, granty, prostriedky z mestského rozpočtu) • vytváranie partnerstiev susedných obcí k budovaniu cykloturistických chodníkov a cyklotrás • vytváranie partnerstiev susedných obcí k organizovaniu spoločných športových súťaží, podujatí a pod. • zlepšenie spolupráce mládežníckeho a dospelého športu • angažovanie existujúcej aj novej športovej verejnosti • nadviazanie partnerstiev v rámci krajín V4 a Central Europe • väčší záujem o športové aktivity po prekonaní pandémie COVID-19 • prvky smart city v oblasti športu (nabíjacie stanice pre elektrobicykle, systém automatickej požičovne bicyklov, mobilné aplikácie pre cyklotopravu) • vhodné prírodné podmienky pre rozvoj zimných a letných športov • Podpora talentov v oblasti športu 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné financovanie športu, talentovanej mládeže a detí zo strany štátu • neexistencia doplnkových zdrojov financovania • znížený príjem vlastných financií v dôsledku pandemickej situácie a iných opatrení • problémy súvisiace s vysporiadaním vzťahov k pozemkom pre plánovanú športovú infraštruktúru • nedostatočný rozvoj športovej mládeže a detí • vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...) • klesajúci záujem o športovanie a pohyb v dôsledku digitalizácie a zmeny priorit u detí a mládeže • nárast zdravotných problémov detí a mládeže • nárast sociálnej ohrozenosti mládeže • chýbajúce verejne prístupné športoviská pre návštevníkov obce

SWOT analýza 5 Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Blízkosť chránených území, • Vzácné prírodné lokality a útvary • Prírodné chránené územia • Zabezpečená výsadba kvetinových záhonov, výrub, resp. ošetrovanie drevín rastúcich na území obce a výsadba nových drevín. • Realizované opatrenia ochrany prírody a krajiny • Narastajúci objem separovaného odpadu, separuje sa : papier, plasty, kompozitné odpady, kovové obaly, sklo • Materiálové zhodnocovanie zložiek komunálneho odpadu (predovšetkým papier, sklo, plasty) • Klesajúci trend vzniku odpadov, vysoký podiel separovaného odpadu • Existencia zberného dvora • Obec likviduje vytvárané čierne skládky, aktívny prístup likvidácie • Domácnosti disponujú kompostérmi 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok parkov, rekreačných zariadení, prírodných oddychových zón • Nekoncepčne riešený lesopark • Zvýšená hlučnosť a prašnosť • Zvyšovanie znečisťovania ovzdušia automobilovou dopravou • Nevyužívanie obnoviteľných, alternatívnych zdrojov energie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dôkladne vykonávané kompetencie subjektov verejnej a štátnej správy na úseku ŽP • Zintenzívnenie separácie odpadu prostredníctvom vzdelávacích aktivít • Modernizácia kotolní (diverzifikácia palivovej základne) • Podpora aktivít z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev • Inovácie v oblasti tvorby a ochrany ŽP • Zmena legislatívy v oblasti zodpovednosti za vytváranie a odstraňovanie čiernych skládok • Investície do environmentálnej výchovy a vzdelávania • Zefektívnenie systému triedeného zberu komunálnych odpadov 	<ul style="list-style-type: none"> • Prírodné katastrofy (zosuv, povodne) • Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami • Nedostatočne riešené protipovodňové opatrenia

SWOT analýza 6 Technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečenie dopravy a spojenia s okolitými obcami, mestami prostredníctvom SAD, • Blízkosť letiska Košice a Poprad s fungujúcim autobusovým prepojením • Dostatočný počet spojov <p>Technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nová kanalizácia, nová ČOV • Dobrá kvalita a dostatočné zdroje pitnej vody • Takmer 100% pripojiteľnosť na vodovod • Existencia náhradného zdroja vody • Vysoký podiel obyvateľstva napojených na kanalizačnú sieť • Plynom zásobené celé územie • Postupná modernizácia verejného osvetlenia • Fungujúci monitoring kamerovým systémom <p>Bývanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostatočná kapacita IS pre rozvoj obce, • Realizované opatrenia zamerané na energetické úspory (merače tepla, zateplovanie bytových domov) a obnovu bytového fondu • Okolie bytových zón: vysoký podiel zelene v obci a okolí • Rekonštrukcia verejných priestranstiev <p>Občianska vybavenosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vybavenosť: kultúrne, športové, sociálne a zdravotné inštitúcie, obchody a služby (aj budovanie nových prevádzok obchodu a služieb súkromnými investormi), • Viaceré objekty občianskej vybavenosti vo vlastníctve obce, zhodnocovanie majetku obce rekonštrukciou objektov občianskej vybavenosti • Realizácia bezbariérových úprav niektorých objektov a komunikácií <p>Bezpečnosť a poriadok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrealizované protipovodňové opatrenia • Monitoring kamerovým systémom 	<p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vedenie dopravy cez centrum obce • Prekročenie prípustnej intenzity automobilovej prepravy • Nedostatočné parkovacie plochy, chýbajúce záchytné parkovisko • Nedostatok bezbariérových priechodov • Chýbajúce vybudované cyklochodníky, cyklotrasy • Chýbajúce projekčné riešenia na obecné cyklotrasy <p>Technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neexistuje dažďová kanalizácia • Nie je zabezpečený samostatný systém odvádzania vôd z povrchového toku • Postupná zastaranosť verejného osvetlenia • Nutná modernizácia zariadení na monitoring kamerovým systémom <p>Bývanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zastaranosť inžinierskych sietí, nedostatok financií na ich rekonštrukciu • Okolie bytových zón: znižujúci sa podiel zelene • Nedostatok oddechových a pohybových zón • Chýbajúce chodníky v lokalitách pri obytných domoch, v obytných častiach • Nedostatočná príprava nových areálov rodinných a bytových domov • Nedostatočná príprava lokalít na výstavbu bytov nižšieho štandardu <p>Občianska vybavenosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepostačujúca kapacita cintorína, • Zlá dostupnosť cintorínov, hlavne pre starších obyvateľov • Vandalizmus <p>Bezpečnosť a poriadok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočne vyriešená protipovodňová ochrana <p>Moderné technológie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvyšujúci sa počet motorových vozidiel a zvýšená dopravná záťaž v dôsledku tranzitnej dopravy; • Zvyšovanie znečisťovania ovzdušia automobilovou dopravou;

	<ul style="list-style-type: none"> • Pomalé zavádzanie moderných informačných systémov pre zvýšenie bezpečnosti v meste a nedostatočná podpora pri realizácii bezpečnosti na verejných priestranstvách; • Nedostatok finančných zdrojov na zlepšovanie stavu životného prostredia; • Rozhodovacie procesy v relevantných oblastiach vo väčšine prípadov neprebiehajú na základe reálnych zozbieraných dát v čase.
Priležitosti	Ohrozenia
<p>Technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora investícií z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev • Inovácie (finančne dostupné) v oblasti TI • Využívanie obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie v obci • Rozširovanie e- služieb v SR • Rozširovanie cintorína • Rozšírenie kamerového systému <p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dopracovanie regulácie parkovania v obci • Budovanie záchytných parkovísk • Uskutočňovanie výmeny povrchov ciest • Spracovávanie projektových dokumentácií cyklistických trás <p>Moderné technológie</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprístupňovanie informácií v reálnom čase cestujúcim, dopravcom, používateľom komunikácií a parkovacích miest; • posúdenie stupňa vyťaženia dopravnej infraštruktúry v priestore a v čase; • posúdenie jednotlivých miest v kontexte s okolím, teda alternatívnymi obchádzkovými trasami a ich vyťažením; • rozhodnutie o rozvoji a budovaní dopravnej infraštruktúry a parkovísk; <p>Bývanie a služby občanom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revitalizácia zelene v obytných priestoroch, rozširovanie verejnej zelene, • Povinná energetická certifikácia objektov • Možnosť čerpať financie na rozvoj bývania (dotácie a úverové programy zo štátneho rozpočtu a z fondov EÚ), na komunitné aktivity pre úpravu okolia, zelene , na opravu systematických chýb obytných domov 	<p>Technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami na stave TI • Prírodné katastrofy (zosuv, povodne) <p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok financií na rekonštrukciu dopravnej infraštruktúry, Inžinierskych sietí, technickej infraštruktúry • Neustále sa zvyšujúci počet automobilov • Nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy v súvislosti s výstavbou cyklochodníkov, cyklotrás <p>Bývanie a služby občanom</p> <p>Proces starnutia obyvateľstva, pokles pôrodnosti a nízky podiel detskej zložky</p>

(výhodné pôžičky a granty zo ŠFRB) a na znižovanie energetickej náročnosti domov	
<ul style="list-style-type: none"> Budovanie zelených parkovísk 	

SWOT analýza 7 Ekonomický rozvoj	
Silné stránky	Slabé stránky
<p>Aktivity samosprávy v oblasti podnikania:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dobre hospodáriace obec Spracované aktuálne rozvojové dokumenty obce (Územný plán obce, PRO) Príprava ÚPD pre rozvojové lokality, Pomoc obce investorom pri začatí podnikania Nízke miestne dane a poplatky pre podnikateľov Existencia bankových a finančných inštitúcií, ktoré poskytujú služby občanom a podnikateľom <p>Trh práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> Priaznivá vzdelanostná úroveň obyvateľstva v obci 67,67 % obyvateľov obce je ekonomicky aktívnych Tzv. lacná pracovná sila - potenciál prílevu investorov Dostatok kvalifikovanej a disponibilnej pracovnej sily Efektívne využívanie doplnkových zdrojov zamestnávania <p>Existujúca infraštruktúra pre podnikanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dostatok disponibilných priestorov pre podnikateľské činnosti (t. j. výrobných, skladovacích, administratívnych a obchodných priestorov) Vybudovaná technická infraštruktúra na plochách slúžiacich na podnikanie <p>Pôsobenie podnikateľských subjektov:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozvinuté malé a stredné podnikanie , 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatočná podpora podnikania v obci Dopravná infraštruktúra nepostačujúca na prilákanie nových investorov Nedostatočná propagácia obce navonok, obce ako územia vhodného pre investovanie, nevypracované komplexné investorské portfólio Nevyužívanie spoločnej propagácie obce a podnikov Nedostatok motivácie pre začínajúcich podnikateľov <p>Trh práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pokles obyvateľov v predproduktívnom veku <p>Problémy trhu práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily pre moderné technológie, Ťažké uplatnenie znevýhodnených skupín obyvateľov (starší občania nad 50 rokov, absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobou nezamestnanosťou) Nevhodná štruktúra profesií na trhu Nefungujúci systém celoživotného vzdelávania Štruktúra študijných učebných odborov nevyhovuje požiadavkám trhu práce Nedostatočné možnosti získania potrebnej praxe pre absolventov Nedostatočná infraštruktúra pre podnikanie: Nedostatočne využívané areály a objekty podnikov, Neexistujúca inštitúcia združujúca podnikateľské subjekty Chýba podnikateľský inkubátor <p>Problémy podnikateľských subjektov:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pokles produkcie v tradičných výrobných podnikoch Nízka konkurencieschopnosť výroby Malý počet investícií pre výrobu v obci

	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoké finančné nároky a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania <p>Nedostatočné podnikateľské prostredie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok investičného kapitálu a vlastných zdrojov v podnikoch
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Využitie finančných prostriedkov z fondov EÚ pri riešení problémov zamestnávania ohrozených skupín • Aktivity ÚPSVaR v oblasti rekvalifikačných kurzov, sprostredkovania zamestnania a poskytovania informácií, tiež udržania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných • Zvyšovanie flexibility trhu práce, • Rozvoj domácich technologicky orientovaných firiem, ktoré budú tvorcami pracovných miest v budúcnosti, • Rozvoj high-tech sektora, rozvoj informačných technológií v priemysle a službách môže spôsobiť lepší prístup k informáciám (poradenstvo, vzdelanie, zamestnanie) • Využitie dobrých skúseností zo zahraničia s vytváraním inovačných a technologických centier (prepojenie škôl, výskumno-vývojových pracovísk s podnikateľskou sférou) • Vytváranie partnerstiev, sietí a klastrov podporujúcich inovačný rozvoj (najmä pre stavebný a odevný klaster) • Možnosť intenzívnej medzinárodnej spolupráce v oblasti VaV • Smerovanie politik EÚ (podpora výskumu, vývoja, rozvoja inovácií, informačných technológií, ...) • Vytvorenie priaznivých podmienok pre začínajúcich malých a stredných podnikateľov • Príchod investora do priemyselného parku • Realizácia aktivít a vytvorenie priestorov na podporu miestnych remeselníkov, podnikateľských subjektov s cieľom prezentácie ich výrobkov, výstupov • Spolupráca s Vyšším územným celkom pri manažmente požadovaných pracovných odboroch (technické - strojárstvo, elektrotechnika, a súčasne aj zmena odborov na SOŠ Dubčka - pridanie Zdravotníckeho zamerania (vzhľadom na starnúce obyvateľstvo), 	<ul style="list-style-type: none"> • Odchod kvalifikovanej pracovnej sily z obce do ekonomicky vyspelejších regiónov SR a do zahraničia • Nepriaznivý demografický vývoj (prognóza mierneho poklesu počtu obyvateľov a výrazného starnutia obyvateľstva) • Nadbytok absolventov vyštudovaných v odboroch, o ktoré nie je na trhu práce záujem • Pretrvávanie nezáujmu o technické vzdelanie • Vyšší dopyt zamestnávateľov po pracovnej sile s nižším vekom, ktorá je flexibilnejšia, mobilnejšia, s fyzickou silou a vyšším výkonom - najmä v robotníckych profesiách • Nezáujem investorov • Nízka kúpna sila a nezabezpečenie odbytu výrobkov, • Nedostatočný, neprehľadný a komplikovaný systém podpory MSP zo strany štátu (množstvo aktérov, zložité väzby), vysoké odvodové zaťaženie • Vývoz domácich prírodných surovín do zahraničia namiesto výroby produktov s vyššou pridanou hodnotou • Inflácia, z toho plynúca Recesia a zvyšujúca sa Nezamestnanosť • Nestabilná politická situácia, Pandémia, Vojenský konflikt, Utečenecká kríza zo susedného štátu.

- Vybudovanie diaľnice od Košíc do Michaloviec cez obec Hriadky;
- Zvýšenie výstavby nájomných domov pre prilákanie mladých rodín so zamestnanými rodičmi, ktorí by dochádzali za prácou do iných miest (lacnejšie nájomné bývanie by bolo motiváciou sa sem prisťahovať, tým pádom sa zvýši zamestnanosť, príjmy do rozpočtu a súčasne aj kúpyschopnosť obyvateľstva)

SWOT analýza 8 Cestovný ruch

Silné stránky

- Atraktívne prírodné prostredie v okolí (chránené územia, chránené druhy fauny a flóry, poľovníctvo)
- Prírodné danosti územia
- Výhodná geografická poloha a prírodný potenciál
- Historický a kultúrny potenciál
- Tradícia usporadúvania kultúrno-spoločenských akcií
- Atrakcie v obci a okolí
- Fungujúca spolupráca na nadregionálnej úrovni
- Ponuka turistických zaujímavostí a podujatí v meste a okolí
- Fungujúce privátne ubytovanie v okolí
- Existujúce kapacity na zriadenie ubytovania
- Záujem obce o rozvoj CR

Slabé stránky

- Nedostatočné využívanie potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu
- Nedostatok nemotorizovaných trás
- Chýbajúca vybudovaná cyklotrasa v súlade s Kostrovou sieťou PSK
- Nedobudované letné a zimné rekreačné areály/oddychové zóny v meste a okolí
- Nedostatočné využitie možností kultúrno-poznávacieho CR
- Chýbajúce náučné chodníky
- Nedostatočná doplnková ponuka služieb cestovného ruchu
- Nedostatočné využívanie kultúrneho a prírodného potenciálu, tradícií pre rozvoj cestovného ruchu,
- Chýbajúce propagačné materiály v slovenskom a cudzích jazykoch pre rôzne cieľové skupiny, inzercia v magazínoch a internetových portáloch CR
- Nezáujem domácich obyvateľov o propagáciu vlastného územia
- Neatraktívna prezentácia a forma podujatí, chýbajú animačné programy
- Chýba komplexná ponuka služieb a produktov cestovného ruchu v regióne pre rôzne cieľové skupiny návštevníkov, vrátane služieb vyššieho štandardu a zážitkových akcií pre rodiny s deťmi
- Neatraktívne služby (oddychové miesta, sociálno-hygienické zariadenia),
- Nevybudovaný integrovaný informačný systém cestovného ruchu (nedostatočné priestorové označenie, neprepojené informácie a rezervácie, slabo zmapované informačné objekty,)
- Obmedzené možnosti samosprávy pri priamom manažmente cestovného ruchu

	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba jednotná vizuálna identita obce pri komunikácii s turistami, • Nedostatočné turistické značenie v obci
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Propagácia obce • Zriadenie turisticko-informačnej kancelárie, • Poloha obce • Nové trendy v prístupe k oddychu, využívaniu dovolení (viac kratších dovolení a predĺžených víkendov za rok, wellness, spoločné aktívne využívanie voľného času rodín, gurmánstvo, zdravý životný štýl a pod.) • Zvýšený záujem Slovákov o domácu a lacnejšiu turistiku v čase krízy, o poznávanie miestnej kultúry a tradícií, • Dobudovanie Národného jednotného informačného systému cestovného ruchu (NUTIS), s prepojením na TIC miest • Blízkosť a možná spolupráca s okolitými atraktívnymi regiónmi • Využitie partnerstiev na regionálnom, medziregionálnom alebo záujmovom princípe • Využitie informačných technológií pre rozvoj cestovného ruchu • Podpora investícií z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedobudovaná dopravná infraštruktúra, • Nižší záujem zahraničnej tradičnej klientely z okolitých krajín (Poľsko, Maďarsko, Česko) vplyvom hospodárskej krízy, • Zníženie záujmu domácej klientely (turistov a občanov) o služby ubytovania a stravovania v čase krízy (rýchly rast cien produktov a služieb) • Pokračujúci odchod kvalifikovanej pracovnej sily z obce

3 Rozvojová stratégia

3.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Strategická časť je postavená na hierarchii prijatých tvrdení o budúcom stave obce, a to od všeobecnej predstavy v podobe vízie po čiastkové špecifické ciele zaoberajúce sa parciálnymi oblasťami. Celý hierarchický systém stratégie vychádza jednak zo záverov analytického skúmania a jednak z možností, potenciálu a vnútorných zdrojov obce. Je založený na predpoklade maximálneho využitia ľudských a technologických zdrojov a primeraného a udržateľného využitia prírodných a kultúrno-historických zdrojov. Vytvára priestor pre participáciu, tvorbu partnerstiev a reťazcov a počíta s využívaním najnovších poznatkov, prístupov a technológií.

Vízia a Strategické ciele definujú jasné smerovanie úsilia a kompetencií obce a sociálno-ekonomických partnerov v dlhodobom horizonte. Ide o formuláciu predstavy o budúcnosti obce, kvality života jeho obyvateľov, prírodného prostredia, ekonomiky, na ktorej sa všetky participujúce subjekty a aktéri zhodli a osvojili si ju.

Vízia obce je v súlade s víziou rozvoja Prešovského kraja do roku 2030 a je v súlade taktiež s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska, ktorá vytvára jasnú predstavu, že v roku 2030 „Slovensko sú ľudia a regióny pre ich spokojný a plnohodnotný život“. Vízia rozvoja Prešovského kraja do roku 2030: Prešovský kraj – región poskytujúci svojim obyvateľom rovné šance a všestranné možnosti rozvoja, rozumne využívajúci svoj vnútorný potenciál pri podpore regionálnej ekonomiky s ohľadom na udržateľné využívanie zdrojov

Vychádzajúc zo záverov analytického zisťovania stavu jednotlivých oblastí a potrieb územia obce je na mieste konštatácia hlavného problému, ktorý zasahuje do všetkých aspektov života obyvateľov. Je ním relatívne „Nízka atraktivita územia pre obyvateľov a pre potenciálnych investorov“, čo ovplyvňuje demografický vývoj územia, dostupnosť kvalitných ľudských zdrojov v oblasti poskytovania služieb, v podnikateľskom sektore vyžadujúcom si rýchle prispôbovanie sa trendom, inovatívnym prístupom, digitalizácii, automatizácii či robotizácii. Atraktivita územia spočíva aj vo vybavení územia dopravnou a ostatnou technickou infraštruktúrou, pričom územie obce v tejto oblasti vykazuje neuspokojivý stav s dopadom na kvalitu života obyvateľov a na malý záujem investorov o rozvoj svojej činnosti na území obce.

VÍZIA

**„SMART a atraktívne miesto pre život, oddych, šport a kultúru
s rozvíjajúcim sa cestovným ruchom“**

Hlavný cieľ:

**Vytvárať podmienky pre vyvážený udržateľný rozvoj obce a zvyšovanie kvality
života jeho obyvateľov i návštevníkov**

Obec Chminianska Nová Ves smeruje všetko úsilie do všestranného rozvoja svojho územia, zvlášť reflektuje potreby svojich obyvateľov. Toto poslanie sa v svojej komplexnosti premieta do hlavného cieľa PRO, ktorý vytvára základ systému priorít, strategických a špecifických cieľov.

Hlavný cieľ tak agreguje všetky úrovne stratégie a všetky oblasti rozvoja obce (inovatívna a konkurencieschopná ekonomika, trh práce, zamestnanosť, cestovný ruch, sociálna oblasť, školstvo, kultúra, šport, zdravotníctvo, udržateľná doprava a energetika, životné prostredie a zmena klímy, dekarbonizácia) s dopadom na kvalitu života jeho obyvateľov.

3.2 Štruktúra priorít a ich väzby

Strategická časť dokumentu stanovuje prioritné oblasti rozvoja obce Chminianska Nová Ves, ktoré sú následne rozpracované na úroveň špecifických cieľov, ktoré sa dosiahnu realizáciou jednotlivých opatrení prostredníctvom konkrétnych projektových zámerov.

Rozvojová stratégia je členená do tematických oblastí – 3 hlavných priorít, ktoré tvoria zastrešenie strategických a špecifických cieľov a implementačný mechanizmus PRO. Priorita je vnímaná ako oblasť, do ktorej je potrebné smerovať investície a opatrenia, ktoré povedú k eliminácii identifikovaných nedostatkov/problémov, pomôžu zlepšiť situáciu a prinesú rozvoj danej oblasti. Priority nadväzujú aj na ciele Politiky súdržnosti EÚ, Agendy 2030, Partnerskej dohody, OP Slovensko, PHSR PSK a na iné strategické dokumenty.

Stratégia je stanovená na časové obdobie do roku 2030.

3.3. Systém cieľov, ich súvislosti, indikátorov a strom cieľov

1. Rozvojová stratégia				
Hlavný cieľ: Vytvárať podmienky pre vyvážený udržateľný rozvoj obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov i návštevníkov				
Priorita 1. Environmentálna Zabezpečiť ochranu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách, hospodárne využívanie prírodných zdrojov a efektívne nakladanie s energiou.		Priorita 2. Sociálna Zabezpečiť dostupnosť a udržateľnosť kvalitnej, modernej a efektívnej občianskej infraštruktúry, služieb a bývania pre zdravý a plnohodnotný život komunit.	Priorita 3. Hospodárska Zabezpečiť inovatívne a efektívne zhodnocovanie zdrojov, kvalitatívny rozvoj populácie, so špeciálnym dôrazom na vzdelanie, zdravie, kultúru, rozvoj občianskej spoločnosti a právneho štátu, priblíženie správy vecí verejných občanom a sociálna inklúzia a dostupné, kvalitné a efektívne služby s dôrazom na cestovný ruch a prílev investorov.	
Strategický cieľ 1.1. VYTVORIŤ UDRŽATEĽNÝ MODEL ROZVOJA DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY A UDRŽATEĽNEJ ENERGETIKY	Strategický cieľ 1.2. ZLEPŠIŤ STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ADAPTOVAŤ SA NA ZMENU KLÍMY	Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ	Strategický cieľ 3.1. ZVÝŠIŤ EKONOMICKÚ VÝKONNOSŤ S DÔRAZOM NA INOVATÍVNOSŤ A UDRŽATEĽNOSŤ PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA A TRHU PRÁCE	Strategický cieľ 3.2 PODPORIŤ ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU A KULTÚRY
Špecifický cieľ 1.1.1 Vytvoriť systém udržateľnej a ekologickej mobility prostredníctvom	Špecifický cieľ 1.2.1. Zvýšiť adaptabilitu územia na zmeny klímy	Špecifický cieľ 2.1.1. Podporovať rozvoj športovej infraštruktúry a zdravého	Špecifický cieľ 3.1.1. Podporiť výskum, vývoj a inovácie a zrýchliť digitalizáciu a inovácie	Špecifický cieľ 3.2.1. Rozšíriť a modernizovať existujúcu infraštruktúru

výstavby a modernizácie dopravnej infraštruktúry		životného štýlu obyvateľov		cestovného ruchu vrátane rozširovania ponuky CR a zavádzania inovatívnych riešení
Špecifický cieľ 1.1.2 Zvýšiť energetickú hospodárnosť a efektívne využívanie prírodných zdrojov	Špecifický cieľ 1.2.2. Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov, recyklácie a podpora predchádzania vzniku odpadov	Špecifický cieľ 2.1.2. Zabezpečiť dostupnosť kvalitných sociálnych služieb a posilniť sociálnu integráciu osôb dotknutých i ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	Špecifický cieľ 3.1.2. Zvýšiť atraktivitu a pripravenosť obce pre potenciálnych investorov vytvorením podmienok a širšej ponuky investičných príležitostí	Špecifický cieľ 3.2.2. Zabezpečiť ochranu a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva, kultúry, kreatívneho priemyslu a komunitného života
Špecifický cieľ 1.1.3 Zveľaďovanie verejných priestranstiev všetkého druhu	Špecifický cieľ 1.2.3. Znížiť znečistenie životného prostredia a jeho zložiek	Špecifický cieľ 2.1.3. Zvýšiť bezpečnosť a ochranu životov a zdravia obyvateľov obce a ich majetku	Špecifický cieľ 3.1.3. Zlepšiť podmienky pre prístup obyvateľov na trh práce (dostupné a kvalitné bývanie)	Špecifický cieľ 3.2.3. Zvýšiť úroveň cezhraničnej spolupráce
	Špecifický cieľ 1.2.4. Zlepšiť environmentálne aspekty v meste	Špecifický cieľ 2.1.4. Zabezpečiť modernizáciu a skvalitnenie výchovno - vzdelávacieho procesu v školských a predškolských zariadeniach		

Strategické ciele prihlasujú na ciele politiky súdržnosti uvedené v dokumente Východiskový návrh priorit SR pre politiku súdržnosti a tým je zabezpečená ich komplementárnosť s rámcom pre regionálny rozvoj v SR, ktorý bude možné finančne podporiť z prostriedkov EÚ.

Strategické ciele rátajú s využívaním zdrojov financovania:

- z vlastných zdrojov,
- zo štátneho rozpočtu,
- zo zdrojov EÚ
- a iných zdrojov.

3.4.Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorit a systému cieľov PRO

Pri tvorbe jednotlivých častí Plánu boli rešpektované princípy, ktoré sú premietnuté naprieč celou stratégiou a odrážajú celospoločenské požiadavky pre zodpovedný prístup samospráv k rozvoju svojho územia. Strategický dokument a prístup pre dosiahnutie vízie, hlavného cieľa, priorit a špecifických cieľov sú založené na prepojení/integrovaní nasledovného:

- využitie najnovších poznatkov, prístupov, technológií,
- využitie spolupráce medzi sociálno – ekonomickými partnermi,
- maximalizácia využitia vnútorných zdrojov (ľudské, prírodné, kultúrne, materiálne, finančne, organizačne a inštitucionálne a na ich jedinečnosti, i odolnosti),
- zabezpečovanie efektivity a udržateľnosti rozvojom adaptačných schopností a flexibility v dynamicky sa meniacich a ťažko predvídateľných podmienkach.

Implementačná (programová) časť PRO integruje infraštruktúrne riešenia s mäkkými organizačnými, inštitucionálnymi a sociálnymi inováciami a generuje systém nástrojov (opatrenia, aktivity, programy a projekty) pre plnenie stratégie:

- inštitucionálne a organizačné,
- informačné a vzdelávacie,
- investičné,
- finančné,
- programy a projekty verejného i súkromného sektora, vrátane integrovaných projektových balíkov a integrovaných projektových investícií.

3.5.Partneri pre implementáciu PRO a stratégia ich zapojenia

Podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, PRO sa vypracúva pri uplatnení partnerstva. Ďalej podľa § 2 písm. g) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov partnerstvo je forma spolupráce medzi sociálnoekonomickými partnermi, ktorí zabezpečujú hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj alebo územný rozvoj dotknutého regiónu s ohľadom na udržateľný rozvoj. Sociálno-ekonomický partner je akákoľvek osoba, skupina osôb alebo inštitúcia, ktorá má záujem na tvorbe alebo implementácii PRO, ktorá by mohla byť tvorbou alebo implementáciou stratégie potenciálne ovplyvnená (dotknutá, zasiahnutá) alebo môže tvorbu, schválenie alebo implementáciu stratégie ovplyvniť.

Sociálno-ekonomickí partneri:

- Verejnosť a dotknutá verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem o prípravu PRO pred jeho schválením. Medzi dotknutú verejnosť patria fyzické osoby staršie ako 18 rokov, právnické osoby a občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov. Táto dotknutá verejnosť má právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov PRO, a to až do jeho schválenia, vrátane práva podať písomne stanovisko, zúčastniť sa na konzultáciách a verejnom prerokovaní PRO.
- Aktéri rozvoja obce - subjekty (fyzické a právnické osoby), ktoré zohrávajú akúkoľvek úlohu v rozvoji obce bez ohľadu na ich participáciu a záujme o účasť na procese rozhodovania, tvorby PRO a jeho implementácii.

4. Implementačný plán a plán monitorovania

4.1. Nástroje/opatrenia/aktivity na implementáciu stratégie

Strategický cieľ 1.1. VYTVORIŤ UDRŽATEĽNÝ MODEL ROZVOJA DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY A UDRŽATEĽNEJ ENERGETIKY
Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
1.1.1.	Vytvoriť systém udržateľnej a ekologickej mobility prostredníctvom výstavby a modernizácie dopravnej infraštruktúry		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 2 – Ekologickejšia Európa Priorita 2P3 Udržateľná mestská mobilita <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO2.8 Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility ako súčasť prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka CP3- Prepojenejšia Európa Priorita 3P1 Doprava • Špecifický cieľ RSO3.1 Rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej a intermodálnej TEN-T odolnej proti zmene klímy • Špecifický cieľ RSO3.2 Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility • Plán obnovy a odolnosti SR KOMPONENT 3 – Udržateľná doprava 		
Partneri	PSK, SÚC, NDS, SSC, samosprávy, podnikateľské subjekty (dopravné spoločnosti) a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.1	Strategické plánovanie rozvoja dopravy na území obce s využitím SMART nástrojov, digitálnych a informačných systémov pri plánovaní, organizovaní a riadení procesov v doprave	Počet opatrení pri plánovaní, organizovaní a riadení procesov v doprave	2
Aktivity			
	Zabezpečiť zber, vyhodnocovanie a využívanie dát v kontexte rozvoja inteligentnej mobility		
	Zabezpečiť dopravné prieskumy pre potreby plánovania, organizovania a riadenia procesov v doprave		
	Vypracovať a aktualizovať strategické plány udržateľného rozvoja dopravy na úrovni obce		
	Vytvoriť SMART nástroj pre zisťovanie potrieb cestujúcej verejnosti a definovanie potrieb		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.2	Podpora zavádzania efektívnych a ekologických alternatívnych foriem	Počet nových prvkov	2

	prepravy osôb	infraštruktúry ekologickej dopravy	
Aktivity			
	Podporiť budovanie infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy = výstavba cyklistickej infraštruktúry		
	Rozširovať siete pre nemotorovú dopravu (pešiu a cyklo dopravu), cyklistické chodníky a doplnkovú infraštruktúru pri tvorbe a revitalizácii multifunkčných verejných priestorov = tvorba a revitalizácia multifunkčných verejných priestorov, rozširovanie a modernizácie siete chodníkov a cyklistických komunikácií, zdieľaných chodníkov, cyklopruhov ciest s upokojenou dopravou, = investície do systémov zdieľaných bicyklov (bikesharing), do odstavných zariadení pre bicykle/cyklostojanov, do drobnej infraštruktúry a príslušenstva cyklistických komunikácií, ako aj do získavania dát potrebných pre rozhodovanie a monitoring		
	Zvyšovať povedomie o cyklo doprave a pešej doprave a prispievať k jej popularizácii = kampane na informovanie verejnosti o prínosoch cyklo dopravy		
	Podporiť budovanie infraštruktúry pre alternatívne pohony = ultrarýchle nabíjacie body pre elektromobily/ hybridné automobily a vodíkové plniace stanice		
	Realizovať dopravné investície v súlade s požiadavkami ochrany prírody a zmeny klímy, manažmentu dažďovej vody = koridory, zvyšovanie podielu zelene atď.		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.3	Podpora rozvoja ekologickej verejnej osobnej železničnej dopravy a nadväznej prímestskej a mestskej dopravy	Počet opatrení pre rozvoj ekologickej verejnej osobnej železničnej dopravy	1
Aktivity			
	Podporiť zvýšenie ponuky spojov osobnej železničnej dopravy a nadväznej prímestskej a mestskej dopravy		
	Podporiť modernizáciu a rozvoj železničnej infraštruktúry		
	Podporiť modernizáciu a rozšírenie vozidlového parku autobusov nízkopodlažnými ekologickými vozidlami spolu s budovaním zodpovedajúcej nabíjacej a plniacej infraštruktúry a inovatívnymi SMART riešeniami		
	Podporiť budovanie inteligentných križovatiek = funkciou ktorých je zabezpečiť preferenciu vozidiel verejnej osobnej dopravy		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.4	Podpora optimalizácie dopravnej infraštruktúry pre zvýšenie bezpečnosti, lepšiu obsluhu, prepojenosť, regionálnu mobilitu	Počet rekonštrukcií vykonaných za účelom optimalizácie dopravnej infraštruktúry pre zvýšenie	5

		bezpečnosti, lepšiu obslužnosť, prepojenosť, regionálnu mobilitu	
Aktivity			
	Poskytnúť súčinnosť pri modernizácii a výstavbe ciest I. triedy vrátane dopravného značenia		
	Poskytnúť súčinnosť pri rekonštrukcii, modernizácii a vybudovaní ciest II. a III. triedy vrátane dopravného značenia		
	Vybudovať, rekonštruovať a modernizovať miestne komunikácie vrátane dopravného značenia = výstavba, rekonštrukcia a modernizácia so zameraním na kvalitu miestnej komunikácie, jej mostných objektov a súčastí, ako aj na bezpečnosť pešej a cyklistickej dopravy		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.1.5	Podpora statickej dopravy vrátane dopravného značenia v rámci IDS	Počet vybudovaných prvkov statickej dopravy	1
Aktivity			
	Podporiť výstavbu verejných záchytných parkovísk (P+R, K+R, B+R), podzemných i povrchových parkovísk, odstavných miest		
	Dopracovať reguláciu parkovania v meste		
	Podporiť výstavbu hromadných garáží, parkovacích domov		
Špecifický cieľ			
1.1.2.	Zvýšiť energetickú hospodárnosť a efektívne využívanie prírodných zdrojov		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 2 – Ekologickejšia Európa Priorita 2P1 Energetická efektívnosť a dekarbonizácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO2.1 Podpora energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov • Špecifický cieľ RSO2.2 Podpora energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so smernicou (EÚ) 2018/2001 vrátane kritérií udržateľnosti, ktoré sú v nej stanovené • Špecifický cieľ RSO2.3 Vývoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo transeurópskej energetickej siete (TEN-E) <p>Plán obnovy a odolnosti: KOMPONENT 1 – Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE • Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE („repowering“) • Investície do zvyšovania flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE <p>KOMPONENT 2: Obnova budov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investícia 1: Zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných domov 		

	• Investícia 2: Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov		
Partneri	VÚC, samosprávy, podnikateľské a výskumné subjekty a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.2.1	Znižovanie celkovej energetickej spotreby	Počet opatrení na znižovanie celkovej energetickej spotreby	2
Aktivity			
	Podporiť energeticky hospodárne riešenia verejných služieb a infraštruktúry = verejné budovy, osvetlenie, doprava, atď.		
	Realizovať informačné kampane pre verejnosť a podnikateľský sektor o potrebe efektívneho nakladania s energiami		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.2.2	Zlepšenie energetického manažmentu budov	Počet vypracovaných energetických auditov	5
Aktivity			
	Podporiť vykonávanie energetických auditov verejných a súkromných budov		
	Informovať a poskytnúť usmernenia a návody pre efektívny energetický manažment budov a možnosti financovania s cieľom znížiť náklady a spotrebu energií, tvorbu emisií a skleníkových plynov		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.2.3	Zlepšenie energetickej hospodárnosti verejných a obytných budov v správe obce pomocou optimalizácie procesov a inštaláciou zariadení OZE	Počet nainštalovaných zariadení OZE	5
Aktivity			
	Implementovať nízkouhlíkové energetické zdroje, vrátane podpory nasadzovania obnoviteľných zdrojov energie		
	Monitorovať spotrebu energií a ich navrhovať opatrenia na jej znižovanie – využívanie SMART nástrojov		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.1.2.4	Podporiť opatrenia na znižovanie energetickej náročnosti verejných budov	Počet vykonaných stavebných opatrení na znižovanie energetickej náročnosti	10

		verejných budov	
Aktivity			
	Podpora výstavby energeticky úsporných verejných budov (nízkoenergetických a pasívnych domov) s progresívnymi a obnoviteľnými zdrojmi energie		
	Obnova a adaptačné opatrenia verejných budov pre zvýšenie ich odolnosti voči klimatickým zmenám a úsporu energií		
	Rekonštrukcia a modernizácia kotolní za účelom zvýšenia účinnosti výroby tepla		
	Zefektívnenie, rekonštrukcia a postupná výmena starých teplovodných rozvodov za nové predizolované potrubia v celom meste		

Strategický cieľ 1.2. ZLEPŠIŤ STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ADAPTOVAŤ SA NA ZMENU KLÍMY

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
1.2.1.	Zvýšiť adaptabilitu územia na zmeny klímy		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy <p>Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> KOMPONENT 5: Adaptácia na zmenu klímy Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity <p>Program cezhraničnej spolupráce Interreg VI-A Poľsko – Slovensko 2021 – 2027</p> <ul style="list-style-type: none"> Priorita 1 K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie Špecifický cieľ: Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy <p>Program LIFE 2021-2027 - finančný nástroj Európskej únie pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy.</p> <p>1. oblasť „Životné prostredie:</p> <ol style="list-style-type: none"> podprogram „Príroda a biodiverzita“; podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ <p>2. oblasť „Opatrenia v oblasti klímy:</p> <ol style="list-style-type: none"> podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“; podprogram „Prechod na čistú energiu“ 		
Partneri	Podnikateľské subjekty, PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, mimovládny sektor, a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa

1.2.1.1	Vytvorenie kvalitného systému environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu zameranej na problematiku zmeny klímy, vrátane prepojenia na vedu a výskum	Počet aktivít environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu ročne	5
Aktivity			
	Realizovať informačné a osvetové aktivity, kampane a vzdelávanie o zmene klímy a možných opatreniach na všetkých stupňoch škôl a na verejnosti		
	Podporovať občianske a ďalšie iniciatívy v oblasti predchádzania a riešenia problémov vyplývajúcich zo zmeny klímy		
	Sprostredkovať transfer poznatkov a príkladov dobrej praxe zo zahraničia v oblasti predchádzania zmeny klímy a prispôbovaniu sa		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.1.2	Zvyšovanie adaptačnej schopnosti a ekologickej stability územia prostredníctvom efektívneho manažmentu vody a funkčnosti ekosystémov	Počet aktivít na efektívneho manažmentu vody	2
Aktivity			
	Realizovať opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti územia a budovať prvky zelenej infraštruktúry		
	Realizovať opatrenia na revitalizáciu tokov a povodí		
	Realizovať opatrenia na odstraňovanie a zamedzenie šírenia nepôvodných invázných druhov		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.1.3	Zvyšovanie dlhodobej odolnosti voči prejavom klimatickej zmeny	Počet opatrení dlhodobej odolnosti voči prejavom klimatickej zmeny	2
Aktivity			
	Realizovať opatrenia na zvyšovanie retenčnej schopnosti a minimalizovanie povrchového odtoku v území miest a obcí s dôrazom na ekosystémovo založenú adaptáciu		
	Realizovať opatrenia na efektívne a udržateľné hospodárenie s dažďovou vodou v území obce		
	Realizovať opatrenia na zabezpečenie energetických úspor na verejných a bytových budovách		
	Realizovať opatrenia na zakladanie, revitalizovanie a ochranu vegetačných prvkov a plôch, uličnej zelene a stromoradií		
	Realizovať edukačné aktivity pre ochranu zdravia obyvateľov v dôsledku zmeny klímy – zvyšovanie povedomia a informovanosti verejnosti o problematike zmeny klímy, prezentácia úspešnej realizácie adaptačných opatrení a aktivít		
Špecifický cieľ			
1.2.2.	Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov, recyklácie a podpora predchádzania vzniku odpadov		

Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 2 – Ekologickejšia Európa Priorita 2P2 Životné prostredie <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.6 Podpora prechodu na obehové hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje 		
Partneri	PSK, podnikateľské subjekty, mimovládny sektor, obyvatelia, vzdelávacie inštitúcie a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.2.1	Podpora aktivít v oblasti predchádzania vzniku odpadov	Počet kampaní na predchádzania vzniku odpadov ročne	2
Aktivity			
	Realizovať aktivity zamerané na zvyšovanie povedomia o výhodách bezobalových produktov a ekologických obalových materiálov		
	Realizovať lokálne informačné kampane a účinné informačné systémy so zameraním na minimalizovanie vzniku odpadov		
	Realizovať edukačno-výchovné a informačné aktivity		
	Podporiť vývoj a využitie SMART nástrojov v oblasti odpadového a obehového hospodárstva		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.2.2	Zabezpečenie trvalo udržateľného nakladania s odpadmi zhodnocovaním vytriedeného komunálneho odpadu	Počet opatrení na triedenie a zhodnocovanie vytriedeného komunálneho odpadu	2
Aktivity			
	Podporovať zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov prostredníctvom vybudovanej kompostárne a jej rozširovanie		
	Podporovať zvyšovanie úrovne triedeného zberu = podporou budovania zberných dvorov o.i. i pre recyklovateľné druhy komunálnych odpadov		
	Podporovať zamedzenie vzniku a odstránenie skládok odpadov, likvidácia čiernych skládok		
	Podporovať dobudovanie, intenzifikáciu a rozšírenie systémov triedeného zberu komunálnych odpadov		
	Podporovať prípravu na opätovné použitie a zhodnocovanie so zameraním na recykláciu nie nebezpečných odpadov		
	Podporovať predchádzanie vzniku odpadov = napr. aj reuse centrum pre staré no ešte použiteľné veci		
Špecifický cieľ			
1.2.3.	Znížiť znečistenie životného prostredia a jeho zložiek		
Prepojenia na možnosti	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 2 – Ekologickejšia Európa Priorita		

financovania z európskych fondov	<p>2P2 Životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO2.7 Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženia všetkých foriem znečistenia <p>Plán obnovy a udržateľnosti SR</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOMPONENT 1 Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra • KOMPONENT 2 Obnova budov • KOMPONENT 3 Udržateľná doprava • KOMPONENT 4 Dekarbonizácia priemyslu • KOMPONENT 5 Adaptácia na zmenu klímy <p>Program LIFE 2021-2027 - finančný nástroj Európskej únie pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. oblasť „Životné prostredie“: <ol style="list-style-type: none"> a. podprogram „Príroda a biodiverzita“; b. podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ 2. oblasť „Opatrenia v oblasti klímy“: <ol style="list-style-type: none"> a. podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“; b. podprogram „Prechod na čistú energiu“ 		
Partneri	PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, podnikateľské subjekty, mimovládny sektor, obyvatelia a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.3.1	Eliminovanie príčin znečisťovania ovzdušia a redukcii znečistenia	Počet opatrení na znížovanie znečisťovania ovzdušia a redukcii znečistenia	5
Aktivity			
Realizovať environmentálnu osvetu o správnom vykurovaní a alternatívnych možnostiach vykurovania			
Realizovať opatrenia súvisiace s energetickou chudobou a následným znečisťovaním ovzdušia			
Realizovať opatrenia na znížovanie energetickej spotreby historických chránených, verejných a bytových domov			
Realizovať opatrenia na zníženie dopadov dopravy na znečistenie ovzdušia = spracovanie stratégií pre udržateľnú a nízkoemisnú mobilitu, vytvorenie nízkoemisných zón, manažment parkovania motorových vozidiel, manažment plynulosti dopravy (ETM), elektrifikácia, rozširovanie MHD, podpora elektro-mobility, budovanie infraštruktúry pre cyklo-dopravu, budovanie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu, ekošoférovanie, kampaň podpory cyklo-dopravy, súťaž „na bicykli do“ firmy, školy, elektrifikácia železničnej dopravy, zdieľanie osobných áut (car-sharing), požičiavanie bicyklov v mestách (bike - renting)			
Zabezpečovať zvyšovanie podielu zelene a náhradnej výsadby pri výrube drevín			
Realizovať opatrenia na eliminovanie nepriepustných povrchov na území obce			

	Podporiť využívanie alternatívnych nízkoemisných zdrojov tepla a energie = OZE, plyn, CZT, solar; tep. čerpadlá; (bio)plyn		
	Vyhotoviť koncepciu merania a riadenia kvality ovzdušia		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.3.2	Ochrana vodných zdrojov a zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	Počet opatrení na odstránenie nedostatkov technického stavu v problémových verejných vodovodoch	2
Aktivity			
	Realizovať opatrenia na odstránenie nedostatkov technického stavu v problémových verejných vodovodoch		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.3.3	Zvýšiť úroveň čistenia odpadových vôd s minimalizáciou negatívnych dopadov na ŽP a kvalitu vôd	Počet nových pripojených obyvateľov na verejnú sieť ročne	15
Aktivity			
	Vybudovať, rekonštruovať a intenzifikovať systémy verejnej kanalizačnej siete a čistiarní odpadových vôd		
	Zabezpečiť riadne užívanie verejnej kanalizácie zo strany jej užívateľov = zabezpečiť, aby do verejnej kanalizácie boli vypúšťané len tie priemyselné odpadové vody s obsahom obzvlášť škodlivých látok, ktoré nespôsobia poškodenie stokovej siete, ohrozenie prevádzky čistiarní odpadových vôd, spracovanie kalu a jeho ďalšie využitie alebo bezpečného zneškodnenie a prekročenie limitných hodnôt znečistenia určených pre vypúšťanie odpadových vôd z verejnej kanalizácie a ohrozenie kvalitatívnych cieľov		
	Vybudovať, rekonštruovať a zabezpečiť efektívne systémy verejnej dažďovej kanalizačnej siete		
Špecifický cieľ			
1.2.4.	Zlepšiť environmentálne aspekty v meste		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy Plán obnovy a odolnosti SR: <ul style="list-style-type: none"> KOMPONENT 5: Adaptácia na zmenu klímy Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity Program cezhraničnej spolupráce Interreg VI-A Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 Priorita 1 K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie		

	<p>Špecifický cieľ: Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy</p> <p>Program LIFE 2021-2027 - finančný nástroj Európskej únie pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. oblasť „Životné prostredie“: <ol style="list-style-type: none"> a. podprogram „Príroda a biodiverzita“; b. podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ 2. oblasť „Opatrenia v oblasti klímy“: <ol style="list-style-type: none"> a. podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“; b. podprogram „Prechod na čistú energiu“ 		
Partneri	Podnikateľské subjekty, PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, mimovládny sektor, a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
1.2.4.1	Budovať prvky zelenej infraštruktúry	Počet prvkov zelenej infraštruktúry	10
Aktivity			
	mestské prvky napr. prvky drobnej infraštruktúry urbánneho dizajnu, zelené parky, zelené steny a zelené strechy, ktoré biodiverzite poskytujú prostredie a ekosystémom umožňujú fungovanie		
	aktivity v oblasti dopravnej infraštruktúry: zelené koridory pozdĺž cyklotrás, tzv. greenways (aleje, živé ploty, remízky) v súvislosti s podporou biodiverzity, ktoré nielen spájajú obec s jeho zázemím, ale aj umožňujú pohodlnú a príjemnú prepravu v rámci sídla, zelené steny na protihlukových stenách, vegetačné stredové pásy		
	zazelenanie obce (výsadba a regenerácia izolačnej zelene oddelujúcej obytnú zástavbu od priemyselných stavieb, komerčných areálov alebo frekventovaných dopravných koridorov)		
	zavedenie osobitných zberných systémov na odpadovú a dažďovú vodu – zachytávať dažďové vody formou zaústenia strešných a terasových zvodov do povrchového odtokového systému na zber dažďovej vody a odvádzať zachytenú vodu do vsaku a zberných jazierok, dažďových záhrad, zriaďovanie vegetačných striech		
	budovanie dažďových nádrží a predčisťovanie dažďových vôd (veľké parkoviská či iné dopravné, priemyselné a obchodné areály), ochladzovacie koridory v urbanizovanom prostredí		
	regenerácia (úprava/revitalizácia existujúcich priestorov) vnútroblokov sídlisk s uplatnením ekologických princípov tvorby a ochrany zelene		

Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
2.1.1.	Podporovať rozvoj športovej infraštruktúry a zdravého životného štýlu obyvateľov		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 PRIORITA 5P1 MODERNÉ REGIÓNY • Opatrenie 5.1.4 Investície do regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, cykloturistiku Program cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko-Slovensko 2021-2027		
Partneri	PSK, samosprávy, mimovládny sektor, vzdelávacie inštitúcie a iné		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.1	Podpora športu, záujmu o šport a zdravého životného štýlu obyvateľov obce v rámci školskej telesnej výchovy, športu pre všetkých, výkonnostného športu i systému rozvoja športu v obci	Počet aktivít na podporu športu	3
Aktivity			
	Vytvárať podmienky pre športovanie verejnosti a aktívne využívanie verejne prístupných športovísk		
	Podporiť zabezpečenie výučby telesnej výchovy a športu kvalifikovanými učiteľmi na všetkých stupňoch škôl		
	Podporiť vzdelávanie telovýchovných pedagógov a trénerov		
	Aktivizovať žiakov a študentov jednotlivých stupňov škôl v mimoškolskej športovej činnosti a v školských športových súťažiach		
	Podporiť pohybové aktivity pre deti MŠ		
	Zriadenie pozície koordinátor cyklotrás v obci		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.2	Propagácia zdravého životného štýlu a publicita športu v obci	Počet propagačných aktivít	5
Aktivity			
	Realizovať propagačné a informačné aktivity v oblasti zdravého životného štýlu v meste a na školách		
	Zlepšiť propagáciu športových podujatí na webe		
	Vyhľadať vhodný priestor a vytvoriť „pamätnú izbu športu“		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota

		ukazovatele	indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.3	Podpora športových podujatí a športového života na území obce	Počet nových športových podujatí v meste	3
Aktivity			
	Vytvárať spoluprácu s obcami, s občianskymi združeniami a športovými zväzmi pri organizovaní športových súťaží a športových podujatí v jednotlivých druhoch športu a na športové aktivity obyvateľov		
	Vytvárať partnerstvá so susednými obcami k budovaniu cykloturistických chodníkov a cyklotrás		
	Nadviazať partnerstvá v rámci krajín V4 a Central Europe		
	Podporiť a propagovať najúspešnejších športovcov a športové kolektívy obce prostredníctvom ocenení		
	Podporiť podmienky rozvoja rekreačného športu ako súčasť cestovného ruchu a turizmu		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.4	Komplexný monitoring a strategické plánovanie v oblasti športu a zdravého životného štýlu	Počet aktualizácií Konceptie športu na športovej infraštruktúry	2
Aktivity			
	Aktualizovať Konceptiu športu na športovej infraštruktúry s dôrazom na mládež a prihliadnutím na špecifické podmienky obce a blízkeho okolia		
	Monitoring športových aktivít na školách (MŠ a ZŠ)		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.1.5	Budovanie celkovej športovej infraštruktúry vrátane materiálo-technického zabezpečenia na území obce	Počet vybudovaných prvkov športovej infraštruktúry	3
Aktivity			
	Pasportizovať telovýchovné a športové objekty škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce		
	Budovať prvky podpornej športovej infraštruktúry, cyklotrasy (cyklochodníky) na území obce, prepájať existujúce cyklotrasy, vybudovať turistické chodníky, vybudovať krytú plaváreň, vybudovať lezeckú stenu		
	budovať prvky smart city v oblasti športu (nabíjacie stanice pre elektrobicykle, systém automatickej požičovne bicyklov, mobilné aplikácie pre cyklo dopravu)		
Opatrenie		Indikátor/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa

2.1.1.6	Rekonštrukcia a modernizácia celkovej športovej infraštruktúry vrátane materiálno-technického zabezpečenia na území obce	Počet zrekonštruovaných a zmodernizovaných športovísk	3
Aktivity			
	Rekonštruovať a modernizovať už existujúce detské ihriská		
	Rekonštruovať a modernizovať prvky športovej infraštruktúry vrátane materiálno-technického zabezpečenia		

Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ
Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
2.1.2.	Zabezpečiť dostupnosť kvalitných sociálnych služieb a posilniť sociálnu integráciu osôb dotknutých i ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 Priorita 5P1 Moderné regióny <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO 5.1 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach Plán Obnovy		
Partneri	PSK, samosprávy, mimovládny sektor, poskytovatelia sociálnych služieb a ďalší		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.1	Zber dát a strategické participatívne plánovanie v oblasti poskytovania sociálnych služieb a ostatných služieb pre ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii a pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva na území obce	Počet aktivít na zber dát a strategické plánovanie v oblasti poskytovania sociálnych služieb	2
Aktivity			
	Zabezpečiť zber a aktualizáciu údajov o poskytovaných sociálnych službách na území obce = od verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb		
	Zabezpečiť zber a aktualizáciu údajov o životných podmienkach ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva		
	Zabezpečiť vypracovanie strategických dokumentov pre riadenie procesov v oblasti poskytovania sociálnych služieb a riešenia problémov ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii a pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva na území obce		

	Monitorovať a vyhodnocovať účinnosť opatrení pre ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii a pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva a spracovanie odporúčaní pre miestne, regionálne a národné politiky		
	Vytvárať podmienky pre spoluprácu a sieťovanie subjektov pôsobiacich v oblasti rozvoja a poskytovania sociálnych služieb = koordinačné, konzultačné, komunikačné analyticko - strategické a marketingové aktivity		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.2	Podporovať registráciu nových ambulantných a terénnych sociálnych služieb v súlade s potrebami obyvateľov so ZP	Počet nových ambulantných alebo terénnych sociálnych služieb v súlade s potrebami obyvateľov so ZP	1
Aktivity			
	Rozšíriť sieť ambulantných služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím		
	Vytvoriť sieť odľahčovacej služby pre ľudí so ZP pre zotrvanie v prirodzenom prostredí		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.3	Podporiť vytvorenie efektívnej siete sociálnych služieb pre seniorov	Počet podporených sociálnych služieb pre seniorov	2
Aktivity			
	Podporovať zvyšovanie počtu zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby, integrovaných zdravotno-sociálnych zariadení, komunitných a stacionárnych zariadení a ich kapacít poskytovaných obcou o.i. poskytovaním podpory a poradenstva pri registrácii nových sociálnych služieb		
	Predchádzať inštitucionalizácii života seniorov preventívnymi aktivitami na podporu zotrvania seniorov v domácom prostredí (poskytovanie informácií, konzultácií seniorským organizáciám)		
	Podporiť rozvoj sociálnych služieb pre seniorov s použitím telekomunikačných technológií = monitorovanie a signalizácia potreby pomoci (komunikácia prostredníctvom signalizačného zariadenia alebo audiovizuálneho zariadenia napojeného na centrálny dispečing), krízová pomoc prostredníctvom telekomunikačných technológií - telefónna linka dôvery, email		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.4	Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb pre ľudí s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami	Počet podporených služieb pre ľudí s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi	1

		alebo zmyslovými postihnutiami	
Aktivity			
	Zlepšiť dostupnosť ambulantných a terénnych sociálnych služieb v súlade s potrebami ľudí s postihnutiami rozšírením existujúcej siete (vrátane odľahčovacej služby)		
	Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb včasnej intervencie pre ľudí so zdravotným postihnutím na území obce rozšírením existujúcej siete		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.5	Zvyšovanie povedomia verejnosti o sociálnych službách a ovplyvňovanie verejných politík prostredníctvom komunikačných aktivít	Počet aktivít zvyšovania povedomia verejnosti o sociálnych službách	3
Aktivity			
	Zvyšovanie povedomia a informovanosti verejnosti o sociálnych službách, verejnosti o kompetenciách regionálnej a miestnej samosprávy v oblasti sociálnych služieb a možnostiach riešenia nepriaznivej sociálnej situácie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.6	Kontinuálne zvyšovanie kvality sociálnych služieb v súlade s podmienkami kvality poskytovaných sociálnych služieb	Počet opatrení na zvyšovanie kvality sociálnych služieb	3
Aktivity			
	Podpora ľudsko-právneho prístupu pri poskytovaní sociálnych služieb		
	Podpora poskytovania právneho poradenstva pre zariadenia a poskytovateľov sociálnych služieb		
	Zvyšovanie prevádzkového štandardu zariadení sociálnych služieb = debarierizácia objektov, ich materiálne vybavenie a plnenie ubytovacej plochy s ohľadom na špecifické potreby prijímateľov sociálnych služieb, kapacitu a druh poskytovanej sociálnej služby		
	Zvyšovať kvalitu a profesionalitu personálnych zdrojov v zariadeniach sociálnych služieb		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.7	Zabezpečenie komplexného prístupu pre pomoc ľuďom v nepriaznivej alebo krízovej situácii a pre sociálne vylúčené skupiny obyvateľstva	Počet opatrení komplexného prístupu	3
Aktivity			
	Podporiť zabezpečenie integrovaného komplexného prístupu s intervenciami pomáhajúcich profesií pre zlepšenie životných podmienok		

	<p>marginalizovaných komunit = t.j. prepojenie nevyhnutných infraštruktúrnych investícií a mäkkých aktivít na zlepšenie životnej úrovne obyvateľov celej obce, = budovanie občianskej a technickej infraštruktúry v obciach (prístup k pitnej vode, kanalizácia, nakladanie s odpadmi, miestne chodníky a komunikácie a pod., svojpomocná výstavba obydlií a iné zlepšené formy bývania, rekonštrukcia a výstavba vyhovujúcich foriem bývania pre sociálne odkázané skupiny obyvateľstva s dôrazom na MRK, komunitné centrá, sanácie skládok odpadov.</p> <p>Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb krízovej intervencie v meste rozšírením existujúcej siete a registráciou komunitných ambulatných a terénnych sociálnych služieb = miestna poriadková služba, terénna sociálna práca, komunitná práca, asistenti učiteľov v MŠ a ZŠ, zdravotní asistenti atď</p> <p>Podporiť rozvoj marginalizovaných komunit prostredníctvom činnosti komunitných, pastoračných a nízkoprahových centier, t.j. ich zriadenie, rekonštrukcia a investície do ich materiálno-technického vybavenia</p> <p>Podporiť zabezpečenie infraštruktúry nájomného bývania vrátane sprievodných opatrení na predchádzanie straty bývania a udržanie dostupného sociálneho nájomného bývania = pre sociálne znevýhodnené rodiny s deťmi ohrozené stratou bývania, pre mladých dospelých, odchádzajúcich z ústavnej starostlivosti, ľudí bez domova a pre osoby so zdravotným postihnutím</p> <p>Podporiť procesy vysporiadania pozemkov a legalizácie obydlií marginalizovaných komunit vrátane jednoduchých pozemkových úprav pre potreby budovania infraštruktúry a bývania</p> <p>Podporiť mladých obyvateľov MRK (osobitne dievčat a žien) v oblasti získavania vzdelania, účasti na trhu práce, zlepšenia podmienok v oblasti bývania a zdravia a aktívneho začleňovania = dokončenie základného vzdelania a ďalšieho vzdelávania prerušeného materstvom a/alebo rodičovstvom, zosúladenie rodinného a pracovného života, nadobúdanie pracovných zručností a ochrany zdravia (hygienické štandardy bývania, reprodukčné zdravie, plánované rodičovstvo a i.), občianska participácia, = budovanie kapacít a personálnych kompetencií mladých lídrov na lokálnej úrovni, = advokačné a watchdogové aktivity, = individualizovaný prístup, prevencia, poradenstvo a sprevádzanie, včasná intervencia.</p>		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.8	Podpora efektívnych nástrojov pre zamedzenie predčasného ukončenia vzdelávania a pre ľahší vstup na trh práce zraniteľným a znevýhodneným skupinám obyvateľstva	Počet nástrojov pre zamedzenie predčasného ukončenia vzdelávania a pre ľahší vstup na trh práce	3
Aktivity			
	<p>Podporiť servisné, informačné a poradenské služby a kariérne poradenstvo v oblasti zamestnanosti a trhu práce vrátane modelu podporovaného zamestnávania, pracovnej rehabilitácie, asistenčných služieb, mentoringu a podpory vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti u znevýhodnených skupín obyvateľstva (zvlášť MRK)</p> <p>Podporiť rozvoj subjektov sociálnej ekonomiky</p>		

	Podporiť realizácie aktívnych nástrojov politiky trhu práce, povinná školská dochádzka.		
	Podporiť kvalitné, efektívne a ucelené celoživotné vzdelávanie a vzdelávanie dospelých (rekvalifikácie, školenia, tréningy, stáže a ich diverzifikácia) v nadväznosti na potreby trhu práce, jeho zmeny a trendy = automatizácia, robotizácia, technologické postupy, podnikateľské, zelené, jazykové, digitálne zručnosti a na zručnosti v oblasti riadenia kariéry.		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.2.9	Podpora riešení životných situácií špecifických komunit	Počet opatrení na riešenie životných situácií špecifických komunit	2
Aktivity			
	Podporiť aktivity zamerané na tradičné i inovatívne riešenia životných situácií súvisiacich s problematikou podmienok života osôb so zdravotným postihnutím, zdravím, problematikou domáceho násillia, násillia na ženách a násillia na deťoch, ktoré sú vystavované situáciám zanedbávania, psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia		
	Podporiť subjekty poskytujúce odbornú pomoc deťom a rodinám / náhradným rodinám, deťom umiestneným v zariadení na základe rozhodnutia súdu a jeho rodinou, deťom so zdravotným postihnutím		
	Podporiť integráciu komunit cudzincov a migrantov = integrácia vysokokvalifikovaných cudzincov na trhu práce, efektívna komunikácia s príslušnými úradmi, informačné a osvetové činnosti zamerané na boj proti stereotypom a dezinformáciám, poradenská činnosť zameraná na lepšiu integráciu cudzincov, vrátane ich rodinných príslušníkov, podpora vzdelávania cudzincov a migrantov, vrátane jazykových kurzov, dobrovoľnícke programy zamerané na posilnenie porozumenia a spolupatričnosti medzi miestnou spoločnosťou a cudzincami, vzdelávanie zamestnancov štátnej a verejnej správy a iné		

Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
2.1.3.	Zvýšiť bezpečnosť a ochranu životov a zdravia obyvateľov obce a ich majetku		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027</p> <p>Priorita 2P2 Životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy <p>Priority cieľa politiky 3</p> <p>Priorita 3P1 Doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO3.2 Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility <p>Priorita 5P1 Moderné regióny</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO 5.1 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach 		
Partneri	PSK, OÚ, bezpečnostné zložky, mimovládny sektor a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.3.1	Podporiť funkčnosť, efektívnosť a kvalitu integrovaného záchranného systému	Počet inovatívnych nástrojov zložiek bezpečnostného a záchranného systému	2
Aktivity			
	Modernizovať existujúcu a dobudovať chýbajúcu infraštruktúru bezpečnostného a záchranného systému na území obce s využitím digitálnych nástrojov a inovatívnych riešení = kamerový systém, kryty, sirény, mestský rozhlas		
	Podporiť zlepšenie materiálno – technického a technologického vybavenia zložiek bezpečnostného a záchranného systému		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.3.2	Opatrenia na predchádzanie problémových javov a napätia, zabezpečenie verejného poriadku, ochrany zdravia a majetku a znižovanie kriminality	% Zníženia počtu násilných a trestných činov spolu	1 %
Aktivity			

	Modernizovať a dobudovať kamerový systém vrátane SMART riešení		
	Modernizovať verejné osvetlenie a inštalovať nové svetelné body verejného osvetlenia vrátane SMART riešení		
	Posilňovať profesionálne a krízové kapacity pomáhajúcich profesií, terénnych a dobrovoľníckych pracovníkov (Dobrovoľný hasičský zbor, SČK, MOPS, atď.)		
	Podporiť poradenstvo a informačné aktivity v oblasti predchádzania sociálno-patologickým javom, polarizácii spoločnosti a nárastu extrémizmu		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.3.3	Opatrenia na zabezpečenie ochrany pred požiarmi, povodňami a inými prírodnými a živelnými katastrofami	Počet opatrení na zabezpečenie ochrany pred požiarmi, povodňami a inými prírodnými katastrofami	2
Aktivity			
	Realizovať adaptačné opatrenia na zmenu klímy ako ochranu pred povodňami		
	Posilniť profesionálne a krízové kapacity pomáhajúcich profesií, terénnych a dobrovoľníckych pracovníkov		
	Vybudovať, modernizovať a rekonštruovať nevyhovujúci stav budovy, kde sídlia záchranné zložky resp. červený kríž vrátane znižovania ich energetickej náročnosti a barrierizácie		
	Modernizovať zariadenia a technológie potrebné pre prevenciu, reakciu a obnovu súvisiacu s hrozbami a rizikami		
	Modernizovať technológie a zavádzať systémy včasného varovania obyvateľstva = rozšírenie ich územnej dostupnosti, ako aj rozvoj, udržiavanie a posilnenie predpovedných a výstražných systémov vrátane monitorovania všetkých rizík katastrof		

Strategický cieľ 2.1. ZLEPŠIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV, ZVÝŠIŤ ICH BEZPEČNOSŤ A BUDOVAŤ INKLUZÍVNU A VZDELANÚ OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ
Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
2.1.4.	Zabezpečiť modernizáciu a skvalitnenie výchovno - vzdelávacieho procesu v školských a predškolských zariadeniach		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 Priority cieľa politiky 4 Priorita 4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ SO (C) Podpora rodovo vyváženej účasti na trhu práce, rovnakých pracovných podmienok a lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom vrátane prístupu k cenovo dostupnej starostlivosti o deti a odkázané osoby • ŠC RSO4.1 Zvyšovanie účinnosti inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu rozvíjaním sociálnej infraštruktúry a podporou sociálneho hospodárstva • Špecifický cieľ SO (F): Podpora rovného prístupu, a to najmä znevýhodnených skupín, ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu a odbornej príprave a podpora ich úspešného ukončenia, počnúc vzdelávaním a starostlivosťou v ranom detstve cez všeobecné a odborné vzdelávanie a prípravu až po terciárnu úroveň a vzdelávanie a učenie dospelých vrátane uľahčovania vzdelávacej mobility pre všetkých a prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím • Špecifický cieľ RSO4.2 Zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu <p>Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOMPONENT 6: Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch (Vzdelávanie - Materské školy, základné školy, stredné školy, vysoké školy) • KOMPONENT 7: VZDELÁVANIE PRE 21. STOROČIE (Vzdelávanie - Základné a stredné školstvo) 		
Partneri	PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, mimovládny sektor a ďalšie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.4.1	Podporiť zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl a kvalitu predprimárneho vzdelávania	Hrubá zaškolenosť detí materských škôl v % (<i>pomer počtu detí v materských školách k celkovému počtu detí vo veku 3 až 5 rokov v populácii</i>)	100%
Aktivity			

	Podporiť vytvorenie, modernizáciu a zvýšenie kapacít infraštruktúry materských škôl na území obce, ich materiálne technické vybavenie, zlepšenie energetickej efektívnosti budov, kompenzačné vybavenie a bezbariérovosť		
	Podporiť výstavbu a modernizáciu školských vnútorných a vonkajších učební s využitím moderných digitálnych technológií a športovísk		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.4.2	Podpora zvyšovania kvality primárneho a nižšieho stredného vzdelávania v základných školách	<ol style="list-style-type: none"> 1. Priemerná úspešnosť žiakov v testovaní žiakov 9. ročníka základných škôl z matematiky 2. Priemerná úspešnosť žiakov v testovaní žiakov 9. ročníka základných škôl zo slovenského jazyka a literatúry 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 50% 2. 60%
Aktivity			
	Podporiť vytvorenie, modernizáciu a zvýšenie kapacít infraštruktúry základných škôl na území obce, ich materiálne technické vybavenie, zlepšenie energetickej efektívnosti budov, kompenzačné vybavenie a bezbariérovosť		
	Vybudovať a modernizovať školské vnútorné a vonkajšie učebne s využitím moderných digitálnych technológií a športovísk = laboratóriá, dielne, ateliéry, odborné učebne, učebne novej generácie, učebne informatiky, knižnice – študovne = telocvične, plavárne, viacúčelové športové ihriská, atletické areály, work-outové zóny a iné		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.4.3	Podpora zlepšenia kľúčových kompetencií obyvateľov pre život v globálnej a nízkouhlíkovej digitálnej spoločnosti	Počet inovačných prvkov vo vzdelávaní pre digitálnu spoločnosť	2
Aktivity			
	Podporiť posilnenie profesijného rozvoja učiteľov v oblastiach: = automatizácia a digitalizácia, klimatická zmena, prechod na nízkouhlíkovú a obehovú ekonomiku, digitálna transformácia, finančná gramotnosť atď		
	Vybudovať plnú digitálnu infraštruktúru (aj inkluzívnu/ kompenzačnú) na školách a v školských zariadeniach pre potreby vyučovacieho procesu		

	<p>v súlade so zeleným obstarávaním = pripojenie na širokopásmový internet a obstaranie digitálneho vybavenia a softvéru, sieťová infraštruktúra, PC, mikropočítače, tablety, interaktívne tabule, headset, laptop a licencia k softvérovým kancelárskym balíkom pre pedagógov a pod. = čítač obrazovky pre nevidiacich, alebo zväčšovač obrazovky pre slabozrakých a pod.</p>		
	Vytváranie podmienok pre digitálny vzdelávací obsah vo vzdelávacom procese a digitálne testovanie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
2.1.4.4	Podpora systému inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch vzdelávania	Počet opatrení inkluzívneho vzdelávania	2
Aktivity			
	<p>Podporiť pôsobenie podporných pomáhajúcich profesií v školách a školských zariadeniach</p> <p>Podporiť programy na zvýšenie účasti detí zo znevýhodneného prostredia či na deti so zdravotným a iným znevýhodnením vo vzdelávacom systéme na všetkých stupňoch škôl = kariérové poradenstvo, sociálne, psychologické a tútingové poradenstvo štipendijné programy, doprava, podporné/asistenčné služby vo vzdelávaní</p>		

Strategický cieľ 3.1. VÝŠIŤ EKONOMICKÚ VÝKONNOSŤ S DÔRAZOM NA INOVATÍVNOSŤ A UDRŽATEĽNOSŤ PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA A TRHU PRÁCE

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
3.1.1	Podporiť výskum, vývoj a inovácie a zrýchliť digitalizáciu a inovácie		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 1 – Inteligentnejšia Európa Priorita 1P1 Veda, výskum a inovácie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií • Špecifický cieľ RSO1.2 Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy • Špecifický cieľ RSO1.3 Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti MSP a tvorby pracovných miest v MSP, a to aj produktívnymi investíciami • Špecifický cieľ RSO1.4 Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie <p>Priorita 1P2 Digitálna pripojiteľnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO1.5 Zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti <p>Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOMPONENT 14: Zlepšenie podnikateľského prostredia • KOMPONENT 17: Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika) 		
Partneri	PSK, vzdelávacie a výskumné inštitúcie, podnikateľské subjekty		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.1.1.1	Zvyšovanie povedomia o dôležitosti, prínosoch a možnostiach využívania pokročilých technológií a digitalizácie	Počet aktivít v oblasti digitalizácie	2
Aktivity			
	Realizovať vzdelávacie aktivity zamerané na rozvoj digitálnych zručností u zamestnancov samosprávy		
	Dobudovať vysokorýchlostné a širokopásmové pripojenie k internetu		
	Podporiť infraštruktúru a vybavenie pre praktickú výuku vrátane zapájania expertov z praxe do vzdelávania a zvyšovania digitálnych zručností pedagógov na školách		
	Zrýchliť a skvalitniť digitalizáciu infraštruktúry samosprávy využívaním SMART nástrojov		
Špecifický cieľ			

3.1.2	Zvýšiť atraktivitu a pripravenosť obce pre potenciálnych investorov vytvorením podmienok a širšej ponuky investičných príležitostí		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 CP 1 – Inteligentnejšia Európa Priorita 1P1 Veda, výskum a inovácie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifický cieľ RSO1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií • Špecifický cieľ RSO1.2 Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy • Špecifický cieľ RSO1.3 Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti MSP a tvorby pracovných miest v MSP, a to aj produktívnymi investíciami • Špecifický cieľ RSO1.4 Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie Priorita 1P2 Digitálna pripojiteľnosť • Špecifický cieľ RSO1.5 Zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti <p>Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOMPONENT 14: Zlepšenie podnikateľského prostredia • KOMPONENT 17: Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika) 		
Partneri	PSK, noví i existujúci investori, podnikateľské subjekty		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.1.2.1	Vytvorenie vhodných podmienok pre investorov na území obce	Počet nových investorov v území	2
Aktivity			
	Vysporiadať majetkovo-právne vzťahy v priemyselných lokalitách		
	Dobudovať a modernizovať dopravnú infraštruktúru		
	Prebudovať a modernizovať nevyužitú plochu a priestory pre podnikateľov		
	Podporiť sieťovanie podnikateľských subjektov		
Špecifický cieľ			
3.1.3	Zlepšiť podmienky pre prístup obyvateľov na trh práce (dostupné a kvalitné bývanie)		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027 Priority cieľa politiky 4 Priorita 4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce Plán obnovy a odolnosti SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KOMPONENT 6: Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch (Vzdelávanie - Materské školy, základné školy, stredné školy, vysoké školy) 		

	• KOMPONENT 7: VZDELÁVANIE PRE 21. STOROČIE (Vzdelávanie - Základné a stredné školstvo)		
Partneri	PSK, školské inštitúcie, MPSVaR, ÚPSVaR, mimovládny sektor, podnikateľský sektor, subjekty sociálnej ekonomiky		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.1.3.1	Zlepšenie pripravenosti detí a mládeže na pracovný život	Počet identifikovaných talentov a zručností detí	2
Aktivity			
	Rozšíriť zručnosti učiteľov pre základné školy v oblasti individualizácie detí a identifikovania ich talentov a zručností		
	Zabezpečiť možnosti pre školopovinné deti na rozvíjanie svojich talentov a zručností školskými aj mimoškolskými aktivitami so špeciálnym zameraním sa na deti z MRK		
	Vykonávať študijné poradenstvo vyplývajúce z identifikovania talentov a zručností detí		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.1.3.2	Podpora efektívnych nástrojov pre zamedzenie predčasného ukončenia vzdelávania a pre ľahší vstup na trh práce mladým do 30 rokov (NEET) a ostatným zraniteľným a znevýhodneným skupinám obyvateľstva (zvlášť MRK)	Počet nástrojov pre ľahší vstup na trh práce zraniteľným skupinám	3
Aktivity			
	Rozvíjať spoluprácu a partnerstvá so subjektami pôsobiacimi v oblasti formálneho i neformálneho vzdelávania, v oblasti práce s mládežou a v oblasti poskytovania sociálnych služieb a služieb zamestnanosti = komunitné centrá, servisné a poradenské subjekty, atď		
	Podporovať realizáciu aktívnych nástrojov politiky trhu práce		
	Podporovať kvalitné, efektívne a ucelené celoživotné vzdelávanie a vzdelávanie dospelých (rekvalifikácie, školenia, tréningy, stáže a ich diverzifikácia) v nadväznosti na potreby trhu práce, jeho zmeny a trendy = automatizácia, robotizácia, technologické postupy, podnikateľské, zelené, jazykové, digitálne zručnosti a na zručnosti v oblasti riadenia kariéry		
	Podporovať systém firemného dobrovoľníctva = ako nástroja na získanie pracovných zručností a kompetencií		
	Optimalizovať ponuku verejnej dopravy pre uľahčenie dochádzania za prácou a tiež zlepšenie školskej dochádzky na všetkých stupňoch škôl		
	Podporiť vytvorenie, modernizáciu a zvýšenie kapacít infraštruktúry materských škôl a zariadení pre deti do 3 rokov veku, ich materiálne technické vybavenie, zlepšenie energetickej efektívnosti budov a bezbariérovosti = pre potreby zosúladenia súkromného a pracovného života		

Strategický cieľ 3.2. PODPORIŤ ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU A KULTÚRY

Opatrenia / Aktivity

Špecifický cieľ			
3.2.1.	Rozšíriť a modernizovať existujúcu infraštruktúru cestovného ruchu vrátane rozširovania ponuky CR a zavádzania inovatívnych riešení		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	<p>Operačný program Slovensko 2021 – 2027</p> <p>2 Priorita 2P2 Životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.7 Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženia všetkých foriem znečistenia <p>2 Priorita 2P3 Udržateľná mestská mobilita</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO2.8 Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility ako súčasť prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka <p>5 Priorita 5P1 Moderné regióny</p> <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO5.1 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach Špecifický cieľ RSO5.2 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho miestneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v iných ako mestských oblastiach <p>Plán obnovy a udržateľnosti SR Zelená ekonomika KOMONENT 3: Udržateľná doprava Interreg PL – SR 2021 – 2027</p>		
Partneri	PSK, podnikateľský sektor, mimovládny sektor, vzdelávacie inštitúcie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.1.1	Podporiť vybavenosť územia obce udržateľnou technickou infraštruktúrou pre rozvoj CR pre tradičné i nové formy turizmu a cestovného ruchu	Počet nových prvkov technickej infraštruktúry /aktivít pre rozvoj CR	5
Aktivity			
	Rozvíjať cykloturistiku a pešiu turistiku s prepojením na atraktivity v okrese		
	Rozšíriť potenciál rekreačnej turistiky využívaním atraktivít okresu		
	Podporovať rozvoj trvaloudržateľného cestovného ruchu - ekoturizmu = vytváranie ponuky, ktorá je orientovaná na budovanie vzťahu človeka k životnému prostrediu		

	Využívať moderné informačné technológie pre zlepšenie informačného a rezervačného systému = mobilné aplikácie na podporu CR, QR kódy, rezervačné systémy, virtuálne prehliadky a pod.		
	Podporiť rozvoj regionálnych značiek umeleckých a remeselných výrobkov, potravinárskych a poľnohospodárskych produktov, služieb		
	Podporovať rozvoj cezhraničnej spolupráce v oblasti CR		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.1.2	Podporiť obnovu kultúrnych a prírodných pamiatok na území obce pre potreby kultúrno - poznávacieho turizmu	Počet obnovených pamiatok	1
Aktivity			
	Podporiť projekty obnovy kultúrnych a prírodných pamiatok na území obce		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.1.3	Podporiť zvýšenie kvality poskytovaných služieb v oblasti CR	Nové kapacity ubytovacích zariadení	10
Aktivity			
	Podporiť podnikanie v oblasti CR využitím inovatívnych riešení		
Špecifický cieľ			
3.2.2.	Zabezpečiť ochranu a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva, kultúry, kreatívneho priemyslu a komunitného života		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	Operačný program Slovensko 2021 – 2027 Priorita 5P1 Moderné regióny <ul style="list-style-type: none"> Špecifický cieľ RSO5.1 Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach, Opatrenie 5.2.5. Investície do kultúrneho dedičstva, miestnej a regionálnej kultúry, manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Plán obnovy a odolnosti SR Zelená ekonomika – KOMPONENT: Obnova budov Program cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko-Slovensko 2021-2027		
Partneri	PSK, mimovládny sektor, podnikateľský sektor, kultúrne a vzdelávacie inštitúcie		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa

3.2.2.1	Zabezpečiť rozvoj kultúry a kultúrneho priemyslu na území obce	Počet aktivít zameraných na kultúry a kultúrneho priemyslu na území obce	3
Aktivity			
	Mapovať a propagovať zriadenú i nezriadenú kultúru, hmotnú i nehmotnú kultúru a kultúrny priemysel prostredníctvom SMART nástrojov		
	Zvýšiť povedomie o kreativite a kreatívnom priemysle ako významného nástroja na podporu priemyslu, vývozu a prezentácie krajiny doma aj v zahraničí		
	Podporovať vzájomnú spoluprácu a sieťovanie aktérov cestovného ruchu s kultúrnymi operátormi v záujme vzájomného rozvoja a spolupráce		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.2.2	Zvýšenie kvality služieb kultúrnych inštitúcií modernizáciou kultúrnej infraštruktúry, kvalitným a moderným materiálno - technickým a technologickým vybavením vrátane zabezpečenia hygienických štandardov	Počet opatrení na zvýšenie kvality služieb kultúrnych inštitúcií	3
Aktivity			
	Modernizovať stavebno – technický stav kultúrnej infraštruktúry, kultúrnych pamiatok a ostatných objektov slúžiacich pre oblasť kultúry a kultúrneho priemyslu		
	Modernizovať materiálno-technické a technologické vybavenie kultúrnych inštitúcií a ich priestorové a funkčné riešenie		
	Zabezpečiť materiálno-technické vybavenie slúžiace na ochranu zdravia v boji proti pandémie v kultúrnych inštitúciách		
	Podporovať rozvoj moderných technológií digitalizácie pre rozvoj oblasti kultúry		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.2.3	Sprístupnenie kultúrnych objektov vhodných pre poznávací a zážitkový turizmus	Počet vytvorených nových produktov	2
Aktivity			
	Vytvoriť zážitkové a poznávacie produktové balíky		
	Sieťovať aktérov CR pri stratégii a tvorbe komplexného produktu		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.2.4	Transformovanie nevyužívaných objektov vhodných pre potreby kultúrnych činností, kreatívneho priemyslu a spolkovej komunitnej	Počet nových subjektov kreatívneho priemyslu	2

	činnosti		
Aktivity			
	Identifikovať nevyužívané objekty a pripraviť plán obnovy objektov		
	Vypracovať koncept rozvoja kreatívneho priemyslu v nevyužitých objektoch		
	Podporiť využívanie vhodných objektov subjektmi z oblasti kreatívneho priemyslu		
Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.2.5	Podpora uchovávanania kultúrneho dedičstva a kultúrno – historického potenciálu územia	Počet opatrení na ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva	2
Aktivity			
	Podporiť ochranu prírodného dedičstva = prírodné javy tvorené fyzickými a biologickými útvarmi alebo skupinami takýchto útvarov, ktoré majú výnimočnú svetovú hodnotu z estetického, alebo vedeckého hľadiska, = prírodné lokality alebo presne vymedzené prírodné oblasti výnimočnej hodnoty z hľadiska vedy, starostlivosti o zachovanie prírody alebo prírodnej krásy		
	Podporiť ochranu kultúrneho hmotného i nehmotného dedičstva = archívne dokumenty bez ohľadu na spôsob zaznamenania informácie, historické knižničné dokumenty a fondy, diela písomníctva, scénografie a kinematografie, televíznej a audiovizuálnej tvorby, zbierky múzeí a galérií, diela výtvarného, úžitkového a ľudového umenia, dizajnu, architektonické objekty, urbanistické súbory, archeologické nálezy a lokality, objekty ľudového staviteľstva, pamiatky výroby, vedy a techniky, historické záhrady, parky a kultúrna krajina a i., = jazykové a literárne prejavy šírené ústne alebo zvukovými nosičmi, diela hudobného, dramatického a tanečného umenia, zvyky a tradície, historické udalosti, zemepisné, katastrálne a miestne názvy a i., = obyčaje, ľudová tradícia, folklór (tanec, hudba, piesne, slovesnosť a podobne) a ďalšie formy ľudového umenia a.i, Podporiť rozvoj a ochranu vojenskej histórie na území		
Špecifický cieľ			
3.2.3.	Zvýšiť úroveň cezhraničnej spolupráce		
Prepojenia na možnosti financovania z európskych fondov	Interreg PL – SR 2021 – 2027 Interreg Stredná Európa 2021-2027 Medzinárodný vyšehradský fond		
Partneri	PSK, cezhraniční partneri, mimovládny sektor, vzdelávacie inštitúcie		

Opatrenie		Indikátory/ Merateľné ukazovatele	Cieľová hodnota indikátora/merateľného ukazovateľa
3.2.3.1	Podpora medziregionálnej a cezhraničnej spolupráce medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia	Počet iniciatív medziregionálnej a cezhraničnej spolupráce	3
Aktivity			
	Posilniť a stimulovať spoluprácu prihraničných partnerov na rôznych úrovniach (inštitúcií, obyvateľov, podnikateľov)		
	Zlepšiť riadenie, zvýšiť kompetencie zamestnancov a rozvoj inštitucionálnych kapacít verejných inštitúcií		

4.2. Podrobný plán implementácie stratégie PRO (rozdelenie úloh, činností a zodpovedností, časový harmonogram, implementačná štruktúra vrátane princípov a procesov)

Realizácia a uskutočňovanie Programu rozvoja obce bude zabezpečená prostredníctvom:

- Obecného úradu
- Partneri pôsobiaci na území obce

Obecný úrad

Obec Chminianska Nová Ves, zohľadňujúc svoje základné poslanie, v súlade so zákonom č. 369/1990 Z. z. O obecnom zriadení, ktorým je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov, zabezpečí uvedené aj prostredníctvom implementácie Programu rozvoja obce.

Z uvedeného vyplýva uskutočňovanie realizácie a napĺňanie PRO Chminianska Nová Ves v zmysle zákonnej úpravy, t.j. v súlade s § 12 Zákona NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja obce Chminianska Nová Ves. „Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja: ... **b)** zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“

Obec Chminianska Nová Ves realizuje svoje úlohy prostredníctvom Obecného úradu, ktorý má dostatočné skúsenosti v oblasti prípravy a realizácie programu rozvoja na programovej aj projektovej úrovni. Obecný úrad, prostredníctvom svojich oddelení, uskutočňuje prípravu, realizáciu, monitoring a evaluáciu programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce vypracovaného v rokoch 2023-2030, prípravu a implementáciu projektov financovaných zo štrukturálnych fondov počas Programového obdobia 2021-2027. Uvedené je uskutočňované zamestnancami úradu, ktorí participovali pri realizácii aktivít definovaných v predchádzajúcom platnom Programme hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chminianska Nová Ves.

Partneri

K všestrannému rozvoju obce prispievajú sociálno-ekonomickí partneri obce, ktorí uskutočňujú na území obce činnosti na zabezpečenie vlastnej hospodárskej činnosti ale ich uskutočňovaním vplývajú aj na rozvoj obce a rozvoj jeho územia. Obec Chminianska Nová Ves uzavrie partnerskú dohodu o realizácii Programu rozvoja obce s partnermi, ktorí:

- podporia realizáciu navrhovaných priorít Programu rozvoja obce v nadväznosti na synergiu projektových zámerov jednotlivých partnerov,
- zúčastnia sa monitoringu a vyhodnocovania Programu rozvoja obce.

Realizácia Programu rozvoja obce bude vykonávaná prostredníctvom navrhnutých aktivít.

K hlavným úlohám obce pri realizácii PRO bude patriť:

- realizácia projektov, dôležitých pre obec z hľadiska naplnenia stanovených cieľov a budú z hľadiska ich trvalej udržateľnosti,
- vyčlenenie a plánovanie finančných prostriedkov potrebných na realizáciu uvedených aktivít,
- zabezpečiť spoluprácu dôležitých aktérov rozvoja obce, ich koordináciu,
- monitorovanie realizovaných aktivít spolu s vyhodnocovaním plnenia akčného plánu na základe dosahovania navrhnutých merateľných ukazovateľov.

K hlavným aktérom organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRO Chminianskej Novej Vsi patrí:

- Obecný úrad
 - Koordinátor
 - Zástupca starostu
 - Organizačné zložky OcÚ
- Obecné zastupiteľstvo
- Starosta

Obecný úrad zabezpečuje realizáciu jednotlivých aktivít/projektových zámerov uvedených v akčnom pláne prostredníctvom činnosti jednotlivých oddelení OcÚ. Koordinátor zabezpečuje pre OcÚ potrebné informácie k monitorovaniu realizácie PRO, pripomienky a návrhy relevantných partnerov k realizácii PRO a predloží ich kompetentným aktérom, najneskôr v septembri príslušného kalendárneho roka a to z dôvodu ďalších úprav a doplnení PRO, aktualizácie a predovšetkým zosúladenia plánovaných aktivít s príslušným rozpočtom obce na nasledujúci rok a to najneskôr v decembri príslušného roka.

Obecné zastupiteľstvo obce Chminianska Nová Ves na zabezpečenie realizácie PRO:

- schvaľuje uznesením PRO,
- schvaľuje každoročne vyhodnotenie jeho plnenia,
- schvaľuje spolufinancovanie projektov financovaných z vlastných a doplnkových zdrojov,
- v rámci hodnotenia PRO schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Starosta vo vzťahu k realizácii PRO plní nasledovné úlohy:

- riadi proces realizácie PRO,
- riadi prácu OcÚ,
- podpisuje uznesenia mestského zastupiteľstva vo vzťahu k PRO,
- vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám.

Zodpovednosť za riadenie realizácie jednotlivých aktivít/projektových zámerov uvedených v PRO majú jednotlivé oddelenia OcÚ. Uvedením konkrétnej zodpovednosti za realizáciu jednotlivých aktivít/projektových zámerov sa zabezpečí jednak plynulá realizácia aktivít ako aj spätná väzba a návrh ďalších činností potrebných uskutočniť pre realizáciu PRO.

4.3 Systém monitorovania plnenia priorít a cieľov stratégie

Cieľom monitorovania a hodnotenia realizácie PRO je vytvorenie komplexnej informácie o plnení opatrení navrhnutých v PRO.

Výstupom monitorovania bude správa o monitorovaní a správa o hodnotení, s ktorou budú oboznámení poslanci Obecného zastupiteľstva, vedúci pracovníci Obecného úradu a verejnosť.

Počas realizácie PRO bude pôsobiť pracovná skupina pre monitorovanie a hodnotenie. Jej členmi budú vedúci odborných útvarov. Stretnutie pracovnej skupiny pre monitorovanie a hodnotenie PRO Chminianska Nová Ves sa uskutoční raz ročne v prvom polroku.

Monitorovanie poskytne informácie o realizácii čiastkových aktivít, projektov a opatrení. Súčasťou monitorovania je aj zber merateľných ukazovateľov. Monitorovanie slúži ako podklad pre hodnotenie PRO.

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na územie. Hodnotenie je podkladom na aktualizáciu dokumentu PRO vzhľadom na prebiehajúce zmeny. Hodnotenie PRO sa uskutoční na začiatku

spracovania (ex-ante), uprostred obdobia realizácie (mid-term) a po skončení platnosti dokumentu (ex-post). Mimoriadne hodnotenie PRO je možné realizovať na základe rozhodnutia kompetentných orgánov, a to najmä v prípade novej spoločenskej situácie, rizika alebo odklonu od stanovených cieľov identifikovaných v monitorovacej správe za predchádzajúci rok.

Obec Chminianska Nová Ves je podľa § 12 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v platnom znení povinné každoročne do 31. mája zaslať vyššiemu územnému celku správu o plnení programu rozvoja obce.

5. Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu

5.1 Plán využitia zdrojov vrátane finančného plánu implementácie stratégie

Finančné zdroje obce:

Obec Chminianska Nová Ves samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami v zmysle platnej legislatívy. Hospodári s prostriedkami pridelenými zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie, ako aj z rozpočtov členských krajín EÚ a zo zahraničia. Spôsob hospodárenia, finančné zabezpečenie činností a plnenia úloh sú zabezpečované v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom NR SR č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nariadením vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v platnom znení, zákonom NR SR č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalšou platnou legislatívou ako aj v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami obce, internými smernicami a inými predpismi.

Rozpočet výdavkov je určený na zabezpečenie výkonu samosprávnych funkcií v súlade s platnou legislatívou, plnenie základných povinností spojených so samostatným hospodárením a nakladaním s majetkom obce, vlastnými príjmami, dotáciami z fondov EÚ, aby bol zabezpečený výkon a financovanie prenesených a originálnych kompetencií v zmysle platnej legislatívy. Výkon samosprávnych funkcií obce a originálnych kompetencií, pod ktoré spadajú hlavne sociálne zabezpečenie, kultúra, školské zariadenia a oblasť dopravy, sú financované z vlastných príjmov, t. j. z daňových a nedaňových príjmov. Prenesený výkon štátnej správy v oblasti základného vzdelávania je financovaný zo ŠR formou účelovej dotácie.

Záverečný účet obce za rok 2022 (schválený OcZ č. 61/2023zo dňa 15. 6. 2023)

Výsledok hospodárenia za rok 2022

- Príjmy: **1 978 278,95 €**
- Výdavky: **1 958 168,45 €**

Finančné zdroje zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie:

Operačný program Slovensko:

V programovom období 2021 - 2027 je v Operačnom programe Slovensko alokovaných celkovo 12 593 734 933€.

Na rozvoj regiónov je alokovaných celkovo 2 127 703 635€, z toho na IUS 8 krajov 1 207 987 567€ a na všetkých 18 UMRov 919 716 068€.

Plán obnovy a odolnosti SR:

- Priorita: Kvalitné vzdelávanie 892 mil.€
- Priorita: Veda, výskum, inovácie 739 mil.€
- Priorita: Efektívna verejná správa a digitalizácia 1 110 mil.€
- Priorita: Zelená ekonomika 2 301 mil.€

Programy cezhraničnej spolupráce:

Interreg PL –SR 2021 – 2027

- finančné rozpočtové prostriedky podľa fondu a národného spolufinancovania: 161 608 079,00€

HUSKROUA INTERREG NEXT 2021 – 2027

- V období 2021 – 2027 sa na projektové nápady, ktoré sa majú realizovať v spolupráci s partnermi z členských štátov a Ukrajiny, pridelí **66 miliónov EUR**.

Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE)

- Celkový rozpočet na roky 2021 – 2027: 5,4 miliardy EUR

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Dotácie ministerstiev a fondov:

- DOTÁCIE MINISTERSTVA INEVSTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SR
- DOTÁCIE MINISTERSTVA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR
- ENVIRONMENTÁLNY FOND
- DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ a RODINY SR
- DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY SR
- DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR
- FOND NA PODPORU ŠPORTU
- DOTÁCIE MINISTERSTVA KULTÚRY SR

Grantové schémy ministerstiev, neziskových organizácií a pod.

Možné zdroje na realizáciu jednotlivých opatrení Programu rozvoja obce Chminianska Nová Ves:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atd.,

Štruktúra využívania uvedených zdrojov bude závisieť na momentálnej finančnej situácii obce, danej priority , možnosti získania externých zdrojov na financovanie ako ja na spoločensko-ekonomických podmienkach v spoločnosti.

6. Riziká implementácie a ich prevencia

6.1 Identifikácia a zhodnotenie rizík implementácie stratégie PRO a opatrenia na zníženie rizík (opatrenia, zodpovednosti za ich realizáciu, monitorovanie a hodnotenie)

Ekonomické riziká

Na tvorbu PRO mala vplyv pandémie choroby COVID-19, ktorá mala o.i. dopady na ekonomiku krajiny. K danému stavu sa pripojila aj vojna na Ukrajine, ktorá prináša zvýšenú mieru neistoty a nestabilitu v ekonomických ukazovateľoch. Svetová banka deklaruje príchod viacerých hrozieb, ktoré už zasahujú resp. môžu zasiahnuť ekonomiky súčasne: energetickú krízu, potravinovú krízu a dlhovú krízu spôsobenú nutnosťou dvíhať úroky v snahe tmiť infláciu. Zhoršujúci sa ekonomický výhľad a slabnúca kúpna sila dolieha na výkonnosť ekonomiky. Vysoká miera inflácie, kde národný produkt klesá resp. sa prinajmenšom nezvyšuje predpovedá príchod stagnácie v ekonomike. Ceny ropy a komodít výrazne vzrástli po tom, čo mnohé štáty uvalili na Rusko sankcie za inváziu na Ukrajinu. Obavy vyvolávajú rastúce ceny, ktoré prehĺbili inflačné tlaky nielen na Slovensku, ale celosvetovo. Dodávka energie z Ruska a jeho obmedzenie vyvoláva napätie v rámci EÚ a viac narušuje geopolitické vzťahy. Energetická kríza zneistila sektor týkajúci sa dekarbonizácie, čo môže spôsobiť značný zmätok firmám, ktoré premýšľajú nad investíciami v tejto oblasti. Neistota sa môže prejaviť odkladaním plánov investícií a tiež prispieť k opatrnému spotrebiteľskému správaniu.

Riziká spojené s charakterom udalostí

- Chýbajúce stratégie a koncepcie, nedostatok informácií a zdrojov,
- Zložito zadaný Jednotný metodický rámec pre prípravu IÚS a IÚI,
- Byrokracia a administratívne spomalenie procesu implementácie projektov v rámci EÚ fondov,
- Napätie medzi očakávaniami, víziou a reálnymi možnosťami,
- Vysoká miera neistoty z aktuálnej spoločenskej, energetickej, politickej a geopolitickej situácie,

Vzťahové riziká

- Diverzita záujmov jednotlivých aktérov regionálneho rozvoja v území
- Napätie v reakcii na rozličné udalosti (vojna, terorizmus) a nárast extrémizmu v názoroch

Systemové riziká:

- Problémy s ľudskými, časovými a organizačnými kapacitami

Ostatné riziká

- Finančné riziko z neschopnosti plniť plán - ekonomické
- Neschopnosť plnenia kritérií – sociálne
- Bariéry v infraštruktúre – technické
- Nezáujem účastníkov o plnenie plánu – individuálne
- Problémy v ekológii - environmentálne

7. Riadenie implementácie

7.1 Zabezpečenie súladu programového rozpočtu územnej samosprávy s podrobným plánom implementácie stratégie

Každý strategický a špecifický cieľ (s operatívnym charakterom) bude reflektovaný na úrovni programu/podprogramu príslušného programového rozpočtu územnej samosprávy, ktorého nástroje (opatrenia/aktivity) budú implementované v najbližšom rozpočtovom roku a vo dvoch nasledujúcich/výhľadových rokoch (v zmysle časového systému rozpočtového programovania na roky podľa modelu 1+2). Tým sa zabezpečí väzba na programový rozpočet územnej samosprávy.

Proces monitorovania a hodnotenia plnenia priorít a cieľov PRM je vhodné previazať z procesom monitorovania a hodnotenia napĺňania programového rozpočtu územného rozpočtu v zmysle zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Záverečný účet obce predstavuje vhodný nástroj, ktorý zachytáva nielen napĺňanie programového rozpočtu územnej samosprávy, ale i napĺňanie implementácie PRO vrátane sledovania definovaných indikátorov.

7.2 Systém transparentného hodnotenia plnenia priorít a cieľov stratégie

Predmetom monitorovania sú najmä ukazovatele progresu implementácie stratégie. Ukazovatele sú priradované jednotlivým cieľom, a majú definované cieľové hodnoty a časové body očakávaný dosiahnutia cieľov hodnôt. Proces monitoringu sa opiera o systém zberu a spracovania dát, ktorý bol základom aj pre analytickú fázu participatívnej tvorby PRO a výber ukazovateľov. Pri nastavení systému monitoringu sa doplní frekvencia zberu údajov, zodpovednosť za ich zber a zodpovednosť za priebežný monitoring hodnôt jednotlivých ukazovateľov progresu a efektívnosti, ako aj míľnikov. Dobre nastavený a fungujúci systém monitoringu môže spoločne s hodnotením viesť k pružnej reakcii na zmenené podmienky a úspešné či neúspešné kroky implementácie formu úpravy (aktualizácie) stratégie.

Zodpovednosť za monitoring a hodnotenie sa definuje ako súčasť stanovenia pravidiel a procesov riadenia implementácie PRO. V priebehu implementácie PRO sa môžu vyskytnúť problémy, ktoré môžu ovplyvniť dosiahnutie vízie a definovaných cieľov a efektívnosť implementácie. Potenciál výskytu týchto problémov predstavuje riziko pre naplnenie stratégie, preto je potrebné identifikovať potenciálne problémy skôr než sa vyskytnú, a nastaviť postupy na zníženie pravdepodobnosti ich výskytu, prípadne na minimalizáciu ich dopadov.

Z hľadiska efektívnosti bude hodnotenie plnenia priorít a cieľov PRO previazané s monitorovaním a hodnotením plnenia nadradených dokumentov ako je Národná stratégia regionálneho rozvoja schválená uznesením vlády SR č. 273 z 13. júna 2018 a Partnerskej dohody a ďalších programových dokumentov pre čerpanie EŠIF na programové obdobie 2021 – 2027, na najmä na PHRSR PSK 2021 – 2030. Tento prístup tiež nadväzuje na odporúčanie o potrebe previazania priorít a strategických cieľov s prioritami a cieľmi definovanými v týchto nadradených dokumentoch.

7.3 Systém identifikácie potreby aktualizácie alebo tvorby novej PRO

Obecné zastupiteľstvo zhodnotí možnosti reflexie identifikovaných výziev, problémov a impulzov a odporučí starostovi obce:

- a) iniciovanie spracovania aktualizácie alebo nového strategického dokumentu na vyššej, prípadne nižšej hierarchickej úrovni, ak riešenie identifikovaných kľúčových výziev, problémov a impulzov v zmysle princípu subsidiarity prislúcha týmto úrovňam.

V tomto prípade je súčasťou návrhu na rozhodnutie aj návrh a zdôvodnenie námetu na aktualizáciu, resp. spracovanie nového strategického dokumentu príslušným orgánom územnej samosprávy

- b) spracovanie aktualizácie PRO;

c) spracovaním nového PRO:

Návrh na potrebu spracovania nového PRO alebo len aktualizácie je súčasťou Vstupnej správy, ktorá sa schvaľuje príslušným orgánom samosprávnej samosprávy.

Pre rozhodnutie o aktualizácii alebo spracovaní nového PRO je kľúčové posúdenie rozsahu potrebných zmien (aktualizácia PRO je možná, ak sa zmeny týkajú operatívnych cieľov a nástrojov). Pri zmene vízie a hlavného cieľa, priorít a strategických cieľov je potrebné vypracovať nový PRO.

8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PRO

Obec Chminianska Nová Ves odporúča sociálno – ekonomickým partnerom, spolupracujúcim subjektom a subjektom na nižšej úrovni strategického plánovania a riadenia koncipovať vlastné strategicko-plánovacie dokumenty v súlade s PRO obce Chminianska Nová Ves na roky 2023-2030 a zabezpečovať tak synergický efekt rozvoja územia obce.

Obec Chminianska Nová Ves zároveň odporúča sociálno-ekonomickým partnerom v prípade investičných zámerov priebežne zabezpečovať náležitosti potrebné pre prípravu a spracovanie ŽoNFP pre programovacie obdobie 2023 – 2027 (majetkovo-právne vysporiadanie, spracovanie PD, zabezpečenie relevantných povolení, zabezpečenie vlastných finančných prostriedkov na spolufinancovanie a prípadnú refundáciu a pod) tak, aby čerpanie EÚ zdrojov bolo efektívne.

9. Využitie literárne zdroje

1. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
2. Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
3. Zákon č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie
4. Smernica 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie
5. Všeobecné nariadenie EÚ, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o EFRR, ESF plus, KF a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza, článok č.22-24
6. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030
7. Politika súdržnosti 2021 – 2027
8. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
9. Partnerská dohoda SR
10. Operačný program Slovensko
11. Plán obnovy a odolnosti SR
12. Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovensko na roky 2021 – 2027
13. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, programov rozvoj obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného SMART (inteligentného, rozumného) rozvoja (2022)
14. Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike
15. PHRSR PSK na roky 2021-2030
16. Stratégia rozvoja cyklo dopravy a cykloturistiky v Prešovskom kraji
17. Stratégia destinačného marketingu cestovného ruchu Prešovského samosprávneho kraja
18. Kostrová sieť cyklistických trás v Prešovskom kraji
19. Stratégia rozvoja cestovného ruchu v okrese Prešov
20. Plán rozvoja okresu Prešov (2022)
21. Plán udržateľnej mobility PSK (PUM PSK)
22. Územný plán obce Chminianska Nová Ves
23. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – záväzná časť v znení KURS 2011
24. Program rozvoja obce Chminianska Nová Ves na roky 2015-2020 (2022)
25. Štatistický úrad SR databáza DATAcube
26. Register neziskových organizácií, MV SR
27. Evidencia občianskych združení, MV SR
28. Materiály zo zasadnutia ObZ
29. www.po-kraj.sk
30. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. Dostupné z: <https://census2011.statistics.sk/>
31. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021. Dostupné z: <https://www.scitanie.sk>

Neprešlo jazykovou úpravou.